

T.C.

RECEP TAYYİP ERDOĞAN ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TEMEL EĞİTİM ANA BİLİM DALI

SINIF ÖĞRETMENLİĞİ BİLİM DALI

**VELİ BİLGİLENDİRME PROGRAMININ İLK
OKUMA YAZMA SÜRECİNE KATKISI
HAKKINDAKİ VELİ ve ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ
(Yüksek Lisans Tezi)**

Nurcan ÖLMEZ

RİZE

2017

T.C.

RECEP TAYYİP ERDOĞAN ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TEMEL EĞİTİM ANA BİLİM DALI

SINIF ÖĞRETMENLİĞİ BİLİM DALI

**VELİ BİLGİLENDİRME PROGRAMININ İLK
OKUMA YAZMA SÜRECİNE KATKISI
HAKKINDAKİ VELİ ve ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ
(Yüksek Lisans Tezi)**

Nurcan ÖLMEZ

Doç. Dr. Yılmaz GEÇİT

Danışman

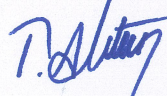
RİZE

2017

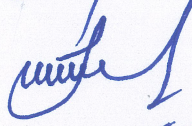
KABUL VE ONAY

Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Temel Eğitim Ana Bilim Dalında, Nurcan ÖLMEZ tarafından hazırlanan “Veli Bilgilendirme Programının İlk Okuma Yazma Sürecine Katkısı Hakkındaki Veli ve Öğretmen Görüşleri” başlıklı bu çalışma, 10/ 05/ 2017 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda oy birliğiyle başarılı bulunarak jürimiz tarafından Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan: Doç. Dr. Taner ALTUN

Üye: Doç. Dr. Yılmaz GEÇİT

Üye: Yrd. Doç. Dr. Demet SANCI UZUN

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylıyorum.

24/5/2017

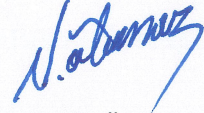

Doç. Dr. Ahmet İshak DEMİR

Enstitü Müdürü

ETİK BEYAN

Bu tezdeki bütün bilgileri etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi ve tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada bana ait olmayan her türlü ifade ve bilginin kaynağına eksiksiz atıf yaptığımı bildiririm. İfade ettiklerimin aksi ortaya çıktığında ise her türlü yasal sonucu kabul ettiğimi beyan ederim. 24/ 05/ 2017

Nurcan ÖLMEZ

ÖN SÖZ

Tez konumun 1. Sınıflar olmasındaki en temel sebep üniversitede en zevk aldığım ve merakla takip ettiğim dersin İlk Okuma ve Yazma Öğretimi dersi olmasıdır. Sınıf öğretmeni olarak bilime bir katkı sağlayacaksam bunun birinci sınıflarla ilgili olmasını bu sebepten ötürü tercih ettim. Birinci sınıflar ile ilgili yaptığım araştırmalardan elde ettiğim sonuçlar ise beni bu araştırmayı yapmaya yönlendirmiştir.

Tez çalışmamın başından sonuna kadar benden desteklerini hiçbir zaman esirgemeyen, çalışma sürecini hep takip eden, hatta benimle üniversite yollarını aşındıran, beni her zaman motive eden ve ışıklarıyla beni aydınlatan çok sevgili annem Ayser Ölmez ve babam Temel Ölmez'e teşekkür ederim.

Çalışmam için verileri elde etme aşamasında gerekli özeni ve hassasiyeti gösteren Aşkale İlçe Milli Eğitim Müdürlüğüne, okul yöneticilerine, meslektaşlarıma ve velilerimize teşekkür ederim.

Tez çalışmamın her aşamasında fikirleriyle bana yol gösteren, akademik bilgileriyle çalışmamı daha sağlam adımlarla ilerletmeye vesile olan, ilgi ve desteğiyle çalışmamı başarılı bir şekilde sonlandırmama katkı sağlayan değerli danışman hocam Doç. Dr. Yılmaz GEÇİT'E teşekkür ederim.

“Bu çalışma Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinatörlüğü birimince desteklenmiştir. Proje Numarası: 2015.53002.105.01.03” (“This work was supported by Research Fund of the Recep Tayyip Erdogan University. Project Number: 2015.53002.105.01.03”)

Nurcan ÖLMEZ

Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Ana Bilim Dalı: Temel Eğitim

Tez Türü: Yüksek Lisans Tezi

Danışman: Doç. Dr. Yılmaz GEÇİT

Hazırlayan: Nurcan ÖLMEZ

Yıl: 2017

ÖZET

VELİ BİLGİLENDİRME PROGRAMININ İLK OKUMA YAZMA SÜRECİNE KATKISI HAKKINDAKİ VELİ ve ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ

İlk okuma ve yazma öğretiminin başarılı bir şekilde tamamlanabilmesi için veli-öğretmen-öğrenci işbirliğinin kurulabilmesi oldukça önemlidir. Yapılan araştırmada görülmüştür ki velilerin bu süreçte yaşadığı sorunlar, geçmişten gelen yanlış bilgileri ve algıları öğrenci başarısını olumsuz etkilemektedir. Bu araştırma nitel yaklaşıma dayalı hazırlanmış olup araştırmanın modeli özel durum çalışmasıdır. Araştırmanın çalışma grubunu, 2016-2017 eğitim- öğretim yılında birinci sınıfa okuyan 41 öğrenci, bu öğrencilerin velileri ve sınıf öğretmenleri oluşturmaktadır. Veriler betimsel analize uygun olarak analiz edilmiştir.

Velilere dönem başında ilk okuma yazma eğitim programı uygulanmıştır. Dönem sonunda veli ve öğretmenlerle görüşmeler yapılmıştır. Öğretmenlerle yapılan görüşmelerde velilerin sürece katılmaya daha istekli oldukları ve çocuklarını yanlış yönlendirme davranışından kaçındıkları, süreci daha bilinçli yönetmeye ve öğretmenle daha fazla iletişim kurmaya çalıştıkları gözlemlenmiştir. Bu durumun öğrencilere olumlu yansıdığı, öğrencilerin okuma yazmaya daha çabuk geçtiği, başaramıyorum gibi olumsuz benlik algısı geliştirmelerini önlediği sonucuna ulaşılmıştır. Velilerle yapılan görüşmelerde, veli bilgilendirme programını alan velilerin ilk okuma yazma sürecine yönelik farkındalıklarının arttığı, görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: İlk Okuma Yazma Öğretimi, Okuma, Yazma

Recep Tayyip Erdoğan University Graduate School of Social Sciences

Department : Basic Education

Thesis Type : Master Thesis

Supervisor : Assoc. Doç. Dr. Yılmaz GEÇİT

Author: Nurcan ÖLMEZ

Year: 2017

ABSTRACT

PARENT AND TEACHER VIEWS ABOUT THE CONTRIBUTION OF PARENT INFORMING PROGRAM TO THE FIRST READING AND WRITING PROCESS

It is quite important , establishing the collaboration of parent-teacher-student, to complete the first reading and writing education in a succesfully way. In researchs it has been seen that the problems of parents during this period and their incorrect knowledge and perception unfavourably affect the achievement of student. This research ise based on qualitative approach and the research model is the case study. The study group of in research, 41 students, are the parents and teachers of these students who are studying first grade in 2016- 2017 academic year. The data were analyzed as appropriate for descriptive analysis.

At the beginning of the term, the first reading and writing programme is practiced to parents. At the end of the term have an interview with parents and teachers. It has been observed in the interview with teachers that parents are disposed to attend the process and abstain from directing students incorrectly,manage the process conciously and try to communicate with teacher. It is precipitated that this situation reflect credit upon students, students learn reading and writing sooner and stunt negative sense of self such as ‘’ i can not ‘’. In the interviews with the walks, it was seen that families receiving the parent information program increased awareness of the first literacy process.

Key Words: Education of First Reading-Writing, Sound based Sentence method.

KISALTMALAR LİSTESİ

İOYÖ: İlk Okuma Yazma Öğretimi

MEM: Milli Eğitim Müdürlüğü

STCY: Ses Temelli Cümle Yöntemi

TABLolar VE RESİMLER LİSTESİ

Tablo 1. Çalışma Grubu Dağılımları.....	41
Tablo 2. Öğretmenlerin Hizmet Sürelerine, Cinsiyete Göre Dağılımı ve Velilerin Eğitim Düzeylerine, Yaşlarına, Ekonomik Düzeylerine Göre Dağılımı.....	41
Tablo 3. Öğretmenlerin İlk Okuma Yazma Sürecinin Veli Boyutundaki Sorunlarına Yönelik Cevapları.....	47
Tablo 4. Velilerin İlk Okuma Yazma Sürecinin Veli Boyutundaki Sorunlarına Yönelik Cevapları.....	49
Tablo 5. Velilerin “Çocuğunuz okula başlayacağı zaman onu okula hazırlamak için ne tür etkinliklerde bulundunuz?” Sorusuna Verdikleri Cevaplar ve Yorumları.....	51
Tablo 6. Velilerin “Çocuğunuz 1. Sınıfa başladığında siz ses temelli cümle yöntemi hakkında neler biliyordunuz?” Sorusuna Verdikleri Cevaplar ve Yorumları.....	53
Tablo 7. Velilerin “Çocuğunuz ses temelli cümle yöntemiyle okuma yazma öğrenirken siz velisi olarak en çok hangi konularda zorlandınız?” Sorusuna Verdiği Cevaplar ve Yorumları.....	54
Tablo 8. Velilerin “Bu süreçte çocuğunuz ile ilgili öğretmeni ile ne tür etkileşimlerde bulundunuz?” Sorusuna Verdiği Cevaplar ve Yorumları.....	57
Tablo 9. Velilerin “ Dönem başında aldığımız eğitimden faydalanarak ne tür etkinlikler yaptınız?” Sorusuna Verdikleri Cevaplar ve Yorumları.....	83
Resim 1. Sınıf 1’in Okuma Yazmaya Hazırlık Kazanımlarıyla ilgili Ev Ödevi Etkinlik Örneği.....	61
Resim 2. Sınıf 2’nin Okuma Yazmaya Hazırlık Kazanımlarıyla ilgili Ev Ödevi Etkinlik Örneği.....	62
Resim 3. Sınıf 1’in Sesi Hissetme ve Tanıma Kazanımlarıyla ilgili Ev Ödevi Etkinlik Örneği.....	65

Resim 4. Sınıf 2'nin Sesi Hissetme ve Tanıma Kazanımlarıyla ilgili Ev Ödevi Etkinlik Örneği.....	66
Resim 5. Sınıf 1'in Sesi Okuma ve Yazma Kazanımlarıyla İlgili Ev Ödevi Etkinlik Örneği.....	69
Resim 6. Sınıf 2'nin Sesi Okuma ve Yazma Kazanımlarıyla İlgili Ev Ödevi Etkinlik Örneği.....	70
Resim 7. Sınıf 1'in Seslerden Heceler, Kelimeler ve Cümleler Oluşturma Kazanımlarıyla İlgili Ev Ödevi Etkinlik Örneği – 1.....	73
Resim 8. Sınıf 1'in Seslerden Heceler, Kelimeler ve Cümleler Oluşturma Kazanımlarıyla İlgili Ev Ödevi Etkinlik Örneği – 2.....	74
Resim 9. Sınıf 2'nin Seslerden Heceler, Kelimeler ve Cümleler Oluşturma Kazanımlarıyla İlgili Ev Ödevi Etkinlik Örneği – 1.....	75
Resim 10. Sınıf 2'nin Seslerden Heceler, Kelimeler ve Cümleler Oluşturma Kazanımlarıyla İlgili Ev Ödevi Etkinlik Örneği – 2.....	76
Resim 11. Sınıf 1'in Metin Oluşturma Kazanımlarıyla İlgili Ev Ödevi Etkinlik Örneği – 1.....	78
Resim 12. Sınıf 1'in Metin Oluşturma Kazanımlarıyla İlgili Ev Ödevi Etkinlik Örneği – 2.....	79
Resim 13. Sınıf 2'nin Metin Oluşturma Kazanımlarıyla İlgili Ev Ödevi Etkinlik Örneği.....	80

İÇİNDEKİLER

KABUL ve ONAY.....	II
ETİK BEYAN.....	III
ÖN SÖZ.....	IV
ÖZET.....	V
ABSTRACT.....	VI
KISALTMALAR LİSTESİ.....	VII
GRAFİKLER, TABLOLAR ve RESİMLER LİSTESİ.....	VIII

BÖLÜM 1

1.GİRİŞ.....	1
1.1.Problem Durumu.....	3
1.2.Problem Cümlesi.....	6
1.3.Alt Problemler.....	6
1.4.Amaç.....	6
1.5.Önem.....	6
1.6.Varsayım.....	8
1.7.Sınırlılıklar.....	8
1.8.Tanımlar.....	8

BÖLÜM 2

2. KURAMSAL ÇERÇEVE.....	9
2.1.Dil.....	9
2.2.İlk Okuma ve Yazma Öğretimi.....	10
2.2.1.İlk Okuma ve Yazma Öğretiminin Türkiye'deki Tarihsel Gelişimi.....	11
2.2.2.İlk Okuma ve Yazma Öğretiminin Amaçları, İlkeleri, Önemi.....	13

2.2.3.İlk Okuma ve Yazma Öğretiminde Kullanılan Yöntemler.....	16
2.2.3.1.Harf Yöntemi.....	16
2.2.3.2.Ses Yöntemi.....	16
2.2.3.3.Sözcük Yöntemi.....	17
2.2.3.4.Hece Yöntemi.....	17
2.2.3.5.Çözümleme Yöntemi.....	18
2.2.3.6.Öykü Yöntemi.....	19
2.2.3.7.Karma Yöntem.....	20
2.2.4.Günümüzde Türkiye’de Uygulanan İlk Okuma ve Yazma Öğretimi...20	
2.2.4.1.Ses Temelli Cümle Yöntemi.....	20
2.2.4.2.Okuma Yazma Öğretiminde Ses Temelli Cümle Yöntemine Geçilme Nedenleri.....	21
2.2.4.3.Ses Temelli Cümle Yönteminin Özellikleri.....	22
2.2.4.4.Ses Temelli Cümle Yöntemi İlkeleri.....	23
2.2.4.5.Ses Temelli Cümle Yönteminin Aşamaları.....	24
2.2.4.5.1.Hazırlık.....	24
2.2.4.5.2.Sesi Hissetme ve Tanıma.....	27
2.2.4.5.3.Sesi Okuma ve Yazma.....	27
2.2.4.5.4.Seslerden Heceler, Kelimeler ve Cümleler Oluşturma.....	28
2.2.4.5.5.Metin Oluşturma.....	28
2.2.4.5.6.Okur Yazarlığa Ulaşma.....	29
2.2.4.6.Bitişik Eğik Yazı.....	30
2.2.4.7.Bitişik Eğik Yazıya Yönelik Eleştiriler ve Değişiklikler.....	32
2.3.İlk Okuma ve Yazma Öğretiminde Başarıyı Etkileyen Faktörler.....	33
2.3.1.Öğrenci.....	33
2.3.2.Aile ve Çevre.....	36
2.3.3.Okul.....	37
2.3.4.Türkçe Programı.....	38
2.3.5.Öğretmen Yeterlilikleri.....	38
2.3.6.Okul Öncesi Eğitim.....	39

BÖLÜM 3

3.YÖNTEM.....	40
3.1.Araştırmanın Modeli.....	40
3.2.Çalışma Grubu.....	40
3.3.Veritoplama Aracının Geliştirilmesi ve Uygulanması.....	42
3.4.Verilerin Analizi.....	46

BÖLÜM 4

4.BULGULAR.....	47
4.1. İlk Okuma Yazma Sürecinde Velilerden Kaynaklı Sorunların Tespiti Aşamasında Elde Edilen Bulgular.....	47
4.1.1. Öğretmenlerle Yapılan Anket Formundan Elde Edilen Bulgular.....	47
4.1.2. Velilerle Yapılan Anket Formundan Elde Edilen Bulgular.....	49
4.1.3. “Çocuğunuz okula başlayacağı zaman onu okula hazırlamak için ne tür etkinliklerde bulundunuz?” Sorusuna İlişkin Veli Görüşleri.....	52
4.1.4. “Çocuğunuz 1. Sınıfa başladığında STCY hakkında neler biliyordunuz?” Sorusuna İlişkin Veli Görüşleri.....	53
4.1.5. “Çocuğunuz ses temelli cümle yöntemiyle okuma yazma öğrenirken siz velisi olarak en çok hangi konularda zorlandınız?” Sorusuna İlişkin Veli Görüşleri.....	54
4.1.6. “Bu süreçte çocuğunuz hakkında öğretmeni ile ne tür etkileşimlerde bulundunuz?” Sorusuna İlişkin Veli Görüşleri.....	57
4.2. Veli Bilgilendirme Programının Öğretmen ve Veli Görüşlerine Dayalı Değerlendirilmesine Yönelik Bulgular.....	59
4.2.1. Öğretmenlerin “OKUMA YAZMAYA HAZIRLIK” Kazanımlarıyla İlgili Velilerden Aldığı Dönütlere ve Öğrenci Başarılarına Yönelik Görüşleri.....	59

4.2.2.Öğretmenlerin “SESİ HİSSETME VE TANIMA” Kazanımlarıyla İlgili Velilerden Aldığı Dönütlere ve Öğrenci başarılarına Yönelik Görüşleri.....	63
4.2.3.Öğretmenlerin “SESİ OKUMA VE YAZMA” Kazanımlarıyla İlgili Velilerden Aldığı Dönütlere ve Öğrenci Başarılarına Yönelik Görüşleri.....	67
4.2.4.Öğretmenlerin “SESLERDEN HECELER, KELİMELE VE CÜMLELER OLUŞTURMA” Kazanımlarıyla İlgili Velilerden Aldığı Dönütlere ve Öğrenci Başarılarına Yönelik Görüşleri.....	71
4.2.5.Öğretmenlerin “METİN OLUŞTURMA” Kazanımlarıyla İlgili Velilerden Aldığı Dönütlere ve Öğrenci Başarılarına Yönelik Görüşleri.....	77
4.2.6.Öğretmenlerin “VELİLERİN İLETİŞİMİ ” Sorusu ile İlgili Velilerden Aldığı Dönütlere Yönelik Görüşleri.....	81
4.2.7.Daha Önce Okutulan 1. Sınıf ile Bu Yıl Okutulan 1. Sınıf Veli Katılımlarının ve Öğrenci Başarılarının Karşılaştırılmasına Yönelik Öğretmen Görüşleri.....	81
4.2.8. “Dönem başında aldığınız eğitimden faydalanarak dönem boyunca ne tür etkinlikler yaptınız?” Sorusuna İlişkin Veli Görüşleri.....	82

BÖLÜM 5

5.TARTIŞMA, SONUÇ, ÖNERİLER.....	86
5.1.Tartışma.....	86
5.2.Sonuç.....	87
5.3.Öneriler.....	89
KAYNAKLAR.....	91
EKLER.....	97
ÖZGEÇMİŞ.....	118

BÖLÜM 1

1. GİRİŞ

Yüzyıllardır çeşitli iletişim araçları, insanların ihtiyaçlarını karşılayabilmek amacıyla kullanılmaktadır. Modern toplumsal yaşamın gelişmesiyle birlikte bu iletişim araçlarından yazı ve okumanın önemi de artmış, okuma ve yazma toplumsal gelişmişliğin bir ölçüsü olarak görülmeye başlanmıştır.

Günümüzde bireylerin çağdaş toplumun işlevsel bir üyesi olabilmesi, kendi hayatını düzenleyebilmesi, özgür, bağımsız ve katılımcı bir kişilik oluşturabilmesi, çağdaş bir dünya görüşü kazanabilmesi okuryazar olabilmesiyle olasıdır (Çelenk, 2005). Bu durum okuma yazmanın insan yaşamındaki önemini ortaya koymaktadır. Okuma yazma birey hayatında bu kadar önemli bir etken iken okuma yazma eğitiminin verilme aşamasında çok dikkatli olunması gerektiği gerçeğini ortaya koymaktadır. Çünkü okuma yazma eğitiminin amacı çocuğa sadece okuma yazma öğretmek değil aynı zamanda çağdaş yaşam koşullarının gerektirdiği yöntem ve tekniklere uygun bir okuma yazma becerisi kazandırmaktır. Basit okuryazarlık günümüz toplumsal hayatında işlevselliğini kaybetmiştir. Çünkü bu durum verilen sesleri seslendirmekten öteye gidememektedir. Çocuk öğrendiklerini yaşam koşullarını olumlu yönde etkileyecek şekilde kullanamıyorsa verilen okuma yazma eğitimi amacına ulaşamamış demektir.

Okuma yazma öğretiminin hangi yöntem ve tekniklerle gerçekleştirilmesi gerektiği araştırmalara konu olmuş ve dönem dönem farklı yöntem ve teknikler kullanılmıştır.2005-2006 eğitim-öğretim yılında ilköğretim programı yeniden yapılandırılmış ve ilk okuma-yazma öğretiminde “ses temelli cümle yönteminin” kullanılmasına karar verilmiştir. MEB (2005) programında, bu yönteme geçme gerekçesi olarak; “İlköğretimde, ilk okuma yazma öğretimi büyük önem taşımaktadır. Bu sürede öğrenci sadece okuma yazma öğrenmemekte ayrıca Türkçeyi doğru, etkili, güzel kullanma, karar verme, problem çözme ve iletişim

kurma gibi temel beceriler kazanmaktadır. Öğrencilerin hayat boyu kullanacağı anlama, sıralama, sorgulama, ilişki kurma, tahmin etme gibi zihinsel becerileri kazanabilmesi” göstermiştir.

Ses Temelli Cümle Yöntemi, öğrencinin ön bilgilerinden hareketle yeni bilgileri yapılandırması görüşünü temel almıştır. Yöntem yapılandırmacı yaklaşım ilkelerine uygun bir yöntemdir. Bir ses verilmeden önce, günlük yaşamla bütünlük oluşturacak bir şekilde hissettirilmeye çalışılır. Burada günlük yaşamla ilişkinin yanında öğrencilerin ön bilgilerinin de açığa çıkarılması amaçlanmıştır (Akyol, 2012). Ses temelli cümle yöntemi, ilk okuma yazma öğretimine seslerle başlanılmasını öngören bir yöntemdir. Yöntem kısaca, öğretime seslerle başlamakta olup, anlamlı birkaç ses verildikten sonra seslerden anlamlı hecelere, kelimelere, cümlelere ve metinlere ulaşılma sürecini kapsamaktadır. Yöntem cümleye en kısa sürede ulaşılacak biçimde düzenlenmiştir (Kırmızı ve Bıçak, 2012).

İlk okuma yazma öğretiminde araştırmalar ışığında daha etkili olacağı düşünülen yöntemler tercih edilmektedir. Ses temelli cümle yöntemi ilk okuma yazma öğretimi için seçilen en son yöntemdir ve günümüzde güncelliğini korumaktadır. Yöntemin olumlu ve olumsuz yönleri araştırmacılar tarafından ortaya koyulmaktadır. Yalnız hangi yöntem tercih edilirse edilsin ilk okuma yazma öğretiminde başarılı olmak için öğretmen, öğrenci ve velilere birçok görevler düşmektedir. Öğretmen ve veli süreci, sıkı bir iletişim içerisinde, üst düzey işbirliğiyle devam ettirmelidir. Öğrencinin ilk okuma yazmada okuryazarlığa geçiş aşamasında hedeflenen başarıya ulaşması, istenilen becerileri kazanması açısından öğretmen, öğrenci ve veli etkileşimi oldukça önemlidir.

Çocuğun eğitiminde eğitim kurumlarının yanı sıra aile de önemli bir rol oynadığı için aile ile okulların sürekli işbirliği yapması gerekir. Çocuğun ailede elde ettiği bilgi ve beceriler onun okuldaki başarısını etkiler. Çocuğun aile içinde öğrendiği bilgi ve beceriler okulda öğrendiklerini destekler nitelikte ise çocuk okulda daha başarılı olur (Doğanay, 2006). Ailenin, çocuğunun eğitimi ile ilgili gücü tartışma götürmez bir konudur. Okul çağındaki çocuğun eğitiminin aileden bağımsız ve kopuk olması düşünülemez. Ailenin eğitsel ortamı; öğrencinin okulda öğrendiklerini pekiştirebilir veya köreltebilir (Ahioğlu, 2006).

Çocuğun eğitimindeki rolü bu kadar önemli olan ailelerin ilk okuma yazma öğretiminde kullanılan yöntem “ses temelli cümle yöntemi” hakkındaki bilgileri, görüşleri, yöntemle yaklaşımları hem süreci hem de sonucu etkilemektedir.

1.1. Problem Durumu

Okuma yazma eğitiminin temeli birinci sınıftır ve temel ne kadar sağlam olursa öğrenci ileride o kadar başarılı olur. Bu öğretim becerisiyle ana dilini geliştirme imkânı bulan bir öğrenci yalnız Türkçe dersinde değil diğer derslerde de başarılı olacaktır. Derslerde başarılı olmasının yanında ana dili başarılı bir şekilde öğrendiğinde bu durum günlük yaşantısında da başarılı olmasına katkı sağlayacaktır. Öz (2005)’e göre İlk okuma ve yazma becerisi, öğrencinin ilkokulda ve daha sonraki öğrenim hayatında başarısını doğrudan etkileyecektir. Doğru ve hızlı okuyan, okuduğunu anlayan, sözlü ve yazılı anlatımı gelişmiş öğrencilerin bütün okul yaşantısında başarılı olacağı bir gerçektir. Öz’ün araştırmasından elde ettiği sonuçlar, söylenenleri destekler niteliktedir.

Milli Eğitimin genel amaç ve ilkeleri doğrultusunda Türkçe öğretiminin amaçları (Öz, 2001):

1. Öğrencilere görüp izlediklerini, dinlediklerini, okuduklarını tam ve doğru anlama gücü kazandırmak,
2. Öğrencilere, görüp izlediklerini, dinlediklerini, okuduklarını, incelediklerini ve düşündüklerini, tasarladıklarını, söz ya da yazı ile doğru ve amaca uygun olarak anlatma ve beceri alışkanlığı kazandırmak
3. Öğrencilere Türkçeyi sevdirmek, Türkçenin kurallarını sezdirip kavratmak; Türkçeyi gelişim süreci içinde bilinçli, özenle ve güvenle kullanmaya yöneltmek
4. Öğrencilere dinleme, okuma, alışkanlık ve zevkini kazandırmak; estetik duygularının gelişmesine yardımcı olmak,
5. Çeşitli etkinliklerle öğrencilerin kelime darcığını zenginleştirmek,

6. Çocukların ulusal duygusunu ve coşkusunu güçlendirmede kendi payına düşeni yapmak,

7. Sözlü ve yazılı Türk ve Dünya kültür ürünleri yoluyla, Türk kültürünü tanıma ve kazanmalarında; Türk yurdunu ve ulusunu, doğayı, hayatı, insanları sevmelerinde yardımcı olmak,

8. Öğrencilere, bilimsel, eleştirici, doğru, yapıcı ve yaratıcı düşünme yollarını kazandırmada Türkçe dersi payına düşeni gerçekleştirmektedir.

Yukarıda Öz'ün belirttiği bu becerilerin kazandırılmasında okuma ve yazma öğretiminin önemi oldukça fazladır. Okuma yazma sürecinin, öğrencinin bundan sonraki eğitim ve günlük yaşantısına katkısının bu denli önemli olduğu düşünüldüğünde öğrenci başarısını olumsuz etkileyebilecek etkenlerin tespiti ve tespit edilen problemlerin en aza indirilmesi bu açıdan önem arz etmektedir.

Çağın gereklerine ve öğrencinin gelişim düzeyine uygun becerilerin geliştirilmesi; bazı eğitim yaklaşım ve modellerini göz önünde bulundurulmasını gerektirmektedir. Bunlar: Çoklu Zekâ, Yapılandırmacı Yaklaşım, Beyin Temelli Öğrenme, Öğrenci Merkezli Öğrenme, Bireysel Farklılıklara Duyarlı Öğretim gibi yaklaşım ve modeller olmaktadır. Bu yaklaşım ve modeller beraberinde Türkçe Öğretim Programında da yeniliklere zemin hazırlamıştır. Ülkemizde okuma yazma öğretiminde 1968 yılından bu yana Çözümleme Yöntemi kullanılmaktaydı. 2563 sayılı Tebliğler Dergisi'nde yer alan kararla Türkçe Dersi Öğretim Programı değişmiştir. Buna göre uygulanmakta olan Çözümleme yöntemi yerini Ses Temelli Cümle Yöntemi ile okuma- yazma öğretimine bırakmış ve ilk okuma – yazma öğretimine ayrı bir önem verilmiş ve yöntem olarak Ses Temelli Cümle Yöntemi'nin kullanılmasına karar verilmiştir (MEB, 2005: 244). Ses Temelli Cümle Yöntemi, ilk okuma yazma öğretimine seslerle başlanmasını öngören bir yöntemdir. Bu yöntemin temel özelliği anlamlı bütün oluşturacak birkaç ses verildikten sonra seslerden hecelere, kelimelere ve cümlelere ulaşılmasıdır. Özetle söylemek gerekirse ilk okuma yazma öğretimi kısa sürede cümle oluşturacak şekilde düzenlenmektedir (Akyol, 2006).

Okuma ve yazma öğretim yöntemi olarak, Ses Temelli Cümle yöntemine geçildiğinde yöntem hakkındaki bilgi ve tecrübeler de kısıtlı kalmaktadır. Yeni yöntemle okuma yazma öğretimi gerçekleştirilirken yaşanan aksaklıkların giderilebilmesi için veli-öğretmen-öğrenci boyutunun detaylı incelenmesi gerekmektedir. Okuma yazma öğretiminin veli boyutuna bakıldığında öğrenci vaktinin çoğunu evde geçirmekte ve okulda öğrendiklerini evde tamamlamakta, pekiştirmekte ve eksiklerini gidermektedir. Ailenin ilk okuma yazma öğretim süreci hakkındaki bilgileri ve çocuklarına destek olmaları, çocuğun okul başarısını artırır.

Ailenin eğitime ve ilk okuma yazma sürecinde çocuklara göstermiş olduğu ilgi alaka ve doğru yaklaşım, çocuğun okul başarısını artırır. Şimşek ve Tanaydın (2002)' a göre, okul ve aile birbirinden farklı beklentileri olan iki ayrı kurumdur. Bu iki farklı kurumun çocukları eğitimleri konusunda çıkar birliğine getirilmesi gereklidir. Bu birliktelik, formal eğitimin başlangıcı olan ilköğretim birinci sınıflar için çok daha kritiktir. Ailenin okulda yapılanları desteklemeleri gerekmektedir. Aksi takdirde eğitimde istenilen başarı seviyesine ulaşamaz.

MEB (2009)'e göre teknoloji çağının sorumluluklarını yerine getirebilecek, yeni bilgiler üretebilecek bireyler yetiştirmede ailelere de büyük görevler düşmektedir. Aileler, çocuklara okuma materyalleri sağlamalı ve onları güdülemelidir. Çocukları okumaya özendirmeli ve onlara düzenli olarak çeşitli hikâyeler, masallar, romanlar vb. okumalıdır. Okunanlar tartışılmalı ve değerlendirilmelidir. Çocuklarda okuma zevki ve isteği uyandırılmalıdır. Bu araştırma verileri de velilerin ilk okuma ve yazma sürecinde rolünün önemini ortaya koymaktadır.

İlk okuma yazma öğretiminde önem teşkil eden aile de dikkate alınmalıdır. Aile yeni sürece uyum sağlayamamıştır. Bunun sebebi ailelerin ilk okuma ve yazma sürecinde yeterli bilgi ve beceriye sahip olmamasıdır. Aile, ilk okuma yazma öğretim yöntemiyle okuma yazma öğretiminin nasıl gerçekleştirildiğini bilmemektedir. Aile ile öğretmen arasında çatışmalar yaşanmaktadır. Böyle olunca da öğrenci arada kalmakta ve öğrenmesi gecikmektedir. Bu süreçte aileden kaynaklı sorunların hazırlanacak olan "Veli Bilgilendirme Programı" ile minimum düzeye indirilmesi amaçlanmıştır. Velilerin Ses Temelli Cümle Yöntemine

yönelik farkındalık düzeyleri artırılarak eğitim-öğretimi aksattığı düşünülen bir olumsuzluğun olumluya dönüşeceği düşünülmektedir. Bu da öğrencinin “başaramıyorum” algısını olumlu yöne çevirmekte, aile ile çocuk arasındaki çatışmayı gidermektedir. Bu araştırmanın bu amaca hizmet edebileceği, katkı sağlayabileceği düşünülmektedir. Ayrıca veliye sunulan böyle bir imkânla veli daha istekli hale getirilebilir. Böylece eğitim öğretime verilen önem artırılabilir. Bu amaçlar bu araştırmanın dayanağını oluşturmaktadır.

1.2. Problem Cümlesi

Velilere uygulanan ilk okuma ve yazma bilgilendirme programı hakkında öğretmen ve veli görüşleri nelerdir?

1.3. Alt Problemler

1.Öğretmenlere göre ilk okuma ve yazma sürecinde velilerden kaynaklanan sorunlar nelerdir?

2. Velilere göre, velilerin ilk okuma ve yazma sürecinde yaşadıkları sorunlar nelerdir?

3. Öğretmenlere göre velilere uygulanan ilk okuma yazma eğitim programının öğrenci başarısına etkisi nelerdir?

4.Velilere göre aldıkları ilk okuma ve yazma eğitim programının öğrenci başarısına etkisi nelerdir?

1.3. Amaç

Araştırmanın amacı, ilk okuma yazma öğretim sürecinde velilerden kaynaklı sorunların giderilmesine yönelik hazırlanan “veli bilgilendirme programının” velilere uygulanması ve bu programın uygulanmasının öğrenci başarısına katkısı olup olmadığını belirlemektir.

1.4. Önem

Kırmızı ve Bıçak (2012), ilk okuma yazma sürecinde öğrenci ve velileri öğretmen görüşlerine dayalı değerlendirmiş ve velilerin “Ses Temelli Cümle Yöntemini” yeterince tanımadıkları, eksik ve yanlış bilgilerinin olduğu, çocukları

da yanlış yönlendirdikleri sonuçlarına ulaşmışlardır. Araştırma sonucunda da öneri olarak velilere broşür, eğitici cdler dağıtılması üzerinde durulmuştur.

Diğer bir çalışmada, ilk okuma yazma sürecinde sınıf öğretmenlerinin karşılaştıkları sorunların tespiti üzerinde durmuştur. Yapılan araştırmada ilk okuma yazma sürecinde velilerin gerek okuryazarlık düzeyinin gerek sosyo-ekonomik düzeyinin çocukların okuma yazma öğrenmesini destekler nitelikte olmadığı, çocukları hem teknik anlamda(seslerin yazımı, söylenmesi, heceleme, ödev yapma) hem de psikolojik anlamda olumsuz yönde etkilediği sonucuna ulaşılmıştır (Belet ve Karadağ, 2008, akt., Bektaş,2013).

Adıgüzel ve Karacabey (2008), yaptıkları araştırmada 1. Sınıf öğretmenlerinin okuma yazma öğretimi sırasında karşılaştıkları sorunları irdelenmiştir. Araştırmanın sonuçları incelendiğinde okuma yazma sürecinin veli boyutunda yaşanan sorunları şunlardır: Veliler harflerin öğretilmesi için MEB tarafından zorunlu tutulan “Ses Temelli Cümle Yöntemi” ile alfabenin nasıl öğretildiği konusunda yeterli bilgiye sahip değildir. Bu yüzden çocuklarına gerekli desteği sağlayamamaktadır.

Özellikle yukarıda belirtilen üç çalışma yanında geniş çaplı yapılan literatür taramasında ilk okuma yazma öğretim sürecinin değerlendirilmesinin oldukça fazla yapıldığı, ses temelli cümle yönteminin avantaj ve dezavantajlarının ortaya konması ile ilgili çok sayıda araştırma yapıldığı tespit edilmiştir. Bu çalışmalar incelendiğinde aksaklıklar öğretmen görüşlerine bağlı olarak ortaya koyulmaya çalışıldığı, velilerin sürece yeterince dâhil edilmediği belirlenmiştir. Öğretmenlerin veli boyutunda yaşadıkları sıkıntılar üzerine durulmuş fakat velilerin bu süreçte yaşadıkları sorunlar bizzat velilerin gözüyle irdelenmemiştir. Ayrıca süreçte velilerin eksiklikleri ortaya koyulmakla birlikte bu eksiklikleri gidermeye yönelik herhangi bir somut çalışma yapılmamış, araştırmaların daha çok öneriler kısmında öneri olarak kaldığı gözlemlenmiştir. Literatürdeki bu eksikliklerin yapılacak olan araştırma ile giderilmesi amaçlanmaktadır.

1.6. Varsayım

1. Dağıtılan anketlerin veli ve öğretmenler tarafından doğru olarak doldurulduğu varsayılmıştır.
2. Veli ve öğretmenlerle yapılan görüşmelerde veli ve öğretmenlerin sorulara içtenlikle cevap verdikleri varsayılmıştır.
3. Velilerden kaynaklı sorunların tespitinde kullanılan örneklem ile sorunların giderilmesi için uygulama yapılan örneklem grubunun yaş, eğitim, ekonomik düzeylerinin birbirlerine yakın oldukları varsayılmıştır.

1.7.Sınırlılıklar

Bu araştırma;

1. 2015-2016 eğitim- öğretim yılı ile 2016-2017 eğitim- öğretim yılı 1. dönem okuma -yazma çalışmalarıyla,
2. Erzurum ili Aşkale İlçesinde bulunan, çocuğu 1. sınıf okumuş 100 veli ve daha önce 1. sınıf okutmuş 40 öğretmen ile uygulama öncesi, uygulama grubu için 1. sınıf okutan 2 öğretmen ve 41 birinci sınıf velileriyle,
3. Öğretmen ve velilerle yapılan olan anketten elde edilen verilerle,
4. Öğretmen ve velilerle yapılan görüşmelerden elde edilen verilerle, sınırlıdır.

1.8. Tanımlar

Eğitim Programı: İstendik amaç ve davranışların kazanılması için stratejilerin belirlendiği yazılı doküman ve ya eylem planıdır (Demirel, 2013: 3).

Ses Temelli Cümle Yöntemi: İlk okuma ve yazma sürecine seslerle başlanarak, anlamlı bütün oluşturulabilecek kadar ses verildikten sonra hece, kelime, cümlelere ulaşma tekniğini kullanan öğretim tekniğidir (Akyol, 2007).

BÖLÜM 2

2. KURAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Dil

Tazebey ve Çelenk (2008)'e göre, dil, tek yönlü değil, çok yönlü bir anlaşma aracı olarak düşünülmelidir. Dil sadece düşünme ve iletişim aracı olmakla kalmaz. Bunun yanında insanın bulunduğu çevreyi anlaması ve anlatması, kültür birikimini aktarması için de bir araçtır. Ayrıca bireylerin birbiri ile iletişimini de güçlendiren duygu ve düşünce bağıdır. Bireyin öğrenme ve öğretme aracıdır.

Bir ulusu tanımlarken kullanılan en önemli ölçütlerden biri de dildir. Çünkü dil ulusu ortak bir amaç için bir araya toplamakta etkili bir araçtır. Ayrıca dil sadece ulusu ortak bir çatı altında toplamak için değil ulusu oluşturmak için de önemli bir araçtır. Toplumu oluşturan bireyleri birbirine yaklaştıran kültür ve amaç birliğini oluşturup kaynaşmayı artırıp kültürün gelişimini sağlayan dildir. Bu nedenle dil birliği ne kadar sağlam olursa bireyler arasındaki iletişimde güçlenmekte, verilen hizmetlerden herkesin yararlanması sağlanmakta ve ulusal birlik pekiştirilmektedir. Bu şekilde dil birliğinin sağlanması kültür ve anlayış birliğini sağlamakta ve bir ulusun geleceğini garanti altına almaktadır (Güneş 1997: 125).

Yaşamının ilk yıllarında çocuğun dil gelişimi aileyi kendine rol model almasıyla başlar. Bu dönemde ailenin çocuğuna hem konuşmaları hem de davranışları ile doğru rol model olması oldukça önemlidir. Bu noktada aile desteğinin çocuğun dil gelişimi üzerinde büyük etkisi vardır. Aile katılımı, ebeveyn eğitimi ve ev destekli eğitim gibi tüm müdahale çalışmalarının çocukların gelişimine olumlu etkiler yarattıkları araştırmalarca ortaya konmuştur (Kağıtçıbaşı, 2006). Çocuğun okul çağına ulaşması ile birlikte okul da çocuğun dil gelişimde önemli rol oynamaya başlar.

Sağır (2002)'a göre, İlköğretim Türkçe programının temel amaçlarında biri de okuma- yazma alışkanlığının yanında öğrencilere dil ve dilin etkili kullanımını öğretmektir. Dili etkili kullanabilen bireyler diğer bireylerle daha başarılı iletişim kurarlar. Yani bir kişinin dili ne kadar etkili kullanabildiği o kişinin ne kadar başarılı iletişime kurabildiğine bir dayanaktır.

Çocuktaki dil gelişimi 1. sınıfta da özellikle İlk okuma ve yazma öğretimiyle gelişimine devam etmektedir. Dil gelişiminin ne kadar önemli olduğu, yukarıda araştırmacıların yaptığı çalışmalarda görülmektedir.. Bu yüzden ilk okuma ve yazma öğretimi gerçekleştirilirken dil gelişiminin de en iyi şekilde desteklenmesi ve geliştirilmesine devam edilmesi gerekmektedir. Bu süreçte çocuğun okula gelene kadar rol model aldığı ailesinin okul döneminde de bu desteğinin devam etmesi büyük önem arz etmektedir.

2.2. İlk Okuma ve Yazma Öğretimi

Milli Eğitim Bakanlığı Türkçe Öğretim Programında (MEB, 2009) okumayı, öğrencinin bilişsel gelişimine en büyük desteği sağlayan bir öğrenme alanı, görme, algılama, seslendirme, anlama, beyinde yapılandırma gibi gözün, sesin ve beynin çeşitli işlevlerinden oluşan karmaşık bir süreç, olarak tanımlanmaktadır. Yazma ise; zihindeki bilgi ve birikimlerin kâğıda dökülmüş hali, olarak tanımlanmaktadır.

Okula başlamak, çocuğun hem eğitim hayatı hem de günlük yaşantısı için en önemli dönüm noktalarından biridir. Çocuk ilk kez belirli bir disiplin ve kurallar dâhilinde öğretmenin talimatlarını yerine getirecek, planlı, programlı öğretimin gereğini yerine getirecek, aritmetik ve daha da önemlisi okuma yazma becerisi kazanmak için çeşitli görevlerle karşı karşıya kalacaktır (Oktay ve Unutkan, 2003: 145). Bu görevlerden birincisi okula uyum sağlamaktır. İkincisi ise okuma yazma becerisini kazanmaktır. Öğrenci okula başladığında ondan ilk beklenen okuma yazma becerisi kazanmasıdır. Ancak öğrencinin bu beceriyi kazanabilmesi okula uyum sağlamasıyla bağlantılıdır. Okula alışamayan arkadaşlarıyla kaynaşamayan öğrencinin okuma yazma öğrenme süreci bu durumdan olumsuz etkilenecektir. Hem okula uyum becerisi hem de okuma

yazma becerisi kazanabilmesi çocuğun sahip olduğu okul olgunluk düzeyine bağlıdır (Gündüz ve Çalışkan, 2013).

2.2.1. İlk Okuma ve Yazma Öğretiminin Türkiye’deki Tarihsel Gelişimi

İlk okuma ve yazma öğretiminin gerçekleştirilmesinde birçok farklı yöntem kullanılmaktadır. Türkiye’de günümüze doğru sırasıyla kullanılan yöntemler ise şunlardır: harf yöntemi, kelime yöntemi, cümle yöntemi, karma yöntem, ses temelli cümle yöntemi (Öz, 2005: 10). Cümle çözümlene yöntemi ise günümüzde en çok kullanılan okuma yazma yöntemidir. Ancak ülkemizde kullanılan en eski yöntem bu yöntem değil harf yöntemidir. Ülkemizde ilk okuma ve yazma öğretim yöntemi olarak uzun bir dönem “Elifba Cüzü” ve bunun çizdiği öğretim yolu (harf yöntemi) hüküm sürmüş, “Terkibi” (bireşim) yöntemler daha sonra yerini “Tahlili” yöntemlere bırakmıştır (Güleryüz, 2004: 55).

Türkçe öğretimi asıl değerini Atatürk zamanında görmüştür. Atatürk döneminde milliyetçiliği temel alan Türkiye Cumhuriyetinde, bilim dili olarak Türkçe kabul edilmiş, Arapça ve Farsça öğretimi kullanılmamıştır. Bundan sonra örgün ve yaygın eğitim kurumlarında Türkçe eğitime gereken önem verilmiştir (Güleryüz, 2004: 55).

1924 yılındaki köklü değişlikle hazırlanan ilkökul programında harf yöntemi yasaklanmış ve kelime ya da ses yöntemleri kullanılmıştır. Bu iki yöntemden hangisinin kullanılacağı öğretmenin tercihine bırakılmıştır (Güleryüz, 2004: 55). İki yıl sonra (1926) ses yöntemi de yasaklanmış, “kelime yöntemi” ve “karma yöntem” olmak üzere yine iki yöntem öğretmenlerin tercihine bırakılarak kullanılmıştır. 1929 yılında hazırlanıp yayınlanan Türkçe öğretim programı, dil ve edebiyat öğretimini bütüncü bir tarzda ele almış, izlenecek yöntem hakkında açıklamalar getirmiştir.

Yapılan tartışmalar sonucunda 1936, 1948, 1968 yıllarında hazırlanan ilkökul programlarında cümle yöntemi kullanılması kararlaştırılmış ve ilk okuma yazma öğretimi bu yöntemle gerçekleştirilmiştir (Güleryüz, 2004: 56- 57).

Cemaloğlu (2000: 41), cümle çözümlene yönteminin kuramsal dayanaklarını:

“1. Diğer yöntemlerin kullanılmasıyla elde edilen verilerden yola çıkılarak hazırlanmıştır.

2. Çözümlene yöntemi, gözün sıçrayarak okuma özelliğine uygundur.

3. Diğer yöntemlere göre daha az sınırlılığı vardır.

4. Gestalt Psikolojisindeki bütünü algılama durumuna uyan bir yöntemdir.

5. Anlamlı cümlelerle okuma yazmaya başlamak çocukların ön bilgilerini kullanmalarını desteklemektedir.

6. Cümle çözümlene yöntemi Türkçenin fonetik yapısına uygundur.” şeklinde açıklamaktadır.

Buna karşılık Güneş (2007), 1948 yılından beri ilk okuma ve yazma öğretim yöntemi olarak kullanılan çözümlene yönteminin eksik yönlerini aşğıdaki gibi ifade etmiştir:

- Kalıplaşmış cümlelerin kullanılması öğrencileri monotonlaştırmaktadır.
- Cümle çözümlene yönteminde kullanılan hece ve kelime sayısı sınırlı olduğu için yöntem öğrencileri ezberle yönelmektedir.
- Öğrenci süreçte ortalama 40 cümle ve 120 kelime ile öğrenme yapabilmektedir.
- Cümleler çözümlendiğinde ortaya çıkan hecelerin işlek olmaması yeni kelime veya cümle oluşturmayı engellemektedir.
- Öğrencilerin bazıları harfleri öğrenerek geldiği için süreç daha zor ilerlemektedir.

Dünyada da okuma-yazma öğretim alanında son yıllarda önemli gelişmeler olmaktadır. Bu gelişmeler daha çok PISA ve UNESCO araştırmalarından sonra hız kazanmıştır. PISA araştırmalarına göre okuma alanında en yüksek başarıyı Finlandiya göstermiştir. Kore, Kanada ve Avustralya bu ülkeyi takip etmektedir. PISA sonuçlarına göre Fransa, ABD, Danimarka, Almanya, İtalya, Lüksemburg, İspanya, Portekiz gibi ülkeler üst sıralarda yer alamamışlardır (EARGED, 2005, akt, Bay,2010).

Türkiye PISA araştırmalarında okuma alanında 441 puan almış ve 41 ülkenin bulunduğu listede sonlarda yer almıştır. Güneş (2007), bu durumu 1981 Türkçe Öğretim Programının ve okuma-yazma öğretim yönteminin başarılı olamamasına bağlamaktadır.

Bu sonuçlar neticesinde birçok ülkede okullardaki öğretim yöntemleri ve kazandırılması amaçlanan beceriler, bu becerilerin kazandırılma düzeyleri sorgulanmaya başlanmış, bir taraftan da bu alanda başarılı olan ülkelerin eğitim durumları mercek altına alınmıştır. Bu konudaki ilk çalışmalar üniversitelerden gelmiştir. Çeşitli üniversitelerde ilk okuma ve yazma öğretilimi alanında çalışan uzmanlar; ilk okuma ve yazma öğretiminde kullanılan mevcut yöntemin başarılı olmadığı kararına varmışlardır. Diğer taraftan İngiltere, Fransa, Lüksemburg, İspanya gibi ülkelerde çocukların okuma becerilerinin geri olmasının altında yatan en önemli neden; ilk okuma-yazma öğretiminde kullanılan yöntem olduğu sonucuna varılmıştır. Bu ülkelerde yöntem değişikliği çalışmalarına başlanmıştır.

Güneş (2007), cümle çözümlene yönteminden alınan dönütler doğrultusunda kendisinin de başkanlık yaptığı MEB Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı, 1-5. Sınıflar Türkçe Öğretim Programını Geliştirme Özel İhtisas Komisyonunca, “Ses Temelli Cümle Yöntemi”nin geliştirildiğini, yöntemin 9 ilde seçilen 120 pilot okulda 2004-2005 öğretim yılı boyunca denendiğini belirtmektedir. Uygulamanın başarılı sonuçlar vermesi üzerine yöntem 2005-2006 öğretim yılından itibaren ülke genelinde uygulanmaya başlanmıştır. Yöntemle ilgili ayrıntılar alt başlıklarda sunulmuştur.

2.2.2. İlk Okuma ve Yazma Öğretiminin Amaçları, İlkeleri, Önemi

Öz (2005)’e göre, ilköğretim okullarının tüm kademelerinde okuma ve yazma öğretiminin temel amacı öğrencileri aktif bir okuma yazma seviyesine ulaştırmaktır. Öğrencilerden okuma yazma ile beklenen bu alanda kazanılan bilgi ve becerileri günlük hayatlarında kullanabilmeleridir. Böylece öğrenci ileriki yaşantısını kolaylaştıracak becerilerle donatılmış olacaktır.

Çelenk (2006)’e göre, ilk okuma yazma öğretiminin genel amacı dinleme ve konuşma gibi temel dil becerilerinden yola çıkarak çocuğun yaşamı boyunca kullanacağı okuma yazma temel becerisini edinebilmesidir. Çocuğun okuma

yazma becerisi dil becerisine de katkı sağlayacaktır. Bu açıklamalara dayanarak ilk okuma yazma öğretiminin genel amaçlarını şu şekilde sıralayabiliriz:

- Düzeye uygun hazırlanmış metinleri uygun hızda ve anlamlandırarak okuyabilme,
- Okuduğu ve dinlediği düzeyine uygun metinleri ve konuşmaları anlayabilme,
- Duygu, düşünce ve izlenimlerini sözlü ve yazılı olarak anlatabilme,
- Çevresiyle etkin bir iletişim kurabilme,
- Kurala uygun ve işlek bir yazı yazabilme,
- Türk dilini öğrenme ve kullanırken zevk alma

(Çelenk, 2006: 13).

Kavcar, Oğuzkan ve Sever (2005), ilk okuma yazma öğretiminin özel amaçlarını şöyle sıralamışlardır:

- Türkçeyi sevmek ve etkin kullanabilmek
- Kendini ifade ederken kelimeleri doğru yazabilmek ve okuyabilmek
- Noktalama işaretlerini doğru yerlerde kullanabilmek, büyük harf yazımını doğru yerlerde kullanabilmek
- Kelime dağarcığını geliştirerek sözlü anlatım becerisini kuvvetlendirebilmek
- En kısa sürede anlamlı okumayı sağlayabilmek
- Okuma yazma becerisini kazanmak

İlk okuma yazma öğretiminin amacı özetlenecek olursa amaç öğrencileri basit okuryazar yapmak değil, okuma ve yazma öğrenmenin yanında düşünen, sorgulayan, eleştirel yaklaşabilen, kendini yazılı ve sözlü olarak en iyi şekilde ifade edebilen, dilini etkili bir şekilde kullanabilen, çağdaş yaşam koşullarına ayak uydurabilen etkin bireyler yetiştirebilmektir.

İlk okuma ve yazma öğrencilerin öğrenim hayatlarında öğrenecekleri en temel ve önemli becerilerdir. Öğrenci bu becerileri ne kadar iyi öğrenirse ileriki yaşamında bu becerileri geliştirmesi o kadar kolay olacaktır.

1. sınıf öğretmeninin okuma yazma eylemini öğrenciye öğretirken bazı ilkelere dikkat etmesi gerekir. Çelenk (2006)'e göre, birinci sınıf öğrencisine okuma yazma öğretimi yaptırırken dikkat edilmesi gereken ilkeler şöyledir:

- Türkçe öğretiminin temeli ilk okuma yazma ile başlar.
- Okuma yazma becerisi düşünme becerisini de içinde barındırır.
- Tüm derslerin temeli ilk okuma yazma öğretimidir.
- İlk okuma yazma öğrenecek olan öğrencinin okuma yazma amacını bilmesi süreci daha aktif katılmasını sağlar.
- İlk okuma yazma öğretiminde karşılaşılabilecek olası başarısızlık çocuğun akademik benlik tasarımını olumsuz etkiler.
- İlk okuma yazma öğretimi gerçekleştirilirken disiplinler arası ilişki kurulmalıdır.
- İlk okuma yazma öğretimi gerçekleştirilirken bireysel farklılıklar dikkate alınmalıdır.
- Eğitimde yer alan yakından uzağa, kolaydan zora, somuttan soyuta ilkeleri dikkate alınmalıdır.
- Öğrencilerin sürece aktif katılımı sağlanmalıdır.
- İlk okuma yazma öğretimi bir plana dayandırılarak ilerlemelidir.
- İlk okuma yazma öğretimi gerçekleştirilirken oyundan, somut nesnelere dayanarak ilerletilmelidir.

Okuma yazmanın önemi özetlenecek olursa hem eğitim hayatını hem de günlük hayatı doğru anlamlandırma becerisi üzerine kurulmuştur. Anlama becerisinin temeli ise ilk okuma yazma öğretimi ile atılır. İlk okuma ve yazma öğretimi gerçekleştirilirken de okuma yazma birbirinden ayrı düşünülmemelidir. Öğrenciden beklenen okuduğunu doğru anlayabilmek ve kendini yazılı olarak da ifade edebilmektir (Çelenk, 2006: 14). Dolayısıyla okul ve yaşam başarısının anahtarı okuma yazmadır.

2.2.3. İlk Okuma ve Yazma Öğretiminde Kullanılan Yöntemler

2.2.3.1. Harf Yöntemi

Harf yöntemi 19. yy. sonlarına kadar tüm dünyada kullanılmış bir ilk okuma yazma öğretim yöntemidir. Bu yöntem şu temel üzerine kurulmuştur: Sözcükleri okuyabilmek için önce harfleri tanımak gereklidir (Öz, 1998: 3). Calp (2003), bu yöntemde her bir sesin bir adının, işaretinin olduğunu ifade etmektedir. Harf yöntemiyle öğretim gerçekleştirilirken harfin adının öğretilmesinin doğru bir yöntem olmamasına vurgu yapıldığını, buna rağmen bu yöntemde harflerin adının öğretildiğini ifade etmektedir. Büyük küçük harfler alfabedeki sıraya göre öğretilirken ünlü ve ünsüz harfler birleştirilip okuma yaptırılır. Birleştirilen seslerden anlamlı ya da anlamsız kelime ve heceler oluşturulur. Sonrasında ise oluşturulan hece ve sözcüklerden cümleler oluşturulur. Harf yöntemi ile gerçekleştirilen okuma yazma öğretiminde istenilen verim alınamamıştır. Çünkü hem yöntem sık tekrar gerektirdiği için öğrenciyi sıkmakta hem de verilen emek çok olmasına rağmen elde edilen sonuç yetersizdir (Köksal, 2001). Calp (2003), bu yöntemle okuma yazma gerçekleştirilirken dikkatin harflere verildiğini, anlama konusunda yetersiz kalındığını, bu şekilde bir okumayla anlamının istenilen düzeyde gerçekleşmeyeceğini dile getirmiştir.

2.2.3.2. Ses Yöntemi

Ses yönteminde okuma yazma çalışmalarına ses ile başlanmaktadır. Ancak seslerin bir adı olmadığı için öğretimi yapılırken kelimedeki söyleniş biçimleri dikkate alınarak kavratılır. Belirlenen bir sıra takip edilerek önce ünlü harfler ardından da ünsüz harflerin öğretimi gerçekleştirilir. Sessiz harfler sesli harflerle birlikte söylenerek okuma alıştırmaları yapılır (Öz, 1998: 5). Bu yöntemin kullanılmasının uygun olacağı diller ise harfin adı ile sesinin farklı olduğu dillerdir (Güneş, 1997). Her yöntemin belli üstünlükleri olduğu gibi bu yöntemde üstün yönleri olmasına rağmen eleştirildiği yönleri de vardır. Yukarıda da belirtildiği gibi bu yöntemin harfin adı ile sesinin farklı olduğu dillerde kullanımı uygundur. Bu sebeple tüm dillerde uygulanamamaktadır.

Ayrıca bu yöntemle okuyan öğrencilerin, kelimeye fazla takıldıkları için anlamı yakalayamamaları ve okuma hızlarının yavaş olması süreci olumsuz etkilemektedir. (Köksal, 2001). Calp (2003)'e göre, bu yöntemde sık sık tekrar edilmesi zaman kaybına, öğrencilerin bıkmalarına ve zihinlerinin boş yere yorulmalarına yol açmaktadır.

2.2.3.3. Sözcük Yöntemi

Bu yöntemde sık tekrarlar yapılarak öğrencinin kelimeyi gördüğünde tanınması amaçlanır. Öğrencinin hatırlamasını kolaylaştırmak için sözcüğün yanına harfi hatırlatacak resimler koyulur. Öğretilen her yeni sözcük sık tekrarlarla ezberletildikten sonra cümlelerde kullanılarak sözcüklere tekrar tekrar dikkat çekilmiş olunur. Bu yöntemde öğrencinin dikkati anlama çekildiği için okuduğunu anlamlandıran çocuk için okuma daha eğlenceli bir hale gelir (Güneş, 2007). Yöntemin avantajları olması ile birlikte bu yöntemin İngilizce, Fransızca, Almanca gibi okunuşları ile yazılışları farklı olan dillerde kullanımı daha işlevseldir (Güleryüz, 2000: 82). Ayrıca bu yöntemde sık tekrarların yapılması öğrencileri sıkmakta, okumaya karşı ilgisiz hale getirmektedir. Sözcüklerin üzeninde oldukça fazla durulması bütünü yani cümlenin anlaşılmasını engellemekte, hızlı ve anlamlı okumayı sekteye uğratmakta, sözcüklerin öğretimi kök halinde yapıldığı için sözcüklere eklenen eklerin anlaşılmasında güçlük yaşanmaktadır (Cemaloğlu, 2001: 66).

2.2.3.4. Hece Yöntemi

Okuma yazma öğretiminde en temel öge olarak heceyi dikkate alan bir yöntemdir. Önce heceler ardından sözcükler, sözcüklerden sonra da cümleler oluşturularak öğrenciye okuma yazma öğretimi verilir. Bu yöntem basit hece yapısı olan İspanyolca, Japonca, Portekizce ve bazı Afrika yerli dillerine uygun düşmektedir (Güleryüz, 2000: 80). Bu yöntemde öğretim gerçekleştirilirken hecelerin öğretiminde kelime ya da cümle içindeki durumundan faydalanılmadığı için öğrencinin yüksek bellek çabası harcadığı görülmüştür. Heceye dayalı tablo kullanılmasının, okumaya geçmeden okumaya olan ilginin kaybolmasına neden olduğu belirtilmektedir (Köksal, 2001). Bu yöntemde hece tablosu çok önemlidir.

Öğrenciden beklenen hece tablosunu ezberlemek ve daha sonra bu hecelerden kelime, kelimelerden cümle oluşturmaktır. Ancak bu yönüyle ezbere dayanan bir yöntem olduğu ve öğrenci belleğine çok fazla yüklediği için uygun bir yöntem değildir (Calp, 2003).

Bu yöntem Türkçe okuma yazma öğretiminde çözümleme yönteminin bir aşaması olarak hece tanıma aşamasında kullanılmaktaydı (Köksal, 2001). Hece yönteminin de avantajları ve dezavantajları vardır. Zaman açısından değerlendirildiğinde ekonomik bir yöntemdir. Öğrencinin okuma yazmayı bu yöntemle öğrenmesi koladır. Ayrıca yetişkinlerin mantığına da uygun bir yöntemdir. Öğrencilere sözcükleri öğrenebilme imkânı tanır. Bununla birlikte şu sakıncalar da öğretim sürecinde ortaya çıkabilmektedir. Eğer öğrencilere öğretilen heceler kelime içinde tekrar edilmezse öğrenme süreci uzayabilir. Hece tablosuna dayalı bir yöntem olduğu için öğrencinin ilgisi kolay dağılılabılır. Bu yöntem öğrencilerin yavaş okumasını gerektirdiği için yavaş okumadan kaynaklı okuduğunu anlamlandıramama sorunu yaşanabilir.

2.2.3.5. Çözümleme Yöntemi

İlk okuma ve yazma öğretiminde en fazla tercih edilen yöntemlerden biridir. Bu yöntem “bütünün parçalanması” olarak da değerlendirilebilir. Cümle çözümleme yönteminde öğretime parçalardan oluşan bütün ile başlanır, bütünün parçalara ayrılmasıyla da sonlanır. 2005-2006 eğitim öğretim yılına kadar ilk okuma ve yazma öğretiminde bu yöntem kullanılmaktaydı. Bu yöntemde, önce cümleler öğretilmekte daha sonra cümleler sözcüklere, sözcükler hecelere, heceler de harflere ayrılarak öğretim yapılmaktadır.

Güneş (2007), cümle çözümleme yönteminde her bir birim öğrenci tarafından öğrenildikten sonra bu birimler öğelerine ayrılmaktadır. Cümle, kelime, hece ve harflere bölünmektedir. Kelimenin birimleri öğrenci tarafından tanındıktan sonra, öğrenilen kelime birimleri kullanılarak yeni kelimeler oluşturulur. Bu şekilde bu yöntemlerde önce analiz sonra sentez yapılmaktadır. Bu yöntemin iki önemli dayanağı vardır: Çocukların gelişim itibari ile toptan algılama yapmaları, çözümleme yönteminde öğrenmenin daha süratli yapılması. Bunlardan birincisi irdelendiğinde çocukların baktıkları şeyleri bir bütün olarak

algıladıklarını ortaya koymaktadır. Çocukların bu özelliği, okuma yazma öğretimine bu yöntemle başlanabileceğine de dayanak oluşturmaktadır (Kırkkılıç vd., 1999: 17).

Bu yöntemde Gestalt Psikolojisinin; bütünü parçaların toplamından farklı ve özgün bir yapıya sahip olduğu düşüncesi vardır. Bu yaklaşıma göre ancak anlamlı bir bütün halinde örgütlenmiş olan öğrenme yaşantılarının sunumu ile kalıcı ve etkin öğrenme sağlanabilir. Yapılan araştırmalara göre okuma yaparken göz bir takım sıçramalar ve duraklamalar yapar. Gözün satırdaki ilerlemesi ne kadar uzun ve duraklamalar ne kadar kısa ise okuma da o denli başarılıdır. Ters durum ise yani ilerlemelerin az, duraklamaların fazla olduğu ve geri dönüşlerin de yapıldığı bir okuma ise yavaş okumadır. Bu durumun dikkate alınması ile ilk okuma ve yazma öğretiminde çözümleme yöntemine geçilmiştir. Bu yöntem ile gözün bir bakışta daha geniş bir alanı görerek bütün cümleye bir iki sıçrama ile tepkide bulunacağı, yani yazının anlam bütünlüğü korunarak okunacağı düşünülmüştür (Çelenk, 2005).

2.2.3.6. Öykü Yöntemi

Öykü yöntemiyle okuma yazma gerçekleştirilirken kısa hikâyeye ya da metinler kullanılır. Öğrencilere bu hikâyeye ya da metinler önce okunur, canlandırmalar yapılır. Daha sonra bu hikâyeye ya da metinlerin öğrenciler tarafından ezberlenmesi ve sonrasında yazılması sağlanır. Bu aşamadan sonra öğrenciden beklenen ezberlediği metin ya da hikâyeyi çözümleyip kelimelerine ayırmaktır. Öğrenci elde ettiği kelimelerden yeni cümleler oluşturur (Köksal, 2001). Öykü yönteminde öğrenci öyküye kendisini fazla kaptırırsa veya okunan öykünün uzunluğu öğrenci seviyesini aşarsa cümle ve kelimeler yeterince anlaşılabilir ve bu yüzden yöntemin uygulanması başarısızlığa uğrar (Kavcar, Oğuzkan ve Sever, 2005: 30).

Bu yöntem özellikle kitap okuma çalışmalarında uygulamaya konmaktadır. Yetişkinlere yönelik okuma yazma çalışmalarında olumlu sonuçlar vermektedir. Güneş (2007), öykü yöntemine getirilen eleştirileri, öğrencilerin hikâyeye kendilerini fazla kaptırmaları, hikâyenin uzunluğu nedeniyle öğrencilerin cümle

ve kelimeleri yeterince tanıyamamaları ve bu nedenle okumaya geçememeleri şeklinde açıklamıştır.

2.2.3.7. Karma Yöntem

Her alanda olduğu gibi gereksinimler o alanda yeni yaklaşım, model ve yöntemlerin kullanılmasını da beraberinde getirmektedir. Yeni yöntemler var olanların eksikliklerini ortadan kaldırmak amacı ile geliştirilmektedir. Karma yöntem ise uygulamadaki öğretmenler tarafından, bireşimsel yöntemin sakıncalarını ve çözümlene yönteminin uygulamadaki güçlüğünü gidermek amacı ile geliştirilmiş bir ara yöntemdir (Çelenk, 2005). Öğrencilerin daha kolay ve çabuk okumayı öğrenmesini sağlamak amacıyla, uygulamada olan bazı yöntemler üzerinde bazı değişiklikler yapılmıştır. Uygulamada tek yöntem yerine iki ya da daha fazla yöntemin harmanlanarak kullanılması yoluna gidilmiştir. Bu şekilde ortaya çıkan yöntemlere karma yöntem adı verilmiştir (Güneş, 2007).

Çözümlene ve bireşim yöntemlerinin harmanlandığı bu yöntemde amaç öğrencilere en kısa sürede okuma yazma öğretmektir. Yöntem daha çok yaygın eğitim kurumlarında okuma yazma öğrenen kişilerde kullanılır. Birkaç yöntemin birlikte uygulanmasından doğan bu yöntemde bir iç tutarlılık olmadığı için öğrencilerin çeşitli sorunlarla karşılaşacağı vurgulanmıştır. Güteryüz (2004), bu yöntemin uygulanmasında, okuma yazmada asıl olan kurallı, doğru, düzgün okuma ve okuduğunu anlama becerilerinin göz ardı edildiğini belirtmektedir. Bu yöntemle okuma yazma öğretimi gerçekleştirilirken öğrencilerin psikolojik olarak da olumsuz etkileneceği vurgulanmıştır.

2.2.4. Günümüzde Türkiye’de Uygulanan İlk Okuma ve Yazma Öğretimi

2.2.4.1.Ses Temelli Cümle Yöntemi

MEB 2005 Türkçe Öğretim Programı’nda yapılan düzenleme ile ilk okuma yazma öğretim yöntemi olarak ses temelli cümle yöntemi benimsenmiştir. Ses temelli cümle yönteminde amaç sesler verilmeye başlandıktan sonra en kısa sürede anlamlı kelime ve cümlelere ulaşmaktır. Bu yöntemde sesler belli bir sıra

ile öğrencilere verilir. Sesler verilmeye başlandıktan sonra hece, kelime ve cümleler oluşturularak okuryazarlığa ulaşılması hedeflenir. Yöntemde okuma ve yazma ayrı değil birlikte ele alınır, okunan her öge yazılırken yazılan her öge de okunur (MEB, 2005).

2.2.4.2. Okuma Yazma Öğretiminde Ses Temelli Cümle Yöntemine Geçilme Nedenleri

İlköğretimde okuma ve yazmanın önemi büyüktür. Okuma yazma öğretimi ile öğrencilerden beklenen yalnızca okuryazar olmak değil Türkçeyi doğru kullanabilen, öğrendiklerini günlük hayata taşıyabilen, karar verebilen, sorgulayan bireyler olmaktır. Yapılan her işte olduğu gibi ilk okuma yazma öğretimi gerçekleştirilirken de çocukların özelliklerine en yakın olan yöntemi tercih etmek gerekir. Öğrencilerin hayat boyu kullanacağı birçok zihinsel becerileri kazanabilmesi için Ses Temelli Cümle Yönteminin kullanılması gerekmektedir. Ses temelli cümle yönteminin en temel özelliği, parçadan bütüne gitmesidir. Yani okuma yazma öğretimine seslerle başlanır, anlamlı heceler oluşturulacak kadar ses verildiğinde hemen seslerden hecelere, hecelerden kelimelere, kelimelerden cümlelere, cümlelerden metin oluşturma çalışmalarına gidilir.

Öğretim programlarının benimsediği yapılandırmacı yaklaşıma uygun olan bu yöntemle okuma yazmaya seslerle başlanır. Ses temelli cümle yönteminde her harf bir sesi karşılar. Yöntem bu özelliğiyle de Türkçenin ses yapısına oldukça uygundur (Öz, 2005: 120).

Güneş'e göre (2005), bu yöntemle:

- Çok sayıda hece, kelime ve cümle kullanma şansı olduğu için okuma yazma öğretimi daha işlevsel gerçekleştirilmektedir.
- İşlek ve anlamlı heceler üretildiğinden daha çok kelime ve cümle yapmaya olanak tanımaktadır.
- Öğrenciyi ezbere yönlendirmemektedir.
- Daha çok öğrenciden bilgiyi yapılandırması beklenmektedir.
- Öğrenci sürece daha aktif katılmakta ve öğrencinin yaratıcılığı gelişmektedir.
- Parça oluşturmak öğrenci için daha kolay olmaktadır.

- Kullanılan kelime ve cümleler öğrencinin yaşantısından seçildiği için anlama düzeyini artırmaktadır.
- Yöntemin uygulanması ve izlenmesi kolaydır.
- Türkçenin fonetik yapısına uygundur.
- Öğretim kolaydan zora gitmektedir.
- İşlevsel olmayan tekrarlardan kaçınılmaktadır.

2.2.4.3. Ses Temelli Cümle Yönteminin Özellikleri

Ses Temelli Cümle Yönteminin özellikleri İlköğretim Türkçe Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzu'nda (2009: 233) şöyle sıralanmıştır:

1. İlk okuma yazma öğretim yöntemi olarak benimsenen STCY sadece okuma ve yazma becerilerini değil Türkçenin beş öğrenme alanını geliştirmeyi amaçlar.
2. Öğrencinin seslerden heceler, hecelerden kelimeler, kelimelerden cümleler ve metin oluşturması bilgiyi kendinin yapılandırmasına olanak tanır. Bu da öğrenciyi sürece aktif katar. Bu yönüyle ses temelli cümle yöntemi yapılandırmacı yaklaşıma uygun bir yöntemdir.
3. Ses temelli cümle yöntemi tek tip ve kalıplaşmış cümleler yerine daha çok cümleye ulaşılmayı hedefler. Böylece öğrenciler okuma yazmayı daha zengin bir içerikle öğrenir.
4. Bu zengin içerik öğrencinin yaratıcılığını, problem çözme becerisini destekleyerek daha üretken bireyler olmasına destek olur.
5. Bu yöntemle okuma yazma eğitimin temel ilkeleri dikkate alınarak gerçekleştirilir. Okuma yazma basitten karmaşığa, kolaydan zora gerçekleştirilir.
6. Yöntem öğrenciyi sürece aktif katmayı hedeflediği için öğrencinin dikkat düzeyini de geliştirir.
7. Ayrıca bu aktiflik öğrencinin yaratıcılığını da desteklemektedir.
8. Kalıplaşmış hece, kelime, cümle kullanılmaması öğrenciyi ezberden kurtarmakta, anlayarak öğrenmesini sağlamaktadır.
9. Ses temelli cümle yöntemiyle okuma yazma öğretimi yapılırken her ses bir harfi karşıladığı için Türkçeye de uygundur.

10. Öğrenci sesleri kavrayarak okuyup yazmakta, böylece dil gelişi de daha sağlıklı yol almaktadır.

11. Öğrenci okuma ile yazma arasındaki ayrımı yapabilmekte; okumanın seslerle, yazmanın harflerle ilgili olduğunu kavrama olanağı bulmaktadır.

12. Öğrencinin sadece yazarak değil konuşarak da kendini ifade edebilmesine olanak tanımaktadır.

13. Öğrencinin hem zihinsel hem sosyal hem de kişilik gelişimine katkı sağlamaktadır.

2.2.4.4. Ses Temelli Cümle Yönteminin İlkeleri

Ses Temelli cümle yöntemiyle ilk okuma yazma öğretimi yapılırken dikkat edilmesi gereken ilkeler, MEB (2005) Türkçe dersi öğretim programında şu şekilde açıklamıştır:

1. Ön bilgiler dikkate alınarak eğitim öğretim yapılmalıdır.
2. İlk olarak en kısa sürede anlamlı hecelere ulaşılmalıdır.
3. Oluşturulan hecelerin, somutlaştırılabilen, kolay okunabilen ve günlük dilde sıkça kullanılan, işlek yapıda heceler olmasına dikkat edilmelidir.
4. Öğretim en kısa sürede anlamlı cümlelere ulaşılacak şekilde düzenlenmelidir.
5. Zengin bir öğretim ortamı oluşturulmalıdır. Görsellerden yararlanılmalıdır.
6. Somuttan soyuta ilkesi dikkate alınmalıdır.
7. Hece tablosu hiçbir şekilde kullanılmamalıdır.
8. Öğrenilenlerin kalıcılığı sağlanmalıdır.

2.2.4.5. Ses Temelli Cümle Yönteminin Aşamaları

2.2.4.5.1. Hazırlık

Hazırlık sürecini iki başlık altına toplayabiliriz: Okullar açılmadan önceki hazırlık, okullar açılmasıyla birlikte başlayan hazırlık. Her iki hazırlıkta da hem öğretmenin hem öğrencinin hem de ailenin bu sürece hazır olması sürecin başarılı bir şekilde gerçekleşmesine katkı sağlayacaktır.

Çelenk (2005)'e göre öğretmenin okul açılmadan önce yapılacak çalışmalara en az 15 gün önceden başlaması gerekmektedir. Öğretmenler kullanacakları materyalleri gözden geçirmeli, yayınları incelemeli, deneyimli meslektaşlarıyla görüşerek öğretim planlarını hazırlamalıdır.

Öğrenci hazırlıkları ise daha çok aile gözetiminde yapılan hazırlıklardır. Keskinliç (2005)'e göre öğrenci okula gelmeden önce okul ve öğretmen korkusu geliştirmiş olabilir. Aile öğrenciye okulu sevdirmek, öğrenmeye karşı isteklendirmek için psikolojik olarak hazırlamalı ve onu yüreklendirmelidir.

Aile ise eğitimin temellerinin atıldığı kurumdur. Bu süreç içerisinde ailede yaşanan iklim çocuğun psikolojisinde önemli bir etken olacaktır. Okula kayıt işlemleri çocuğa verilen değerlerin bir göstergesidir. Çocuğun okula karşı istekli kılınması gerekir. Ailelerin çocuğu tanıyor olması, gelişimsel özelliklerini bilmesi, ilk okuma-yazma öğretimiyle ilgili çocuğun hangi aşamalardan geçeceğini öğrenmesi ve ona uygun davranışlar göstermesi gerekir (Keskinliç, 2005: 100).

İlk okuma-yazmaya hazırlık aşamasında; genel hazırlık, okumaya hazırlık ve yazmaya hazırlık olmak üzere üç tür çalışma İlköğretim Türkçe Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzu'nda (2009, 240) aşağıda belirtilmiştir:

a. Genel Hazırlık

Öğrenci için yeni bir ortam olan okul, çocuğun hemen iletişim başlatabileceği bir ortam değildir. Bundan dolayı öğrencinin yeni arkadaşlara, öğretmene, sınıfa, okul çevresine alışması, uyum sağlaması, gerektiği iletişim kurabilmesi biraz zaman alacaktır. Bu süreçte öğretmen gerekli ortamları yaratarak öğrencini okula uyum sürecini desteklemelidir. Bunun için öğrencilerin

zevk aldığı oyunlardan, şarkılardan, bilmecelerden vb. etkinliklerden yararlanılmalıdır. Öğrenciler okula gelmeye ve öğrenmeye istekli hale getirilmelidir. Bu süreçte öğrencilerin kişisel özellikleri tanınmaya çalışılmalı, sınıf ortamı öğrenciler için uygun hale getirilmelidir. Öğrenciler süreç içinde dikkatli bir şekilde gözlemlenmeli ve gelişim grafikleri ailelerle paylaşılmalıdır.

b. Okumaya Hazırlık

Okumaya hazırlık aşamasında; oturma, kitabı tutma ve açma, görsel okuma ve okumaya özendirme etkinlikleri önerilmiştir. Bu etkinlikler aşağıda açıklanmaktadır. Bu aşamada, öğrencinin durumuna göre daha farklı etkinlikler de yapılabilir. Öğrencini oturma şeklinin yanlış olması okuma yazmayı sekteye uğratar. Öğrenci doğru oturma alışkanlığı kazandığında anlama ve düşünce akışı sekteye uğramaz. Yapılan araştırmalarda göz kitap arası olması gereken mesafe belirlenmiştir. Bu mesafenin dikkate alınması ve sayfaların doğru kullanılması sağlanmalıdır. Öğrencilere okuma çalışmalarından önce görsel okumalar yaptırarak okuma yazmanın daha verimli gerçekleşmesine olanak sağlanmalıdır. Öğretmen bunların dışında örnek okumalar yaparak öğrencileri okumaya teşvik etmelidir.

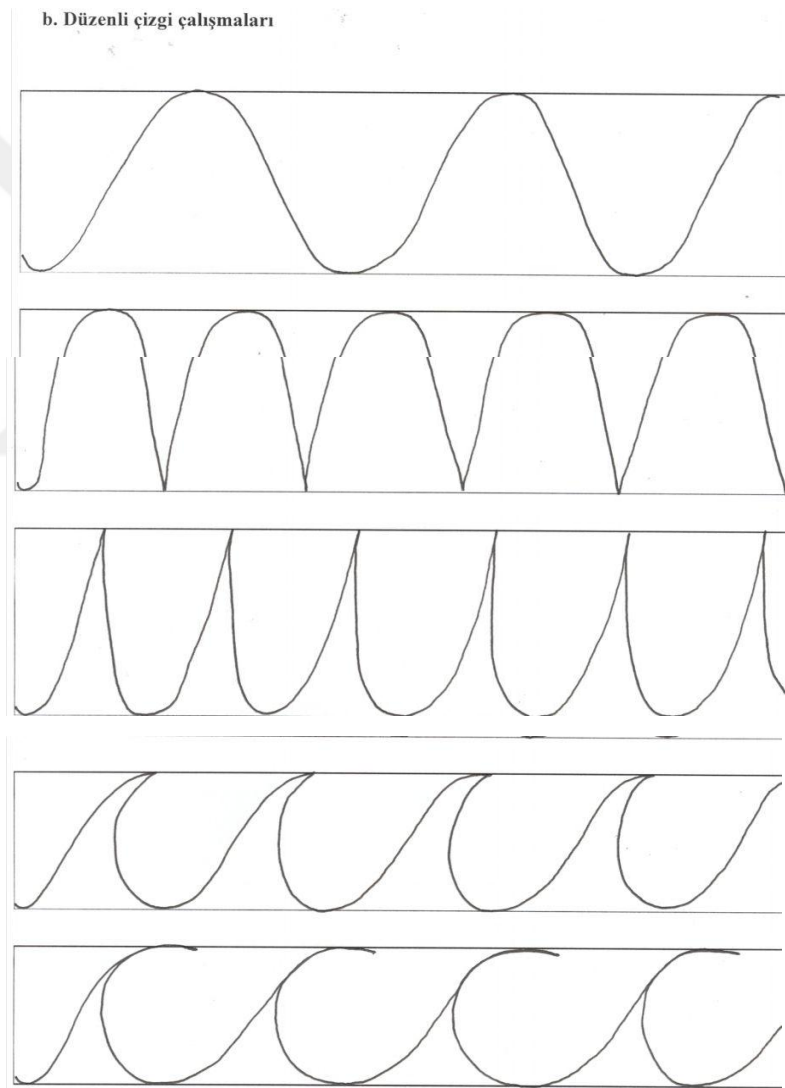
c. Yazmaya Hazırlık

Yazmaya hazırlık olarak el hareketleri, boyama, kalem tutma, serbest çizgi çalışmaları, düzenli çizgi çalışmaları verilmektedir. Öğrencilerin gelişme durumuna göre daha farklı çalışmalar da yapılabilir.

Öncelikle öğrencilerin el, kol, kas esnekliğinin yazma için yeterli düzeyde olması gerekmektedir. Bunun için parmak oyunları, direksiyon çevirme, elma toplama, yağmur yağdırma vb. etkinliklere yer verilebilir. Böylece öğrencinin el, kol kasları okuma yazma için uygun hale getirilmiş olur. Bunun yanında çocukların hoşuna giden boyama çalışmalarından yararlanarak da öğrenciye hem kalemi doğru tutma alışkanlığı kazandırılabilir hem de yazmaya hazırlık yaptırılabilir. Öğrencinin kalemi yanlış tutması kolay yorulmasına sebep olabilir. Bu durumda öğrencinin yazma isteği azalacaktır. Öğretmen öğrencileri izlemeli yanlış tutuşlara müdahale etmelidir.

Çiz-boya çalışmalarından sonra serbest çizgi çalışmalarına geçilir. Serbest çizgi çalışmaları öğrencileri okuma yazmaya hazırlayıcı nitelikte olmalıdır. Serbest çizgi çalışmalarında kuş yuvası, bulut gibi karalamalar yapıldıktan sonra sürekli ve eğik çizgiler yapmayı sağlayacak etkinliklere yer verilir.

Serbest çizgi çalışmaları tamamlandığında düzenli çizgi çalışmalarına geçilir. Düzenli çizgi çalışmalarının yaptırılmasındaki amaç öğrenciyi harfleri yazmaya hazırlamaktır. Düzenli çizgi çalışmaları farklı satır aralıklarına yaptırılır: İki çizgi tek satır aralığı (iki satır aralığı 2 cm), dört çizgi üç satır aralığı (dış iki çizgi aralığı 2 cm), dört çizgi üç satır aralığı (dış iki çizgi aralığı 1,3 cm).

Düzenli çizgi çalışmaları yaptırırken yukarıda verilen örneklerden yararlanılabilir (MEB, 2009: 241).

2.2.4.5.2. Sesi Hissetme ve Tanıma

Sesi hissetme ve tanıma aşamasında ulaşılmak istenen hedef sesin öğrenci tarafından fark edilmesi ve kavranmasıdır. Sesi öğrenciye fark ettirebilmek için birçok etkinlikten yararlanılabilir.

- Ses hikâye anlatma, tekerleme, ninni ve şarkı söyletme, canlandırma yaptırma vb. etkinlikler kullanılarak hissettirilir.
- Hissettirilen ses kelimeler aracılığıyla öğrencilere buldurulmaya çalışılır. Bunun için öğrencilerin kendi isimleri ya da çevrelerinde var olan hayvan, bitki, eşya isimleri kullanılabilir. Ayrıca öğrencilerden de sesin içinde geçtiği kelimeler bulması istenir. Burada kavratılmaya çalışılan ses vurgulanır.
- Sesin kelimenin içinde geçip geçmediği de sözlü ya da görseller yardımıyla buldurulur.

2.2.4.5.3. Sesi Okuma ve Yazma

- Hissettirilen sesin yazıdaki karşılığı olan sembol çeşitli adımlar takip edilerek okutulur ve yazılır. Bu aşamada okuma ve yazma birlikte yürütülür.
- Öğretmen tahtada harfin nasıl yazıldığını anlatarak gösterir ve öğrencilerle birlikte okur.
- Öğretmen, öğrencilerle birlikte, harfi parmakla havada yazar ve okur.
- Öğretmen, öğrencilerle birlikte, öğrenilen harfi sıranın üzerinde parmakla ya da oyun hamuruyla yazar ve okur.
- Öğrenci, alıştırmaya kitabında büyükçe verilmiş harfin üzerinden kalemle defalarca giderek harfin yazım yönünü ve şeklini kavrar ve okur.
- Öğrencilerden satır aralığına yazılmış olan harfin üzerinden gitmeleri istenir.
- Öğrencilerin normal satır aralığına harfi yazması sağlanır, doğru yazım ve doğru seslendirmelere dikkat edilir. Yanlışlar varsa anında düzeltmeler yaptırılır.

2.2.4.5.4. Seslerden Heceler, Kelimeler ve Cümleler Oluşturma

Hece, kelime ve cümle oluşturma ilk okuma yazma öğretiminin en kritik aşamasıdır. Bu aşamada aşağıdaki hususlara dikkat edilmelidir:

- İlk iki ses verildiğinde bu sesler bir araya getirilerek hece oluşturulmalıdır.
- Hecelere ulaşıldığında heceyi okuma ve yazma çalışması yapılmalıdır.
- Her yeni ses verildiğinde önceki seslerle bağlantısı kurulmalı yeni hece, kelime ve cümleler oluşturulmalıdır. Oluşturulan hece, kelime ve cümlelerle okuma ve yazma çalışmaları yapılmalıdır.
- Sesler bu yöntemde gruplara ayrılmıştır. Her gruptaki sesler bittikten sonra sesleri ve öğrenilenleri değerlendirme çalışmaları yapılmalı, eksiklikler varsa tamamlanmalıdır.
- Verilen sesler çoğaldıkça öğrenilen kelime ve cümle sayısı artacaktır ve yeni kelimeler oluşturmak kolaylaşacaktır. Bu süreçte özel isimleri ve cümle başını büyük harfle yazma kuralı süreçle birlikte verilmelidir.
- Okuma yazma sürecinde öğrenilen kelime ve cümlelerin anlamları üzerinde durulmalıdır.
- Öğrenciler kelime üretmeye ve kendi cümlelerini oluşturmaya teşvik edilmeli, sürece aktif katılımları sağlanmalıdır.

2.2.4.5.5. Metin Oluşturma

Öğrenciler metin oluşturabilecek kadar kelime ve cümle öğrendikten sonra metin oluşturma çalışmalarına geçilmelidir. Başlangıçta öğrencilerin seviyelerini aşmayacak basit cümleler kullanılmalıdır. Süreç ilerledikçe metin oluşturmak için kullanılan cümleler daha uzun olmalıdır (Güneş, 2007). Metin oluştururken anlam bütünlüğünü korunmalı ve aynı kelime ya da cümleleri kullanarak sık tekrara düşülmemelidir.

Metin oluştururken yazım doğruluğuna ve güzelliğine, sayfa düzenine ve tertibine, harflerin doğru satır aralığına yazıldığına dikkat edilmelidir ve gereken

özenin gösterilmesi sağlanmalıdır. Öğrencilerden kendi metinlerini oluşturmaları istenmelidir ve bu süreçte öğrenciye gereken destek sağlanmalıdır.

2.2.4.5.6. Okur Yazarlığa Ulaşma

Okuma yazma öğretim aşamalarının sonuncusu olan okuryazarlığa ulaşma aşamasına gelen bir öğrenciden bağımsız olarak kendini yazılı ve sözlü olarak ifade edebilmesi beklenmektedir. Öğrenci şiir, tekerleme, gazete, tv vb. uğraşlarda gördüğü yazıları okuyabilmelidir. Bu aşamada öğretmen öğrencilere zengin içerikler sağlamalı, öğrencinin sınıfta okuma ve yazmasını paylaşması sağlanmalıdır. Bu süreçte tek çizgili defter kullanma alışkanlığı öğrencilere kazandırılmalıdır. Buradaki amaç öğrencilere akıcı okuma ve yazma becerisi kazandırmaktır (Güneş, 2007). İlk okuma yazma öğretiminde ses temelli cümle yöntemine geçilmesi bu sebeplerdendir. Öğrencilerden beklenen okuma ve yazma becerilerini günlük hayatlarında da kullanabilmeleridir. Diğer yöntemlerin bunu başaramadığı ya da başarmada eksik kaldığı düşünüldüğü için bu yöntem kullanılmaya başlanmıştır. 2005-2006 eğitim öğretim yılında ses temelli cümle yöntemini pilot uygulaması yapılmış ve cümle çözümleme yöntemiyle kıyaslandığında çocukların daha erken okuma yazmaya geçtikleri gözlemlenmiştir. Bu sebeple yöntem okuma yazma öğretiminde daha başarılı olacağı düşüncesiyle uygulamaya geçirilmiştir.

Güneş (2005), pilot uygulamalar sonucunda Ses Temelli Cümle Yöntemiyle ilk okuma yazma öğretiminde öğrencilerin:

- Grup hâlinde ve kısa sürede okuma-yazma öğrenmeye geçtikleri,
- Düzgün el yazısı yazdıkları,
- Dikkat düzeylerinin arttığı,
- Anlama düzeylerinin arttığı,
- Öğrenme sürecinde aktif oldukları, sonuçlarının elde edildiğini belirtmektedir.

2.2.4.6. Bitişik Eğik Yazı

Bitişik eğik yazı İlköğretim Türkçe Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzu'nda (2009: 239) aşağıdaki gibi belirtilmiştir.

1928 yılında Atatürk önderliğinde başlatılan okuma yazma seferberliğinde gerek çocuklara gerek yetişkinlere bitişik eğik yazı kullanılarak okuma yazma öğretilmiştir. 2005-2006 eğitim öğretim yılında ilk okuma yazma öğretim yöntemi olarak ses temelli cümle yöntemine geçilmiş ve yazma stili olarak bitişik eğik yazı kullanılmaya başlanmıştır. Bitişik eğik yazı ile ilgili yapılan araştırmalar, bitişik eğik yazının öğrencinin zihinsel faaliyetleri ve kas faaliyetleriyle uygun olduğunu, solak öğrencilere de uygun olduğunu, akıcı yazmayı sağladığını, öğrencinin dikkatini geliştirdiğini, ortaya koymuştur.

Ses Temelli Cümle Yöntemi ile ilk okuma-yazma öğretimine bitişik eğik yazı ile başlanmakta ve bütün yazılar bitişik yazı ile yazılmaktadır. Bitişik eğik yazıda harflerin birbirine nasıl bağlanacağını iyi bilmek gerekmektedir. Bu nedenle öğrencilere önce harflerin yazımı ile bağlantıları öğreilmelidir. Akyol'a (2007) göre öğrencinin elini kaldırmasına gerek kalmadan tek başlangıç noktası ile yazma kolaylığını sağlayan bitişik eğik yazı dik temel harflerle yazmaya göre öğrenciler için daha uygun bir yöntemdir.

Bitişik eğik yazı ile yazma yaparken estetiğin yanında yazma hızı da önemlidir. Bazı uzmanlar çok yavaş yazma gerçekleştirildiğinde anlamın sekteye uğrayabileceğini söylemişlerdir (Graham ve Weintraub, 1996, akt, Şahin,2012).

Eğik el yazısında tüm harfler sadece bir noktadan (alt çizgiden) başlar. Oysa dik temel harflerin yazımı birbirinden farklı dokuz ayrı noktadan başlamakta, bu durum öğrencilerin kelimeleri yazarken defalarca durmasını ve durduğu yerden farklı bir yerden devam etmesini gerektirmektedir. Harflerin başlaması gibi yazarken sona erdiği noktalar da eğik ve dik temel el yazısında birbirinden farklıdır. Eğik el yazısında harfler sadece bir noktada tamamlanırken, dik temel harfler birbirinden farklı sekiz ayrı noktada tamamlanır (Başaran ve Karatay, 2005). Bitişik eğik yazının sürekli, akıcı ve hızlı olması, öğrencinin düşüncesini yazıya daha derli toplu olarak aktarmasını kolaylaştırmaktadır. Yazıdaki serilik nedeniyle düşüncelerini kaybetmeden hızla yazıya aktarabilen bir öğrenci kendini daha iyi ifade edebilmektedir.

Bitişik eğik yazı kullanımına ilişkin açıklamalar aşağıda verilmektedir:

1. Bitişik eğik yazı öğrencinin bilişsel gelişimine katkı sağlamakta, dikkatini geliştirmektedir. Harfler bitişik eğik yazı ile yazılırken bağlantı noktalarına dikkat edilmesi öğrenciden beklenen bir durumdur. Bu duruma dikkat edilmesi de öğrencinin dikkat düzeyini artırır.
2. İnsanın düşünmedeki sürekliliği ile bitişik eğik yazıdaki süreklilik birbiri ile örtüşmektedir.
3. Yapılan araştırmalarda çocukların okul döneminde kalemle yaptıkları hareketler incelendiğinde bitişik eğik yazının öğrenci anatomik yapısı ile örtüştüğünü göstermektedir.
4. Bitişik eğik yazının akıcı ve kesintisiz olması, soldan sağa doğru yazı yönünü destekleyici olmaktadır.
5. Bitişik eğik yazıda hep ileriye doğru yazım yapıldığı için akıcı yazmayı da desteklemektedir.
6. Bitişik eğik yazıda harfler birbirine bağlanarak yazıldığı için kelimeler öğrenci tarafından bütün olarak algılanmasını kolaylaştırmakta ve öğrencinin daha kolay okumasına katkı sağlamaktadır.
7. Bitişik eğik yazının özelliği gereği şekil, sayı ve semboller harflerden daha kolay ayırt edilir.
8. Bitişik eğik yazı akıcı yazmayı desteklediği için yazma hızı dik temel harflerle yazma hızına göre daha yüksektir.
9. Öğrenci ilk okuma yazmayı bitişik eğik yazı ile öğrendiğinde diğer harf karakteriyle yazılmış yazıları öğrenmekte sıkıntı yaşamamaktadır. Araştırmalar bu durumu kanıtlar niteliktedir.
10. Bitişik eğik yazı estetik bir görünüme sahip olduğu için öğrencinin de estetik algısına katkı sağlamaktadır.
11. Bitişik eğik yazı solak öğrenciler için de uygundur. Solak öğrencilerin eli dik yazı yazarken harflerin çoğunu kapatmaktadır.

12. Oysa bitişik eğik yazı yazarken öğrencinin eli biraz daha sağa kaymakta ve yazıyı daha az kapatmaktadır. Öğrenci yazdıklarını daha kolay görmekte ve okumaktadır.

2.2.4.7. Bitişik Eğik Yazıya Yönelik Eleştiriler ve Değişiklikler

Daha önceki Türkçe Öğretim programlarında “Bitişik Eğik Yazı” yalnızca güzel yazı derslerinde tercih edilen bir yazma yöntemi iken 2005 Türkçe Öğretim Programı ile ilköğretimin ilk kademesinden itibaren bütün derslerde kullanılması zorunlu hale getirilmiştir (Uysal, 2008: 313). 2005 Türkçe Öğretim Programında yapılan bu köklü değişiklikten sonra “Bitişik Eğik Yazı” ile eğitim-öğretim sürdürülmeye başlanmıştır. Yazma öğretiminin bitişik eğik yazı ile gerçekleştirilmesi günümüze kadar süren birçok eleştiriyi de beraberinde getirmiştir.

Arslan ve Ilgın (2010)’ın yaptıkları araştırmaya göre çocuklar bitişik eğik yazı ile yazmak istemekte; öğretmenler bitişik eğik yazıyı öğrenciler için uğraştırıcı ve yorucu bulmakta, öğrencilerin yazılarının okunaklılıktan uzak olduğunu düşünmekte, branş öğretmenleri de bu söylemi desteklemektedir.

Turan, Güher ve Şahin (2008), araştırmasında velilerin bitişik eğik yazı hakkında yeterli bilgiye sahip olmadıkları ve çocuklarının bu yazı türüyle eğitim almalarını istemedikleri, bitişik eğik yazının öğrencinin hızlı yazmasını desteklediğini ancak öğretmeni ve öğrenciyi zorlayıcı bir yazı türü olduğu, öğrencilerin “ f,s,r,k,z,s,a,h” harflerini yazarken zorluk yaşadıkları sonucuna ulaşılmıştır.

E. Coşkun ve H. Coşkun’un (2014) yaptıkları araştırma sonuçlarına göre bitişik eğik yazı ile öğretimin zorunluluğu konusunda öğretmen-öğrenci-veli arasında görüş birliği yoktur. Ancak velilerin bitişik eğik yazı kullanılmaması konusunda ortak fikre sahip oldukları sonucuna varılmıştır. Öğretmenler, velilerin bitişik eğik yazıyı bilmediği için öğrencileri yanlış yönlendirdiğini, bu hataların sonradan düzeltilmesinin mümkün olmadığını ifade etmişlerdir. Bu durumlar bitişik eğik yazının istenilen hedefi tutturamadığını göstermektedir.

MEB'in 7 Nisan 2017 tarihinde yaptığı resmi açıklamaya göre 2017-2018 eğitim-öğretim yılından itibaren birinci sınıf öğrencileri, ilk okuma ve yazma öğretimini "Dik Temel Harflerle" gerçekleştirecektir. Amaçlanan eğik yazıyı tamamen kaldırmak değil, 3. sınıftan itibaren güzel yazı dersi olarak haftada 8 saat vermektir (www.meb.gov.tr/dik-temel-harflerle-egitim-ogretimin-detaylari-bell oldu/haber/13311/tr. adresinden 22.04.2017 tarihinde dinilmiştir.).

MEB, resmi sitesinde yapılan açıklamaya göre, bu karar alınmadan önce, bir yıl boyunca kapsamlı araştırmalar yapılmış, öğretmenlerden görüşler alınmış, öğrenci defterlerindeki yazılar tür ve estetik açıdan incelenmiş, dünyada el yazısı ile ilgili gelişmeler Türkiye'deki gelişmelerle karşılaştırılarak analiz edilmiştir.

MEB, Temel Eğitim Genel Müdürlüğünce yapılan araştırma sonuçları şöyledir: Öğretmenlerin %80'i öğrencilerin bitişik eğik yazıda zorlandıkları, dik temel harflerle öğretimin daha kolay olduğu görüşünü bildirmiştir. Öğrenci el yazılarının ise %53'ü okunaklı, %27'si güzel olarak tespit edilmiştir. Bakanlığın müfredat taslakları kamuoyu yoklamasında sekiz bine yakın görüşün altı bininin yazı biçimine dair olduğu, birinci sınıfta bitişik eğik yazının yerine temel harflerle eğitimi isteyenlerin oranının %99,3'tür.

Bu sonuçlar üzerine Talim Terbiye Kurulu Başkanlığınca komisyon kurulmuş ve gelecek yıldan itibaren ilk okuma ve yazma öğretiminin "Dik Temel Harflerle Ses Esaslı Okuma Yazma Öğretimi" ile gerçekleştirilme kararı alınmıştır. Öğrenciler üçüncü sınıftan itibaren daha sade el yazısı eğitimi, güzel yazı dersinde almaları kararlaştırılmıştır. Öğrencinin gelişim seyrine uygun, dik temel harflerle okuma yazmaya başlaması, güzel yazı dersi ile güzel yazma kabiliyetini geliştirmesi beklenmektedir. Bu amaçla güzel yazı dersi adında bir ders programa eklenmiştir.

2.3. İlk okuma ve Yazma Öğretiminde Başarıyı Etkileyen Faktörler

2.3.1. Öğrenci

Bir çocuğun öğrenim hayatının ilk ve en önemli adımı okula başlamasıdır. Çocuk ilköğretim için gerekli hazır bulunuşluluğa ve olgunluğa sahipse hem bu dönem ki hem de ileriki dönemde ki öğrenim yaşantısı daha başarılı geçecektir

(Binbaşıoğlu, 2004: 2). Çocuğun sahip olduğu gelişimsel özellikler ilk okuma ve yazma sürecini etkileyecektir.

İlköğretim birinci sınıfa başlayan çocuğun gelişimsel özellikleri aşağıdaki başlıklar halinde incelenebilir:

1. Fiziksel gelişim
2. Bilişsel gelişim
3. Ahlak gelişimi
4. Kişilik gelişimi

1. Oyun çağına göre çocuğun büyüme hızında azalma görülür. Büyük kaslar oyun çağına göre daha da gelişir. Büyük kaslarla eklemler arasında koordine sağlanır. Küçük kaslar ise henüz gelişmeye başladığı için ocuk ince kaslarını kullanmakta pek başarılı olamaz. Bu yüzden bu dönem öğrencileri ince kaslarını kullanma konusunda zorlanmamalıdır (Nas, 2004: 2).

Bu dönem çocuğunun hareket ihtiyacı oldukça fazladır. Oturduğu yerde durmak istemez, sürekli farklı şeylerle meşgul olmak ister, yaptığı etkinlikten çok çabuk sıkılabilir, bunun yanında da yorulduğunu da pek fark etmez. Bu yüzden öğrencilerin hareket ihtiyaçlarını giderici oyunlara yer verilmeli ancak dinlenme ihtiyaçları da karşılanmalıdır (Ünüvar, 2002: 4).

Bu dönemde dikkat edilmesi gereken konulardan biri de öğrencinin beslenme alışkanlığıdır. Öğrenci oldukça hareketli olacağı için iyi bir beslenme yapmalıdır. Beslenme öğrencinin okul başarısında da etkili bir faktördür. Beslenme alışkanlığını öğretmen takip etmeli, velilere bu konuda gerekli olan bilgileri vermelidir. Maliyeti az ancak besin değeri yüksek besinlerle dengeli beslenme konusunda veliler bilgilendirilmeli ve okulda da beslenme alışkanlığı kazandırılmalı ve takibi yapılmalıdır (Keskinkılıç, 2005: 34).

2. “Bireyin, çevresindeki dünyayı anlama ve öğrenmesini sağlayan aktif zihinsel faaliyetlerdeki gelişimine ‘bilişsel gelişim’ adı verilmektedir.” (Senemoğlu, 2007: 32). İlkokul çağındaki çocuğun bilişsel gelişimi Piaget’e göre şöyledir: ocuk somut işlemler dönemindedir. Hayal dünyasından uzaklaşarak gerçeğin peşine düşer. ocuk daha çok soru sormaya, sorgulamaya başlar (Binbaşıoğlu, 2004: 4).

İlkokula başlayan çocuğun kazanması gereken temel beceriler: okuma, yazma, aritmetiktir. Bu becerilerin kazanılması için birinci sınıf kritik dönemdir (Keskinkılıç, 2005: 35). Ancak bu becerilerin kazanılabilmesi için öğrencinin zihinsel hazır bulunuşluluğunun da yeterli olması gerekir. Tosunoğlu, Aköz ve Katrancı'nın (2009) araştırmalarında, hazır bulunuşluluğu bu becerilerin kazanılması için gerekli bir ön koşul olarak görmüşlerdir.

3. Çocuk ilköğretime başladığında anne ve baba kavramının yanına öğretmen kavramı da ekleyecektir. Çocuğun yaptığı davranışlar için anne ve baba beğenisine öğretmen beğenisi de eklenecek hatta öğrenci zaman zaman öğretmen beğenisini daha önemli tutulacaktır (Keskinkılıç, 2005: 38). İlkokula kadar çocuk için tek kural koyucu anne ve babadır. Çocuğun yeni kural koyucu öğretmeni kabullenmesi biraz zaman alabilir. Bu yüzden başlangıçta kurallara pek fazla uymak istemezler. Ancak öğretmenle aralarında kurulan bağdan sonra sevgi ve desteklenmeyi kaybetmemek için kurallara uyma davranışı gösterirler. Öğretmenle kurulan bu bağdan sonra anne ve babaya doğal olarak duyulan sıkı bağlılık bu dönemde biraz gevşer (Binbaşoğlu,2004: 4).

4. “Kişilik, insanın doğuştan getirdiği ve sonradan kazandığı özellikleriyle diğer insanlardan ayrılan yönüdür. ” (Senemoğlu, 2007: 72). Doğuştan getirilen kişisel özelliklere sonradan öğrenilen özellikler eklenirken çocuğun içinde yaşadığı çevre devreye girer. Çocuk içinde yaşadığı toplumun ve yakın çevresinin değer verdiği kuralları, durumları uygular (Keskinkılıç, 2005: 42). Çocuğun kişiliğinin gelişmesinde çevre de etkili ise aile ve yakın çevresinin çocuğa iyi bir örnek olması gerekir (Wentzel, 1998: 204).

Erikson'un psikososyal gelişim kuramına göre ilköğretim birinci evre başarıya karşı aşağılık duygusu dönemine denk gelir. Çocuk bu dönemde kendisine yeni bir çevre oluşturur. Çocuğun hayatında öğretmen ve arkadaş çevresi etkili olmaya başlar. Bu durum çocuğun kişilik gelişimde de etki sahibi olacaklarını gösterir. Öğretmen öğrencinin kişilik gelişimine doğru adımlar atarak, doğru yönlendirmeler yaparak destek olmalı, kişiliğinin olumlu yönde şekillenmesine katkı sağlamalıdır (Keskinkılıç, 2005: 42).

2.3.2. Aile ve Çevre

Çocuğun yaşantısındaki en önemli faktör ailedir. Ailenin çocuğuna karşı tutumu, okula karşı algısı, çocuğunu okutmak isteyip istememesi öğrencinin okul başarısını etkilemektedir. Diaz (1989), yaptığı araştırmada anne-baba desteğinden mahrum olan çocukların okul başarısının düşük olacağını ve okulda kalma oranının yüksek olacağını ifade etmiştir. Yine bu araştırmada aile içi geçimsizliğin yaşanması öğrencinin okul başarısını olumsuz etkileyeceğini söylemiştir. Çocuğunun eğitim yaşantısını destekleyen ailelerin çocuklarının daha başarılı olacağı sonucuna varmıştır (Diaz,1989,akt, Satır, 1996).

Satır (1996)'ın yaptığı bir araştırmada; çocuğuna yakın ilgi gösteren, çocuğunun çalışma ortamını düzenleyen ve planlayan, çocuğunun başarısını övücü sözlerle destekleyen, çocuğunun başarısızlığında onu çalışırsan başarılı olursun sözleriyle yüreklendiren anne babaların çocuklarının akademik başarılarının yüksek olduğu sonucuna varılmıştır.

Çelenk (2001), ilk okuma-yazma öğretiminde, evde çocuğuna eğitim yardımı sağlayan ve bu amaçla okul ile yakın işbirliğine giren ailelerin çocuklarının okuduğunu anlama başarılarının daha yüksek olduğu sonucuna varmıştır.

Çocukları doğrudan ve dolaylı yollardan eğittikleri için, anneyi-babayı çocuğun evdeki öğretmenleri olarak ele almakta ve okulda öğretmen tarafından kazandırılacak olumlu bir davranışın evde anne-baba tarafından kolaylıkla bozulabileceğini belirtmektedirler. Bu nedenle de günümüzün eğitimci ve öğretmenleri öğrencilerin evdeki öğretmenleri olarak velilerin önemini anlamış durumdadırlar. Oysa okulda yapılan evde anne-babalar tarafından da desteklenmediği sürece okul eğitiminde başarıya ulaşmak olası değildir. Okul ve aile iki farklı toplumsal kurumdur ve farklı beklentiler etrafında şekillenmişlerdir. Bu iki farklı kurumun çocukların eğitimleri konusunda çıkar birliğine getirilmesi gereklidir. Sorun özellikle okul eğitiminin başlangıcı olan ilköğretim birinci sınıflar için çok daha önemlidir; çünkü en temel çalışma ve öğrenme becerileri bu yılda oluşturulmaktadır (Hollingsworth ve Hoover,1999, akt, Şimşek ve Tanaydın, 2002). Ayrıca, Ünüvar (2002), ilk okuma yazma öğretiminde karşılaşılan güçlükleri incelemiştir ve şu sonuçlara ulaşmıştır: okul öncesinde edinilen hatalı

davranışlar, velilerin çocuklara harfleri adlarıyla öğretmeleri, yazı programında yapılan değişiklikler ilk okuma yazmayı olumsuz etkiler. Sönmez'in (2006) yaptığı araştırma sonuçları, bu bulguları desteklemekte, velilerin ilk okuma yazma konusunda yetersiz olduklarını ifade etmektedir.

Anne-babanın sınıf içi etkinlikleri izleme günleri ya da veli toplantıları, velilerin, okulda kullanılan okuma materyallerini tanımaları, okulda uygulanan öğretim yaklaşımını görmeleri ve çocuklarının kazandığı becerileri izlemeleri için en uygun zamandır. Bu günlerde öğretmen, okuma programının nasıl planlandığını ve nasıl bir öğretim yaklaşımı uygulamakta olduğunu velilere açıklayabilir. Hatta öğretmen, dönem içi ödevlerin neler olacağını ve bu ödevlerde velilerin çocuklarını nasıl yardım edecekleri konusuna açıklık getirmenin yanında, ev yapımı ve piyasa ürünü okuma oyunları ve bu amaçla hazırlanmış televizyon programlarını çocuklarına izlettirme fırsatları hazırlamalarını velilere önerebilirler (Çelenk, 2003).

2.3.3. Okul

Okul, ilk okuma yazma öğretiminde başarıyı etkileyen etkenlerden biridir. Okul yönetimi ve okulun imkânları, fiziki durumu bu etkenlerden en önemlileridir. Tosunoğlu, Aköz ve Katrancı (2009) araştırmalarında, okul yönetimi ve okulun fiziki imkânlarının ilk okuma yazma öğretiminde başarıyı etkilediği sonucuna ulaşmışlardır. Okulun fiziki imkânlarının öğrenci motivasyonunu ve başarı düzeyini düşürdüğü sonucuna varmışlardır. Bunların dışında okulda bulunan araç -gereçler, sınıfların eğitim materyali açısından yetersiz olması, okulun idari yönetiminin bu eksiklikleri tamamlayamaması öğrencilerin ilk okuma yazma öğretim sürecini olumsuz etkilemekte olduğu sonucuna varmışlardır.

Okuldan kaynaklanan sorunlardan biri olan fiziki şartlar şöyledir:

- a) Aydınlanma
- b) Okulun ısısı
- c) Okulda kullanılan malzemeler
- d) Sınıfların öğrenci sayısı
- e) Okuldaki işbirliği (Ünüvar, 2002: 11).

2.3.4. Türkçe Programı

Türkçe programı, öğretmenlerin öğretim sürecinde onlara yol gösteren önemli bir kaynaktır. Eğitim programı içeriğine bakıldığında öğrencilerden kazanılması beklenen istendik hedefler, bu hedefleri gerçekleştirmeye hizmet etmesi için düzenlenmiş eğitim- öğretim etkinlikleri, hedef davranışların nasıl kazandırılacağını gösteren yöntem-teknikler ve hedef davranışların öğrenci tarafından kazanılıp kazanılmadığını değerlendiren ölçme-değerlendirme etkinliklerini içermektedir (Çelenk, 2005, 5). Eğitim programı öğrenciler için bu derece önemlidir. Bu yüzden bu programların devamlı geliştirilip yenilenmesi çağın gereklerine cevap vermesi gerekmektedir. Bu bağlamda 2005-2006 eğitim- öğretim yılında ilk okuma yazma öğretimi için ses temelli cümle yöntemi tercih edilmiştir.

2.3.5. Öğretmen Yeterlilikleri

Her meslek gibi öğretmenlik mesleği de özel bilgi, beceri isteyen bir meslektir. Öğretmenin öncelikli görevi eğitim programında okuttuğu sınıf için belirlenen kazanımlarını eğitim-öğretim faaliyetlerini yürüterek öğrencilere kazandırmaktır. Öğretmen belirlenen hedefleri öğrencilere kazandırabilmek için öğrencileri iyi tanımalı, her öğrenciye nasıl yaklaşacağını çok iyi belirlemelidir ki öğrenciler başarıya ulaşabilsin. “Öğretmenden beklenen; kendi öğretim alanı ile ilgili bilgileri çok iyi bilmesinin yanı sıra öğrencilerinin öğrenmelerini kolaylaştırıcı olma, etkili bir öğretici olma, grup çalışmalarını düzenleme, öğrencilerini ilgisini çekme yeterlilikleri artık daha fazla önemsenmektedir” (Karacaoğlu, 2008: 71).

Tosunoğlu, Aköz ve Katrancı (2009) araştırmalarında, öğretmenlerin hizmet içi eğitim almasını ilk okuma yazma öğretiminde başarıyı olumlu yönde etkileyen bir durum olarak nitelendirmektedir. Hizmet içi eğitim, eğitim- öğretim sürecinde öğretmen yeterliliklerini artırmakta, öğretmen ile öğrenci arasında iletişimi sağlayan bir araç görevi görmektedir (Sarı, 2008: 40). Türkçe programının yenilenmesi ile öğretmenlerin hizmet içi eğitim alması gerekliliği daha önemli hale gelmiştir. Öğretmenlerin öğrencilere daha iyi eğitim verebilmesi için gelişmeleri yakından takip etmesi ve ihtiyaçlara cevap verebilmesi önemlidir.

2.3.6. Okul Öncesi Eğitim

Eğitim sisteminde atılacak yanlış adımlar, yapılacak yanlış uygulamalar geri dönüşü olmayan olumsuzlukları beraberinde getirmektedir. Bu olumsuzluklar en çok da öğrencileri etkilemektedir. Öğrencinin doğuştan getirdiği dil yetisinin okulda da geliştirilmesi için ana dil eğitimine büyük önem verilmektedir. Okul öncesi eğitimin zorunlu hale getirilmesi ile birlikte ana dil eğitimi okul öncesinden vermeye başlanmıştır. Bu işin planlı programlı yapılması öğrencinin ana dili kullanma becerisini olumlu yönde etkilemektedir. Okul öncesi eğitim almış bir çocuk almaya göre bilişsel, sosyal, duygusal yönden olumlu anlamda farklılık göstermektedir (Emeç, 2011: 48).

Tosunoğlu, Aköz ve Katrancı'nın (2009) araştırmalarında, okul öncesi eğitim alan bir öğrencinin okula uyum, okuma yazmaya geçiş süresinin kısalması ve başarı alanlarında okula gitmeyen öğrenciye göre daha avantajlı olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Pehlivan (2006), okul öncesi eğitim alan öğrencilerin kendilerine öz güvenlerinin daha yüksek olduğunu, öğretmeniyle daha rahat iletişime geçebildiklerini, daha motive olduklarını ifade etmiştir. Araştırmalar gösteriyor ki okul öncesi eğitim alan çocuklar ilkokula daha avantajlı başlamaktadır. Bu yüzden öğrencilerin okul öncesi eğitim almaları, aldıkları okul öncesi eğitimin de kaliteli olması gerekmektedir.

BÖLÜM 3

3. YÖNTEM

Araştırma nitel yaklaşıma dayalı hazırlanmıştır. Veriler betimsel analize uygun olarak yorumlanmıştır.

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırmanın modeli özel durum çalışmasıdır. Özel durum çalışması bir durumu araştırmayı nitelemektedir. Bu yöntem ile daha çok “nasıl, niçin, ne” sorularına cevap aranır. Buradaki asıl amaç; bazı genel teorileri aydınlatmak için incelenen durumu etraflıca tanıtmaktır. Özel durum çalışması, veri toplama kaynaklarını (görüşme, gözlem, anket, doküman vb.) tümünü kapsayabilen bir şemsiye olarak tanımlanmaktadır (Çepni,2009: 44). Bu çalışmada birincil kaynaklardan anket tekniği ve görüşme formu kullanılmıştır. Anketler sosyal dünya hakkında nicel enformasyon üretir ve insanların ya da sosyal dünyanın görüşlerini betimler. Amaç genelleştirilebilir veriler elde etmektir (Kus, 2003). Anket ile geniş kitlelere ulaşmak, araştırmayı büyük gruplara dayandırmak mümkün olacaktır. Anket anonimliği sağlama özelliği dolayısıyla nesnelliğin daha yüksek olduğu bir yöntemdir (Balcı, 2005).

3.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu, Erzurum ili Aşkale ilçesinde bulunan 34 ilkokuldan, seçkisiz örneklem seçim yöntemiyle belirlenen iki sınıfın 41 öğrencisi, 41 velisi ile iki sınıfın sınıf öğretmenleri oluşturmaktadır. Ayrıca çalışma grubu ile araştırmaya başlamadan önce, İlk okuma ve yazma öğretimi aşamasında velilerin karşılaştığı sorunların tespiti için Erzurum İli Aşkale İlçesinde daha önce ve 2015-2016 eğitim -öğretim yılında 1. sınıf okutmuş seçkisiz seçilen 40 sınıf öğretmeni ve aynı dönemde ve bir önceki eğitim öğretim yılında çocuğu 1. Sınıf okumuş 100 veli ile anket yapılmıştır. Yine ankete katılan veliler arasından seçkisiz seçilen 5 veli ile görüşme yapılmış ve veriler elde edilmiştir.

Tablo 1. Çalışma Grubu Dağılımları

	Çalışma Grubu		
	Öğretmen	Veli	Öğrenci
Velilerden Kaynaklı Sorunların Tespiti Aşamasında	40 kişi	100 kişi	X
“Veli Bilgilendirme Programının” Etkililiğinin Tespiti Aşamasında	2 kişi	41 kişi	41 kişi

Tablo 2. Öğretmenlerin Hizmet Sürelerine, Cinsiyetlerine ve Velilerin Eğitim Düzeylerine, Yaşlarına, Ekonomik Gelir Düzeylerine Göre Dağılımı

			f	%	Toplam
Öğretmen	Hizmet Yılı	0- 5 yıl	21	8,4	40
		6- 10 yıl	13	5,2	
		11- 15 yıl	4	1,6	
		16- 20 yıl	2	0,8	
	Cinsiyet	Kadın	24	9,6	
		Erkek	16	6,4	
Veli	Eğitim Düzeyi	İlkokul	40	40	100
		Ortaokul	36	36	
		Lise	12	12	
		Üniversite	5	5	
		Okuryazar değil	7	7	
	Yaşı	20- 24 yaş	33	33	
		25- 34 yaş	47	47	
		35- 44 yaş	14	14	
		45- üstü	6	6	
	Ekonomik Gelir Düzeyleri	0- 1000 tl	57	57	
		1000- 2000 tl	32	32	
		2000 tl- üstü	11	11	

Tablo 1’de araştırmadaki çalışma grupları gösterilmektedir. Öğretmenlerin hizmet sürelerine, cinsiyete göre dağılımı ve velilerin eğitim düzeylerine, yaş düzeylerine, ekonomik düzeylerine göre dağılımı ise Tablo 2’de gösterilmiştir.

Araştırma verilerine göre 20-... yıllık hariç her hizmet sresinden ğretmen ile grşldği anlaşılmıştır. Ankete katılan öğretmenlerin hizmet sürelerinin, 1-5 yıllık %8,4, 6-10 yıllık %5,2, 11-15 yıllık %1,6, 16-20 yıllık %0,8 oranında olduğu görülmüştür. Ankete katılan öğretmenlerin %9,6’sı bayan, %6,4 erkek olduğu görülmüştür. Ankete katılan velilerin eğitim düzeylerinin, %40 ilkokul, %36 ortaokul, %12 lise, %5 niversite, %7 okuyazar olmadığı görülmüştür. Ankete katılan velilerin yaş dağılımlarının, 20- 24 yaş %33, 25- 34 yaş %47, 35- 44 yaş %14, 45 yaş- ... %6 oranında olduğu anlaşılmıştır. Grafiğe bakıldığında her yaş grubundan velinin araştırmaya katıldığı, velilerin 25- 35 yaş arasında daha fazla bir yüzdelik dilime sahip olduğu görülmüştür. Tabloya bakıldığında velilerin %57’si 0- 1000 TL , %32’si 1000- 2000 TL , %11’i 2000- ...TL ekonomik gelir düzeyine sahiptir. Velilerin yarıdan fazlasının düşük ekonomik gelir düzeyinde olduğu görülmektedir.

3.3. Veri Toplama Araçlarının Geliştirilmesi ve Uygulanması

Veri toplama aracı geliştirilirken izlenen yollar aşağıda verilmiştir.

Velilerden Kaynaklı Sorunların Tespiti Süreci

Öncelikle İlk okuma ve yazma ğretim sürecinde veli ve öğretmenlerle anket yapılmış, veli görüşleri alınmış, literatür taraması yapılmış ve veli boyutunda yaşanan sorunlar tespit edilmiştir.

Yapılan literatür taramasından elde edilen sonuçlara göre ğretmen görüşlerine dayalı ilk okuma ve yazma süreci değerlendirilmiş, veliler bu sürece dahil edilmemiştir. Bu tespit ile birlikte hem literatür taramasından elde edilen verileri detaylandırabilmek hem de öğretmenlerden doğrudan veri elde edebilmek için birincil veri kaynaklarından olan anket veri toplama metoduna başvurulmuştur. Bu ankete paralel bir anket de 2015-2016 eğitim ğretim yılında birinci sınıf okuyan öğrencilerin velileri ve çocuğu daha önce birinci sınıf okumuş veliler için hazırlanmıştır. Anket formu hem velilere hem de öğretmenlere dönük

birbirini tamamlayıcı sorular şeklinde hazırlanmıştır. Anket formu hazırlanırken aşağıdaki sıralar takip edilmiştir. Veri toplama aracının geliştirilmesine başlamadan önce, konu ile ilgili araştırmalar, yayın ve kaynaklar taranmış, benzer anketler incelenmiştir. Elde edilen veriler ışığında anket formunun geliştirilmesine geçilmiş ve ilk olarak, kuramsal çerçeve dikkate alınarak İlk Okuma ve Yazma hakkında araştırma konusuna bağlı kalınarak çeşitli kaynaklardan bilgiler derlenmiştir. Sonrasında anket formu için 8 probleme veri toplamak amacıyla toplam 47 maddeden meydana gelen madde havuzu oluşturulmuştur. Hazırlanan anket formu tez danışmanı ve biri ölçme değerlendirme, üçü eğitim bilimleri dalında olmak üzere dört uzman ve iki sınıf öğretmeni tarafından incelenmiş, uzmanların görüşleri alınarak anket maddeleri tekrar düzenlenmiştir. Anketin uygulanması için anketin uygulanacağı okullar belirlenmiş, bu bağlamda Aşkale İlçe Milli Eğitim Müdürlüğünden uygulama yapmak için gerekli izinler alınmıştır.

Veri toplama aracı 3 bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde anketi cevaplayacak olan öğretmen ve velilere anketin hangi amaçla yapıldığı hakkında bilgi verilmiştir. İkinci bölümde veli ve öğretmenlerden kişisel bilgiler istenmiş, üçüncü bölüm ise 7 alt başlık altında toplanmıştır. Okumaya Hazırlık, Yazmaya Hazırlık, Okula Hazırlık, Sesi Okuma ve Yazma, Hece, Kelime ve Cümle Oluşturma, Veli-Öğretmen İşbirliği, Varsa Diğer Sorunlar ile ilgili “Evet”, “Hayır”, “Bazen” seçeneklerinden oluşan toplam 47 maddeden oluşan “İlk Okuma ve Yazma Değerlendirme Anketi” veli ve öğretmenlere uygulanmıştır.

Anket seçkisiz seçilen 100 birinci sınıf velisine öğretmenleri aracılığıyla uygulanmıştır. Öğretmenler için hazırlanan anket ise seçkisiz seçilen 40 sınıf öğretmenine ulaştırılmış ve veriler toplanmıştır. Anket sonuçlarından elde edilen veriler doğrultusunda, ayrıca farklı ilkokullarda birinci sınıf öğretmenleri ile yarı yapılandırılmış görüşmeler yapılmış, bunun sonucunda velilere ne tür sorular sorulacağı konusunda bir çerçeve oluşmuştur. İlk okuma ve yazma öğretim programı da incelenmiş ve ilk okuma yazma öğretim süreci göz önüne alınarak birincil veri kaynaklarından olan yarı yapılandırılmış görüşme formu hazırlanmıştır. Hazırlanan Veli Görüşme Formu, kapsam ve yapı geçerliliği açısından alanında uzman kişilerle paylaşılmış ve form hakkındaki geri dönüşler dikkate alınarak yeniden düzenlenip son şekli verilmiştir. Hazırlanan veli

görüşme formu, ankete katılan 100 veli arasından seçkisiz olarak belirlenen 5 veli ile yürütülmüştür. Velilerle yapılan yüz yüze görüşmeler ile veriler toplanmıştır. Elde edilen bulgular sadece görüşme yapılan velilere göre yorumlanmış olup herhangi bir genelleme yapılmamıştır. Görüşmeler okul saatleri dışında, okul müdürü ve sınıf öğretmenin bilgisi dâhilinde velilerin evinde, son derece samimî bir ortamda gerçekleştirilmiş olup, velilerin kendilerini rahat hissedebilecekleri ve karşılaştıkları sorunları rahatça dile getirebilecekleri sorular ile devam etmiştir. Görüşmeler velilerle birebir yapılmış, velilerin karşılaştıkları tüm sorunları dile getirmeleri sağlanmıştır. Görüşme süresince araştırmacı kesinlikle velileri yönlendirici ifadeler kullanmamıştır.

İlk Okuma Yazma Veli Bilgilendirme Programının Hazırlanma Süreci

Literatür taraması, anket ve görüşme sonuçlarından elde edilen veriler neticesinde birinci sınıf velilerinin İOYÖ sürecinde karşılaştıkları sorunlar “sıklıkla karşılaşılan sorunlar” ve “daha az sıklıkta karşılaşılan sorunlar” olarak tespit edilmiştir. Araştırmacı tarafından gerek Talim - Terbiye Kurulunda Yayınlanan İlk Okuma Ve Yazma Öğretim süreci ve aşamaları, gerek İlk okuma ve yazma öğretimi üzerine yayınlanan basılı kaynaklar, gerek İOYÖ üzerine yapılan akademik çalışmalardan elde edilen verilerden yola çıkarak hazırlanacak olan programın İOYÖ sürecinin hangi boyutlarını kapsayacağı saptanmıştır. İOYÖ süreci bir bütün olarak düşünüldüğünde velilerin en az biri İOYÖ sürecinde bir sorun yaşadıklarını ifade ettikleri için veliler için hazırlanan programda da İOYÖ sürecinin her boyutuna değinilmiş ancak daha çok sorun yaşanıldığı tespit edilen bölümlere daha fazla ağırlık verilmiştir.

“İlk Okuma ve Yazma Veli Bilgilendirme Programı”, ilk okuma yazma sürecini kapsamaktadır. Program üç aşamadan oluşmaktadır. Birinci aşamada okuma yazmaya hazırlık sürecinde velilerin çocuğunda dikkat etmesi gereken davranışlar ve verilen ev ödevlerinde dikkat etmeleri gereken noktalar üzerinde durulmuştur. Çocuğu okula hazırlama, düzenli ve düzensiz çizgi çalışmalarında çocuğunu nasıl yönlendirmesi gerektiği, çocuğun sırada oturma, defteri tutma, kalemi tutma davranışlarının nasıl olması gerektiği hakkında bilgi verilmiştir. Bu aşama iki saatlik bir süreci kapsamaktadır. Programın ikinci aşamasında velilere,

sesi okuma ve yazma, hece, kelime, cümle oluşturma, metin oluşturma aşamasında öğrencide ve ev ödevlerinde dikkat edilmesi gereken hususlar üzerinde durulmuştur. Aşama iki saatlik bir süreci kapsamaktadır. Programın son aşamasında ise velilerin, evde öğrenci takibinde nasıl bir yol izlenmesi gerektiği, veli-öğretmen iletişiminde velilere düşen sorumluluklar, metin oluşturma, dikte çalışmaları ve noktalama işaretlerinin kullanımında dikkat edilmesi gereken hususlar üzerinde durulmuştur. Son aşama üç saatlik bir zamanı kapsamaktadır.

Hazırlanan program hakkında, tez danışmanı görüşü başta alınmak üzere, alanında uzman kişilerden görüşler alınmış, geri dönütler neticesinde gerekli düzenlemeler yapılarak son haline getirilmiştir.

Aşkale İlçe Milli Eğitim Müdürlüğüne başvurularak 2016-2017 eğitim öğretim yılı ilkokullar ve 1. sınıf öğrenci sayıları tespit edilmiştir. Çalışma grubu olarak iki farklı okuldan iki birinci sınıf belirlenmiştir. “Sınıf 1” 26 öğrenciden oluşmaktadır. Sınıfların öğretmenleri daha önce aynı okulda birinci sınıf okutmuş, üç yıllık öğretmendir. Tez çalışmasını yürüten araştırmacı, Sınıf 1’in öğretmenidir. “Sınıf 2” 24 öğrenciden oluşmaktadır. Sınıf 2’nin öğretmenleri daha önce aynı okulda birinci sınıf okutmuş, altı yıllık öğretmendir. Çalışmaya 6 veli sınıf 1’den, 3 veli sınıf 2’den katılmamış olup, çalışma grubu 41 veliden oluşmaktadır.

MEM’ in bilgisi dâhilinde araştırmacı tarafından 1. Sınıf öğretmenlerine yürütülmekte olan tez hakkında bilgi verilmiştir.

2016-2017 eğitim öğretim yılının ilk haftası belirlenen tarihte veliler İOYÖ programına dâhil edilmiş ve İOYÖ süreci velilere uygulamalı olarak aktarılmıştır. Sorun tespiti ile uygulama yapılan grubun aynı olmaması çalışmanın sınırlılığını ortaya koymaktadır. Ancak çalışma grubunun eğitim durumu, cinsiyeti, yaşı, araştırıldığında sorun tespiti aşamasında çalışılan grupla benzer özellikler gösterdiği araştırma sonucunda ortaya koyulmuştur.

Araştırmanın yürütüldüğü iki sınıfın öğretmenleri ile yarı yapılandırılmış görüşmeler yapılmıştır. Görüşme formu hazırlanırken ilk okuma ve yazma öğretim programı dikkate alınmış ve öğretmenlere ne tür sorular sorulacağı konusunda bir çerçeve oluşturulmuştur. Hazırlanan Öğretmen Görüşme Formu, kapsam ve yapı geçerliliği açısından alanında uzman kişilerle paylaşılmış ve form hakkındaki geri dönüşler dikkate alınarak yeniden düzenlenip son şekli

verilmiştir. Velilere uygulanan Veli Bilgilendirme Programının içeriği dikkate alınarak velilere ne tür sorular sorulması konusunda bir çerçeve oluşmuştur. İlk okuma ve yazma öğretim programı da incelenmiş ve ilk okuma yazma öğretim süreci göz önüne alınarak birincil veri kaynaklarından olan yarı yapılandırılmış görüşme formu hazırlanmıştır. Hazırlanan Veli Görüşme Formu, kapsam ve yapı geçerliliği açısından alanında uzman kişilerle paylaşılmış ve form hakkındaki geri dönüşler dikkate alınarak yeniden düzenlenip son şekli verilmiştir. Uygulamaya katılan iki sınıfın velileri arasından seçkisiz olarak belirlenen beşer veli ile görüşmeler yürütülmüştür.

3.4. Verilerin Analizi

Araştırma sonrası velilerle yapılan yüz yüze görüşme formu sonuçlarından elde edilen nitel verilerin çözümlenmesinde betimsel analiz kullanılmıştır. Ayrıca veli görüşlerini daha açık bir şekilde yansıtabilmek için doğrudan alıntılara da yer verilmiştir. Analizlerde, betimsel analize uygun olarak veriler, araştırmada kullanılan sorular dikkate alınarak ortaya konulmuştur. Öğretmen görüşlerini daha açık bir şekilde yansıtabilmek için doğrudan alıntılara da yer verilmiştir. Elde edilen veriler tablolara yansıtılarak yorumlanmıştır.

BÖLÜM 4

4. BULGULAR

Bu bölümde, araştırma bulguları aşağıdaki alt başlıklara göre düzenlenmiştir.

VELİLERDEN KAYNAKLANAN SORUNLARIN TESPİTİ AŞAMASINDA ELDE EDİLEN BULGULAR

1.ÖĞRETMENLERLE YAPILAN ANKET FORMU BULGULARI

Tablo 3. Öğretmenlerin İlk okuma Yazma Sürecinin Veli Boyutundaki Sorunlarına Yönelik Cevapları

Okuma yazma hakkında genel düşünceler	Evet	Hayır	Bazen
	(%)	(%)	(%)
Öğrenciler okula başladığında adını soyadını bilir.	70	10	20
Öğrenciler okula başladığında anne, baba, kardeşlerinin adını soyadını bilir.	60	15	25
Öğrenciler kısa masal, öykü, tekerleme dinlemekten hoşlanır.	55	10	35
Öğrenciler okuduğum masalın görselini yorumlayabilir.	45	20	35
Öğrenciler okuduğum masalı anlatabilir.	30	40	30
Öğrenciler küçük kaslarını geliştirmek için etkinlikler yapabilir.	65	15	20
Boş kâğıtlara yuvarlaklar çizer.	70	10	20
Etkinlikler sırasında kalem tutuşuna dikkat eder.	50	20	30
Veli ödev olarak verilen çizgi çalışmalarını doğru şekilde yaptırır.	40	35	25
Öğrenci okula gelmekten zevk alır.	65	20	15
Veli dönem başında öğretmenle tanışır.	20	60	20
Veli okul ihtiyaçlarını karşılar.	35	30	35
Veli öğrencinin günlük çalışmalarını takip eder.	20	40	40
Veli çocuğun kişisel bilgileri hakkında öğretmeniyle yüz	10	55	35

Tablo 3. (Devam) Öğretmenlerin İlk Okuma Yazma Sürecinin Veli Boyutundaki Sorunlarına Yönelik Cevapları

yüze görüşür, öğretmeni bilgilendirir.			
Veli sesleri evde öğretmeye çalışır.	70	15	15
Veli öğrenilen her sestten sonra evde alıştırmaya yaptırır.	15	65	20
Harflerin birleştirilmesinde çocuğuna doğru şekilde yardımcı olur.	30	55	15
Veli öğrencinin sesleri hangi satır aralığına yazması gerektiğini bilir.	30	40	30
Veli çocuğuna ödevini mutlaka yaptırır.	35	35	30
Veli çocuğuna öğrendiği hecelerle ilgili alıştırmaya yaptırır.	20	45	35
Veli seslerin nasıl okunması gerektiğini ve yazılış yönlerini bilir, öğrenciyi doğru yönlendirir.	15	55	35
Veli çocuğunun öğrendiği kelimeleri evde okutur ve yazdırır.	15	55	30
Veli çocuğunun öğrendiği kelimelerle cümle yaptırır.	10	70	20
Öğrenilen sesler çoğaldıkça veli önceki sesleri tekrar ettirir.	15	60	25
Çocuğunun nasıl okuma yapacağını bilir, bu şekilde okumasına yardımcı olur.	20	60	20
Veli çocuğunun ödevini kendi yapar.	30	60	10
Evde veli desteği olmayan öğrencilerin okuma yazma geçişi zor olmaktadır.	70	10	20
Veliler öğrencilerin evdeki çalışma ve dinlenme saatlerini istenilen şekilde ayarlayamamaktadır.	75	15	10
Veliler öğrencilere yeteri kadar zaman ayırmamaktadır.	65	10	25
Veli-öğretmen işbirliğinde veli boyutunda aksaklıklar vardır.	65	10	25
Velilerin öğretmenle iletişimi veli toplantısıyla sınırlıdır.	60	25	15

Öğretmenlerle yapılan anket bulguları Tablo 3’de verilmiştir. Tablo bilgileri değerlendirildiğinde öğretmenlerin %70 ‘i “Veli sesleri evde öğretmeye çalışır.” yönergesine evet cevabı vermiştir, %60’ı “Veli dönem başında öğretmenle tanışır.” yönergesine hayır cevabı vermiştir. Öğretmenlerin %55’i “Veli çocuğunun kişisel bilgileri hakkında öğretmeniyle yüz yüze görüşür, öğretmeni bilgilendirir.” yönergesine hayır cevabını vermiştir, %65’i “Veli öğrenilen her sestten sonra evde alıştırmaya yaptırır.” yönergesine hayır cevabı vermiştir. Öğretmenlerin % 55’i “Veli çocuğunun öğrendiği kelimeleri evde

okutur ve yazdırır.” yönergesine hayır cevabı vermiştir, %70’i “ Veli çocuğunun öğrendiği kelimelerle cümle yaptırır.” yönergesine hayır cevabı vermiştir. Öğretmenlerin %60’ı “Çocuğunun nasıl okuma yapacağını bilir, bu şekilde okumasına yardımcı olur.” yönergesine hayır cevabı, %70’i “Evde veli desteği olmayan öğrencilerin okuma yazmaya geçişi zor olmaktadır.” yönergesine evet cevabı, %75’i “Veliler öğrencilerin evdeki çalışma ve dinlenme saatlerini istenilen şekilde ayarlayamamaktadır.” yönergesine evet cevabı vermiştir. Öğretmenlerin %65’i velilerin öğrencilere yeteri kadar zaman ayırmadığını, %60’ı velilerin öğretmenle iletişiminin veli toplantılarıyla sınırlı kaldığını belirtmiştir.

“2. Velilere göre, velilerin ilk okuma ve yazma sürecinde yaşadıkları sorunlar nelerdir?” Alt Problemine İlişkin Bulgular

2.VELİLERLE YAPILAN ANKET FORMU BULGULARI

Tablo 4. Velilerin İlk okuma Yazma Sürecinin Veli Boyutundaki Sorunlarına Yönelik Cevapları

Okuma yazma hakkında genel düşünceler	Evet (%)	Hayır (%)	Bazen (%)
Çocuğuma okul başlamadan önce adını soyadını öğrettim.	75	10	15
Anne, baba, kardeşlerinin adını soyadını öğrettim.	70	15	15
Çocuğuma kısa masal, öykü, tekerleme okudum.	60	24	16
Çocuğuma okuduğum masalın görseli hakkında sorular sordum.	50	30	20
Çocuğuma okuduğum masalları anlattırdım.	20	65	15
Küçük kaslarını geliştirmek için etkinlikler yaptırđım.	30	40	30
Boş kâğıtlara yuvarlaklar çizdirdim.	36	47	17
Yaptığı etkinliklerde kalın uçlu kalemler kullandırdım.	22	61	17
Ödev yaptırırken kalem tutuşuna dikkat ettim.	15	74	11
Çizgi çalışmalarıyla ilgili verilen ödevlerin nasıl yapılması gerektiğini anladım, doğru şekilde yaptırđım.	34	26	40
<i>Tablo 4. (Devam) Velilerin İlk okuma Yazma Sürecinin Veli Boyutundaki Sorunlarına Yönelik Cevapları</i>			
Okul ihtiyaçlarını eksiksiz karşıladım.	25	55	20
Okuldan dönüşte okulda neler yaptığını sordum.	35	44	21

Çocuğumun kişisel bilgileri hakkında öğretmeniyle yüz yüze görüşmeler yaptım.	39	50	11
Çocuğumun sesleri hangi sırayla öğreneceğini biliyordum.	20	76	4
Çocuğum okuma yazma öğrenirken seslerin nasıl okunduğunu biliyordum.	26	68	6
Çocuğum okuma yazma öğrenirken seslerin nasıl yazıldığını biliyordum.	20	70	10
Okuma yazma sürecinde, güzel yazı defterinde seslerin hangi satır aralığına yazılması gerektiğini biliyordum.	21	74	5
Çocuğum ödevini yaparken yardımcı oldum, ödevlerini mutlaka kontrol ettim.	45	20	35
Çocuğuma öğrendiği heceleri sık sık tekrar ettirdim.	39	42	19
Çocuğuma öğrendiği hece ve kelimeleri bakmadan yazdırdım.	40	35	25
Çocuğuma öğrendiği kelimeleri cümle içinde kullandırdım.	26	45	29
Öğrenilen sesler çoğaldıkça önceki sesleri tekrar ettirdim.	36	46	18
Çocuğumun nasıl okuma yapacağını biliyordum, bu şekilde okumasına yardımcı oldum.	40	44	16
Çocuğum okuma yazma öğrenirken ona yardımcı olmak istedim ancak ses temelli cümle yöntemiyle okuma yazma sürecinin nasıl yapıldığını bilmediğim için istediğim yardımı yapamadım.	70	24	6
Okuma yazma sürecinde öğretmen veli iletişiminin zayıf olduğunu düşünüyorum.	65	24	11
Öğretmenler çocuklara çok ödev veriyor.	40	30	30
Çocuğumla ilgili her konuyu öğretmeniyle rahatlıkla paylaşabildim.	40	20	40

Velilerle yapılan anket bulguları Tablo 4’de verilmiştir. Tablo bilgileri değerlendirildiğinde velilerin %65’i “Çocuğuma okuduğum masalları anlattırdım.” ve % 74’ü “Ödev yaptırırken kalem tutuşuna dikkat ettim.” yönergesine hayır cevabı vermiştir. Velilerin %76’sı “Çocuğumun sesleri hangi sırada öğreneceğini biliyordum.” ve %68’i “Çocuğum okuma yazma öğrenirken seslerin nasıl okunduğunu biliyordum.” yönergesine hayır cevabı vermiştir. Velilerin %70’i “Çocuğum okuma yazma öğrenirken seslerin nasıl yazıldığını biliyordum.” ve %74’ü “Okuma yazma sürecinde, güzel yazı defterine seslerin hangi satır aralığına yazılması gerektiğini biliyordum.” yönergesine hayır cevabı vermiştir. Velilerin % 42’si “Çocuğuma öğrendiği heceleri sık sık tekrar ettirdim.”

ve % 45’i “Çocuğuma öğrendiği kelimeleri cümle içinde kullandırdım.” yönergesine hayır cevabı vermiştir. Velilerin %70’i “Çocuğum okuma yazma öğrenirken ona yardımcı olmak istedim ancak ses temelli cümle yöntemiyle okuma yazma sürecinin nasıl yapıldığını bilmediğim için istediğim yardımı yapamadım.” ve %65’i “Okuma yazma sürecinde öğretmen veli iletişiminin zayıf olduğunu düşünüyorum.” yönergesine evet cevabı vermiştir.

3.VELİLERLE YAPILAN GÖRÜŞME FORMU BULGULARI

Velilerle yapılan görüşmelerde alınan cevaplar öncelikle olduğu gibi aktarılmıştır. Görüşmenin gidişatına göre ek sorular yöneltilerek alınan cevaplar detaylandırılmaya çalışılmıştır. Görüşülen velilere görüşme öncesi ses kayıt yapılacağı ancak bu ses kayıtların herhangi bir yerde ifşa edilmeyeceğine dair gerekli açıklamalar yapılmış olmakla birlikte iki veli ses kaydı yapılmasını kabul etmemiştir. Bu yüzden onlarla görüşme yapılırken kısa kısa notlar alınarak görüşme verileri kaydedilmiştir. Ses kaydı yapılan üç velinin sorulara verdikleri cevaplar doğrudan aşağıda paylaşılmıştır.

Tablo 5. Velilerin, “Çocuğunuz okula başlayacağı zaman onu okula hazırlamak için ne tür etkinliklerde bulundunuz?” Sorusuna Verdikleri Cevaplar ve Dağılımları

Veliler	Veli 1	Veli 2	Veli 3	Veli 4	Veli 5	Toplam
Temalar						
Okul açılmadan okul hakkında bilgi verdim.		X		X		2
İlk gün çocuğumla okulda bekledim.	X				X	2
Okul açıldığı hafta öğretmeni ile tanıştım.	X	X				2
Okul kıyafetlerini eksiksiz aldım.		X	X	X		3
Okul malzemelerini eksiksiz aldım.		X				1
Okula motive etmek için çocuğuma hediyeler aldım.		X		X		2

Tablo 5'te görüldüğü üzere görüşme yapılan 5 veliden 2'si çocuğuna okul açılmadan okul hakkında bilgi verdiğini, 2'si ilk gün çocuğu ile okulda beklediğini, 2'si okul açıldığı hafta öğretmeni ile tanıştığını, 3'ü okul kıyafetlerini eksiksiz aldığını, 1'i okul malzemelerini eksiksiz aldığını 2'si çocuğunu okula motive etmek için ona hediyeler aldığını söylemiştir.

4.1.3.“Çocuğunuz okula başlayacağı zaman onu okula hazırlamak için ne tür etkinliklerde buldunuz?” Sorusuna İlişkin Veli Görüşleri

Veli 1: “Çocuğumun babası inşaat ustası olduğu için her şeyiyle ben ilgilendim. Önce onu okula kaydettirdim. Okul açılana kadar herhangi bir şey yapmadım. Sadece okul çantasını aldım. Okul açıldığı gün okula götürdüm. Öğretmeni ile tanıştım. Çocuğum bana çok bağlı olduğu için okulda kalmak istemedi. Onunla birlikte sınıfta durdum bende. Sonra okul çıkışı kıyafetlerini aldım. Öğretmeni ihtiyaç listesi verdi. Ancak maddi durumum çok iyi olmadığı için çocuğumun istediklerini değil önemli gördüğüm malzemeleri aldım.”

Veli 2: “Benim dört çocuğum var. Okula giden iki çocuğum daha var. O yüzden neler yapılacağı konusunda tecrübem vardı. Çocuğuma okulun eğlenceli olduğunu, okulda oyunlar oynayacağını, öğretmenini çok seveceğini söyledim. Çok heveslendi. Onu okula götürdüm. Öğretmeni ile tanıştım. Öğretmeni ihtiyaç listesi verdi. İhtiyaç listesini eksikleri olsa da aldım. Bir tane oyuncak istedi. Onu da aldım. Sonra eve geldim. Çantasını birlikte hazırladım. Daha da heyecanlandı. Sonraki gün onu ağabeyleriyle birlikte okula gönderdim. İstekli bir şekilde başladı.”

Veli 3: “Ben kayınpeder ve kayınvalidemle birlikte yaşadığım için bana hiçbir şey yaptırmadılar. Okula götürmesini de ihtiyaçlarının alınmasını da onlar karşıladılar. Bizler burada çok dışarı çıkmadığımız için okula da dedesi götürdü. Hatta öğretmeniyle hiç tanışmadım ben. Her toplantısına dedesi gitti.

4.1.4. “Çocuğunuz 1. Sınıfa başladığında siz Ses Temelli Cümle Yöntemi hakkında neler biliyordunuz?” Sorusuna İlişkin Veli Görüşleri

Tablo 6. Velilerin, “Çocuğunuz 1. Sınıfa başladığında siz Ses Temelli Cümle Yöntemi hakkında neler biliyordunuz?” Sorusuna Verdikleri Cevaplar ve Yorumları

Veliler	Veli 1	Veli 2	Veli 3	Veli 4	Veli 5	Toplam
Temalar						
Ses Temelli Cümle Yöntemi hakkında bir bilğim yoktu.				X		1
STCY’ni komşularımdan duymuştum.	X	X	X		X	4
Daha önce birinci sınıfa giden çocuğum olduğu için STCY’ni biliyordum.		X				1
STCY ile okuma yazma yapıldığını biliyordum ancak yöntemin nasıl uygulandığını bilmiyordum.	X		X		X	3

Tablo 6’ya bakıldığında görüşme yapılan 5 veliden 1’i Ses Temelli Cümle Yöntemi hakkında bilgisinin olmadığını, 4’ü STCY’ni komşularından duyduğunu, 1’i daha önce birinci sınıf okuyan çocuğu olduğundan dolayı STCY’ni bildiğini, 3’ü ise STCY ile okuma yazma yapıldığını bildiğini ancak yöntemin nasıl uygulandığını bilmediğini söylemiştir.

Veli 1: “ 1. Sınıfa başlayan ilk çocuğum olduğu için Ses Temelli Cümle Yöntemini hiç bilmiyordum. Sadece komşumun geçen yıl birinci sınıfa giden çocuğu olduğu için ondan çok zorlandığını, çocuğuna zorla ödev yaptırdığını duyuyordum. Öğretmenin verdiği ödevi anlamadığını söylüyordu sürekli. Çocuğunu ödev yapması için komşulara gönderdiğini söylüyordu.”

Veli 2: “Açıkçası iki çocuğum bu süreçten geçtiği için alfabenin bizim öğrendiğimiz gibi değil de farklı bir şekilde öğretildiğini biliyordum. Ama yinede bana çok uzak bir yöntemdi. Harflerin değişik yazıldığını, farklı okunduğunu

biliyordum. Ama ben ilkokul mezunuyum. Bu yöntemi anlayamadım bir türlü. Bu yıl da çocuğuma ben değil ağabeyleri yardım ettiler ödevlerinde.

Veli 3: “Bu yöntemle okumadığım için bu yöntem hakkında çok fazla bir bilgim yok. Ancak çevremde 1. Sınıfa giden çocuklardan okuma yazmanın onunla yapıldığına dair bilgim vardı.

4.1.5. “Çocuğunuz ses temelli cümle yöntemiyle okuma yazma öğrenirken velisi olarak en çok hangi konularda zorlandınız?” Sorusuna İlişkin Veli Görüşleri

Tablo 7. Velilerin, “Çocuğunuz ses temelli cümle yöntemiyle okuma yazma öğrenirken siz velisi olarak en çok hangi konularda zorlandınız?” Sorusuna Verdiği Cevaplar ve Yorumları

Veliler	Veli 1	Veli 2	Veli 3	Veli 4	Veli 5	Toplam
Temalar						
Çocuğum istemediği için ödevini yaptıramadım.	X		X	X	X	4
Çocuğum ödevini yapmadığında o şekilde gönderdim.		X		X		2
Seslerin okunmasında çocuğumla çatışma yaşadım.	X		X	X	X	4
Okuma yaptırırken çocuğumla çatışma yaşadım.	X	X	X	X		4
Bakmadan yazdırma çalışmalarını yaptırmakta zorlandım.	X	X	X	X		4
Ders programını takip etmedim.	X		X	X	X	4
Her gün çantasını kontrol etmedim.		X	X		X	3
Her gün malzemelerini eksiksiz gönderemedim.		X	X	X		3
Ödevlerini kontrol etmedim.		X	X	X		3

Tablo 7'ye bakıldığında görüşme yapılan 5 veliden 4'ü çocuğu istemediği için verilen ödevleri çocuğuna yaptıramadığını, 2'si çocuğu ödevini yapmadığında okula yapılmamış gönderdiğini, 4 'ü seslerin okunmasında çocuğu ile çatışma yaşadığını, 4'ü okuma yaptırırken çocuğu ile çatışma yaşadığını, 4'ü bakmadan yazdırma ödevlerini yaptırmakta zorlandığını, 4'ü öğrencinin ders programını takip etmediğini, 3'ü her gün çantasını kontrol etmediğini, 3'ü her gün malzemelerini eksiksiz göndermediğini, 3'ü ödevlerini kontrol etmediğini söylemiştir.

Veli 1: *“Açıkçası komşumun neden bu kadar zorlandığını daha iyi anladım. Ben ilkokul mezunuyum. Öğretmen ödev verdiği zaman neyin nasıl yapılacağını bilmiyordum. Önce çocuğum eve resimler getiriyordu, kalemle noktalar üzerinden gidip boyuyordu, eğleniyordu da. Sonra çizgiler üzerinden gitmesi gereken çalışmalar verdi öğretmeni. Çocuğum bunu yaparken zorlanıyordu ve benim yapmamı istiyordu. Yapmadan okula giderse öğretmenin kızacağını söylüyordu. Bende ağladığı için mecburen yapıyordum. Sonra öğretmen e sesini öğretmeye başladı. Ben çok şaşırđım. Çünkü a sesiyle başlayacağını düşünüyordum. Bazen çocuğuma evde harfleri yazdırıyordum. Sonra l sesini öğrenmeye başladılar. Harflerin yazılışının farklı olduğunu gördüm. Ben le diye çocuğum l diye okuyordu sesi. Sonra gidip öğretmeniyle görüştüm. Harflerin neden böyle yazıldığını, çocuğumla harflerin söylenmesinde çatıştığımı anlattım. Öğretmeni bana bu konuda biraz bilgi verdi ve eve daha rahat döndüm. Ama harfler arttıkça çocuğum daha çok zorlandı ve çok ağladığı için ödevlerini ara ara ben yaptım. Öğretmen hecelemede geri olduğunu söylediği için ben baskı yaptıkça çocuğum daha çok sıkıldı. Çocuğuma harf harf okuma yaptırıyordum, kolay olması için. Böyle böyle bir yılı bitirdik. Çocuğum hala heceleyerek okuma yapıyor.” Çocuğunuzu okula gönderirken ne tür hazırlıklar yapıyordunuz, sorusu sorulduğunda ise: “ Akşamdan çantasını düzenliyordum. Öğretmeni ders programı vermişti ama çocuğum her şeyi istediği için tüm kitaplarını koyuyordum.”*

Veli 2: *“ Çocuğum okuma yazmaya hevesli olduğu için okula başlarken zorlanmadık. Daha çok harflerin okunmasında, sesleri çıkarmada ara ara zorlandık. Bazen ödevini yapmak istemediğinde beni çok üzmiştir. Ben ödevlerini*

hiç yapmadım. Ama özellikle hece oluşturmada hecelerden kelimeler oluşturmada beni çok zorladı. Bir de şu bakmadan yazma çalışmasını uzunca bir zaman yapamadı. Öğretmenin verdiği ödevi de yapmak istediği için çoğu zaman bakarak yazdırmak zorunda kaldım. Bir de benim bir hastalığım olduğu için sık sık doktora gidiyordum. O günler de benimle gelmek istiyor, okula gitmek istemiyordu. Onu okula göndermek için de çok zorlandım. Ama çocuğum bu süreci iyi bir şekilde tamamladı bana göre. Bunda kardeşlerinin de katkısı fazladır. Şuan hikâye kitaplarından okuma yapabiliyor. Bazen hiç istemese de yine de durumu iyi bana göre.

Veli 3: “Aslında çocuğum okula istekli başladı. Ama sonradan bu isteği azaldı. Hatta okul eve yakın olduğu için bir defasında ders arası eve geldi. Ben ses temelli cümle yönteminde seslerin nasıl öğretildiğini, verilen ödevlerin nasıl yapıldığını, ödevleri yaptırırken neleri dikkat etmem gerektiğini, harfleri yazdırırken nereye yazılması gerektiğini, harflerden hece, kelime yaparken nasıl bir yol izlemem gerektiğini bilmediğim için çok zorlandım. Belki çocuğuma daha faydalı olabilirdim ama aile büyükleri müsaade etmediler. Çocuğum ödevini yapmak istemediğinde dedesi hemen müdahale ediyor, “O okur, sen onu bırak.” Diyordu. Daha da o gün gitmedi. Benim çocuğum ödev yapmak istemiyordu. Böyle durumlarda bazen ödevini ben yaptım, bazen de yapmadan gönderdim. Öğretmeni not gönderiyordu siz yapmayın diye ama çocuğum aile tarafından öyle şımartılmıştı ki yapmak istemiyordu. Öğretmeni çok zeki olduğunu ama okulda yapılan çalışmaların evde pekiştirilmediğini söylüyordu. Çocuğum okuma yazmaya geçti ama hala heceleyerek okuyor ki okuma da da çok istekli değil zaten, benim zorumla okuyor.

4.1.6. “Bu süreçte çocuğunuzun öğretmeni ile ne tür etkileşimlerde bulundunuz?” Sorusuna İlişkin Veli Görüşleri

Tablo 8. Velilerin, “Bu süreçte çocuğunuz ile ilgili öğretmeni ile ne tür etkileşimlerde bulundunuz?” Sorusuna Verdiği Cevaplar ve Yorumları

Veliler	Veli 1	Veli 2	Veli 3	Veli 4	Veli 5	Toplam
Temalar						
Her veli toplantısına gittim.				X		1
Öğretmen ile veli toplantısı dışında da görüştim.	X	X			X	3
Öğretmene yazılı notlar gönderdim.			X	X		2
Öğretmeni evime davet ettim.	X					1
Evde çocuğumla ilgili yaşadığımız sorunları öğretmeniyle paylaştım.		X		X		2

Tablo 8’e bakıldığında görüşme yapılan 5 veliden 1’i her veli toplantısına gittiğini, 3’ü öğretmen ile veli toplantısı dışında da görüştiklerini, 2’si öğretmene yazılı notlar gönderdiklerini, 1’i öğretmeni evine davet ettiğini, 2’si ise evde çocuklarıyla ilgili yaşadıkları sorunları öğretmenleriyle paylaştıklarını söylemiştir.

Veli 1: “ Öğretmenle çok fazla görüşemedim. Bizim buralarda kadınlar çok fazla dışarı çıkmazlar. Eşim de inşaat ustası, sürekli farklı yerlerde çalışıyor. Bir defa veli toplantısına gittim, bir iki defa da telefonla görüştim. Öğretmeni evime davet ettim ancak yoğun olduğu için gelemeyeceğini söyledi. Başka bir iletişimim olmadı.”

Veli 2: “Öğretmeni ile fırsat buldukça görüştim. Hastalığımın dolaylı veli toplantılarına katılamadım ama kendim sonradan gidip görüştim. Çocuğumun durumunun fena olmadığını, istekli olduğunu söyledi. Bir de ödevlerini takip etmem konusunda beni uyardı. Ödevlerini kardeşleri yaptırdığı için ben kontrol etmiyordum. Bazen eksik bazen de yanlış yaptığını söylemişti öğretmen. Ben de bazen işe güce dalsam da ara sıra kontrol ediyordum. Öğretmen ile başka bir iletişimim olmadı.”

veli 3: “Çocuğumun öğretmeni ile iletişimin çok fazla olmadı. Sadece deftere notlar yazıyordu. Bende notlarına cevap olarak çocuğumun defterine zorlandığım noktaları belirtiyordum. Zaman zaman durumunu sormak için telefonla da görüşmüştüm.”

Araştırmada, ilk okuma ve yazma öğretim sürecinde velilerden kaynaklanan bazı sorunların olduğu tespit edilmiştir. Öğretmenlerle yapılan anketlerden elde edilen bulgulara bakıldığında velilerin önemli bir kısmının öğretmenlerle dönem başında tanışmadıkları, çocuklarıyla ilgili kişisel ya da özel bilgileri öğretmenle paylaşmaktan kaçındıkları sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuçlardan velilerin öğretmenlerle bilgi alış verişinde bulunma konusunda yetersiz kaldıkları söylenebilir. Ayrıca velilerin sesleri eski sisteme göre öğretmeye çalıştıkları, evde okuldaki çalışmaları pekiştirici yeterince çalışma yapmadıkları sonucuna varılmıştır. Velilerin bu tutumu öğrencinin okuma yazma sürecinde karışıklık yaşamasına sebep olabilir. Velilerin, seslerin okunması, yazılması ve birleştirilmesinde çocukları yanlış yönlendirdikleri, çocukların ödevlerini zaman zaman kendileri yaptıkları, çocukların dinlenme ve çalışma saatlerini ayarlayamadıkları sonucuna ulaşılmıştır. Velilerin öğretmenle iletişiminin veli toplantısı ile sınırlı kaldığı, veli desteğinin olmadığı öğrencilerin okuma yazmaya geçiş süresinin uzadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Velilerle yapılan anket sonucunda velilerin önemli bir çoğunluğunun çocuklarını okula hazırlama konusunda yetersiz kaldığı, ödev yaptırırken kalem defter tutuşuna dikkat etmediği, çocuğuyla ilgili kişisel veya özel bilgileri öğretmenle paylaşmaktan kaçındığı sonucuna ulaşılmıştır. Çocuklarına yardımcı olmak istedikleri ancak ses temelli cümle yöntemiyle okuma yazma sürecinin nasıl yapıldığı hakkında yeterince bilgi sahibi olmadıkları, veli öğretmen iletişiminin zayıf olduğu ve öğretmenlerin çocuklara çok ödev verdiği düşüncesinde oldukları sonucuna ulaşılmıştır.

Ayrıca velilerden kaynaklı sorunların tespiti için velilerle yapılan görüşmelerde elde edilen sonuçlar anket sonuçlarını desteklemektedir. Hem öğretmenler hem de veliler ilk okuma yazma sürecinde velilerin yetersiz kaldığını ifade etmiştir. Veliler ayrıca geniş ailede yaşamının çocukların eğitimini olumsuz etkilediğini, eski sistemle okuma yazma öğrendikleri için yeni sistemi tam olarak

anlayamadıklarını belirtmiştir. Veliler, ses temelli cümle yöntemi ile ilk okuma ve yazma sürecine yabancı kalmış, sürece yeterince dâhil olamamıştır.

İLK OKUMA YAZMA VELİ BİLGİLENDİRME PROGRAMININ ETKİLİLİĞİNE YÖNELİK ÖĞRETMEN VE VELİLERLE YAPILAN GÖRÜŞMELERDEN ELDE EDİLEN BULGULAR

ÖĞRETMENLERLE YAPILAN GÖRÜŞME BULGULARI

Veli ve öğretmenlere uygulanan anket formundan velilerin, İOYÖ sürecinde yaşadığı sorunlar tespit edilmiştir. Daha sonrasında yukarıda bulguları verilen görüşme formu 5 veli ile yürütülmüş ve velilerin yaşadığı sorunlara varsa eklemeler yapılarak velilere uygulanacak olan program hazırlanmıştır. İki farklı 1. sınıfın 42 velisi 2016-2017 eğitim- öğretim yılının başında hazırlanan programa tabi tutulmuştur. Bir dönem boyunca birinci sınıf öğretmenleri tarafından okuma yazma faaliyetleri yürütülmüştür. Her iki öğretmende dönem sonunda tüm harfleri öğrencilere vermiştir. Her iki öğretmenle de okul saatleri dışında öğretmenler odasında samimi bir ortamda görüşmeler yapılmıştır. Görüşmelerden elde edilen bulgu ve yorumlara aşağıda yer verilmiştir.

Öğretmenlerle yapılan görüşmelerde her iki öğretmen de İlk okuma ve yazma öğretimini Öğretmen Kılavuz Kitabından yürüttüklerini, kaynak olarak “eğitimhane” internet sitesini kullandıklarını, derslerde drama, eğitsel oyun yöntemlerinden faydalandıklarını dile getirmiştir.

4.2.1. Öğretmenlerin “ OKUMA YAZMAYA HAZIRLIK” Kazanımlarıyla İlgili Velilerden Aldığı Dönütlere ve Öğrenci Başarılarına Yönelik Görüşleri

HAZIRLIK KAZANIMLARI:

- Dinlemek için hazırlık yapar.
- Yazmak için hazırlık yapar.
- Okumak için hazırlık yapar (MEB, 2009: 24).

Sınıf 1’in öğretmeni bu kazanımları pekiştirmek ve eksik öğrencilerin eksiklerini tamamlaması için noktaları birleştirip boyama, çizgileri takip etme,

düzensiz çizgi ve düzenli çizgi çalışmaları, verilen masalı ailesinin çocuğuna okuması ve anlattırması, verilen görselin çocuğa anlattırılması çalışmalarını verdiğini söylemiştir.

Bunun devamında sınıftaki iki öğrenci dışında (Bu iki öğrenciye tanı koyulmadığını ancak özel eğitime ihtiyacı olduklarını öğretmeni ayrıca ifade etmiştir.) öğrencilerin ödevlerini eksik ya da tam olarak yaptıklarını, ödevini yapmayan öğrenci olmadığını ifade etti. Öğrencilerin deftere doğru noktadan başladıklarını, yazma yönünü güzel kavradıklarını, kalemi doğru tutma konusunda daha başarılı olduklarını ifade etmiştir.

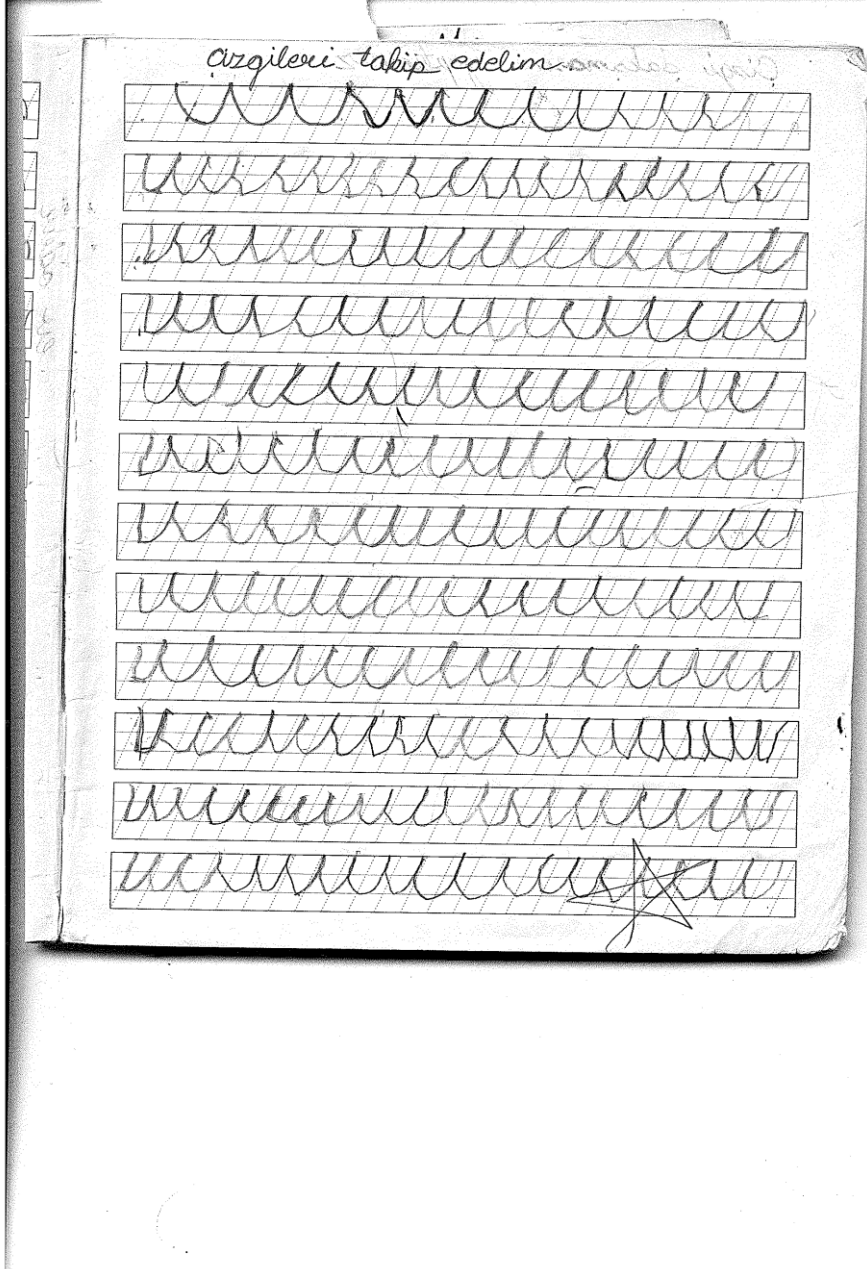
Öğrencilere verdiği çiz-boya çalışmalarında noktaların üzerinden doğru bir şekilde geçebildiklerini ancak el kasları çok iyi gelişmeyen bazı öğrencilerin bu etkinliği yaparken biraz zorlandıklarını söylemiştir.

Sınıf 1'in öğretmeni düzensiz çizgi çalışmalarıyla ilgili verdiği ev ödevlerinde genel olarak öğrencilerin başarılı olduğunu, ödevlerin özenilerek yapıldığını ve geri gönderildiğini ifade etmiştir. Düzenli çizgi çalışmalarına geçildiğinde öğrencilerin çizgiler arasına yazmakta zorlandığını ancak zamanla bu durumu kavradıklarını, öğrencilerin ödevlerine yazılan notların veliler tarafından dikkate alındığını, genel olarak velilerin ödevleri özenerek yaptırdığını söylemiştir.

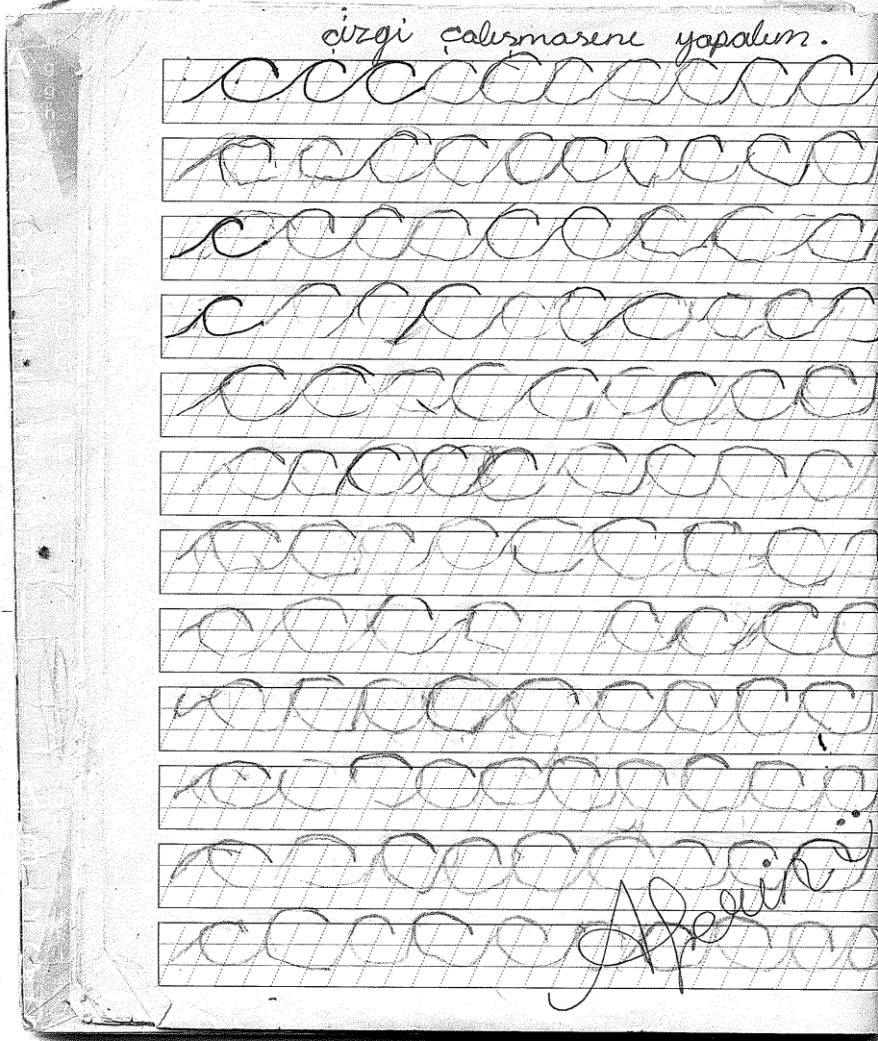
Sınıf 2'nin öğretmenin söylemleri, Sınıf 1'in öğretmenini söyledikleriyle örtüşmekle birlikte Sınıf 2'nin öğretmeni ayrıca okula devamsızlık yapan öğrencilerin dersleri takip etmekte zorlandığını, bazı velilerin tüm uyarılara rağmen çocuklarına gereken önemi istenilen seviyede göstermediklerini, bu durumun da öğrenci başarısını olumsuz etkilediğini dile getirmiştir.

Öğretmenlere 1. Soruya ek olarak ***“Daha önce okuttuğunuz 1. Sınıf ile bu yıl okuttuğunuz 1. Sınıfın hazırlık aşamasındaki başarılarını nasıl değerlendiriyorsunuz?”*** sorusu yöneltildiğinde iki öğretmen de velilerin daha ilgili olduğunu, bu durumun öğrencilere de yansıtıldığını, bu aşamayı daha kolay ve daha başarılı geçirdiklerini ifade etmiştir.

Sınıf 1 ve Sınıf 2 öğrencilerinin “Hazırlık Kazanımları” ile ilgili ev ödevlerinden örneklere aşağıda verilmiştir.

Resim 1. Sınıf 1'in okuma yazmaya hazırlık kazanımlarıyla ilgili ev ödevi etkinlik örneği

Resim 2. Sınıf 2'nin okuma yazmaya hazırlık kazanımlarıyla ilgili ev ödevi etkinlik örneği

Yukarıda Resim 1 ve Resim 2’de Sınıf 1 ve Sınıf 2’in öğretmeninin hazırlık kazanımlarını pekiştirmek için verdiği ev ödevi örneklerine yer verilmiştir. Düzenli çizgi çalışmalarına bakıldığında öğrencilerin çizgileri doğru şekilde takip ettiği, istenilen satır aralığına yazdığı, deftere gereken özenin verildiği, başlangıç yönüne dikkat edildiği gözlemlenmiştir.

4.2.2.Öğretmenlerin “SESİ HİSSETME VE TANIMA” Kazanımlarıyla İlgili Velilerden Aldığı Dönütlere ve Öğrenci Başarılarına Yönelik Görüşleri

SESİ HİSSETME VE TANIMA KAZANIMLARI:

- Duyduğu sesleri ayırt eder.
- Dikkatini dinlediğine yoğunlaştırır.
- Seçici dinler
- Görsellerden yararlanarak söz varlığını geliştirir.
- Resim ve fotoğrafları yorumlar.
- Renkleri tanır, anlamlandırır ve yorumlar (MEB, 2009: 30).

Sınıf 1’in öğretmeni yukarıda verilen kazanımları sınıf içi etkinliklerle kazandırmaya çalıştığını, pekiştirme ve ev ödevi olarak görsellerde verilen sesi bulma, bir dizi sembol arasından verilen sesin sembolünü bulma, sesin geçtiği görselleri anlattırma, sesin sembolünü bulma ve boyatma vb. etkinlikler verdiği ifade etmiştir. Sınıf 2’nin öğretmeni bu çalışmalara ek olarak yarım bırakılan görseli tahmin ettirip tamamlatma etkinliği verdiğini, bu etkinliği öğrencilerin evde başarıyla yaptığını, bazı öğrencilerin çizimleri iyi olmadığı için çok iyi yapamadıklarını ancak yine de çalışmayı ailelerinin değil, kendilerinin yaptığını dile getirmiştir.

Sınıf 1’in öğretmeni, sesi hissetme ve kavramanın tam gerçekleşmesi için öğrencilerden verilen görsellerden içinde e sesi geçen görselleri işaretlemesini istediğini, öğrencilerin bu ödevi başarıyla yaptığını ifade etmiştir. Sesin sembolünü bulma çalışmasında başlarda daha başarılı olduğunu, verilen ses sayısı arttıkça bazı öğrencilerin seslerin sembollerini karıştırdıklarını dile

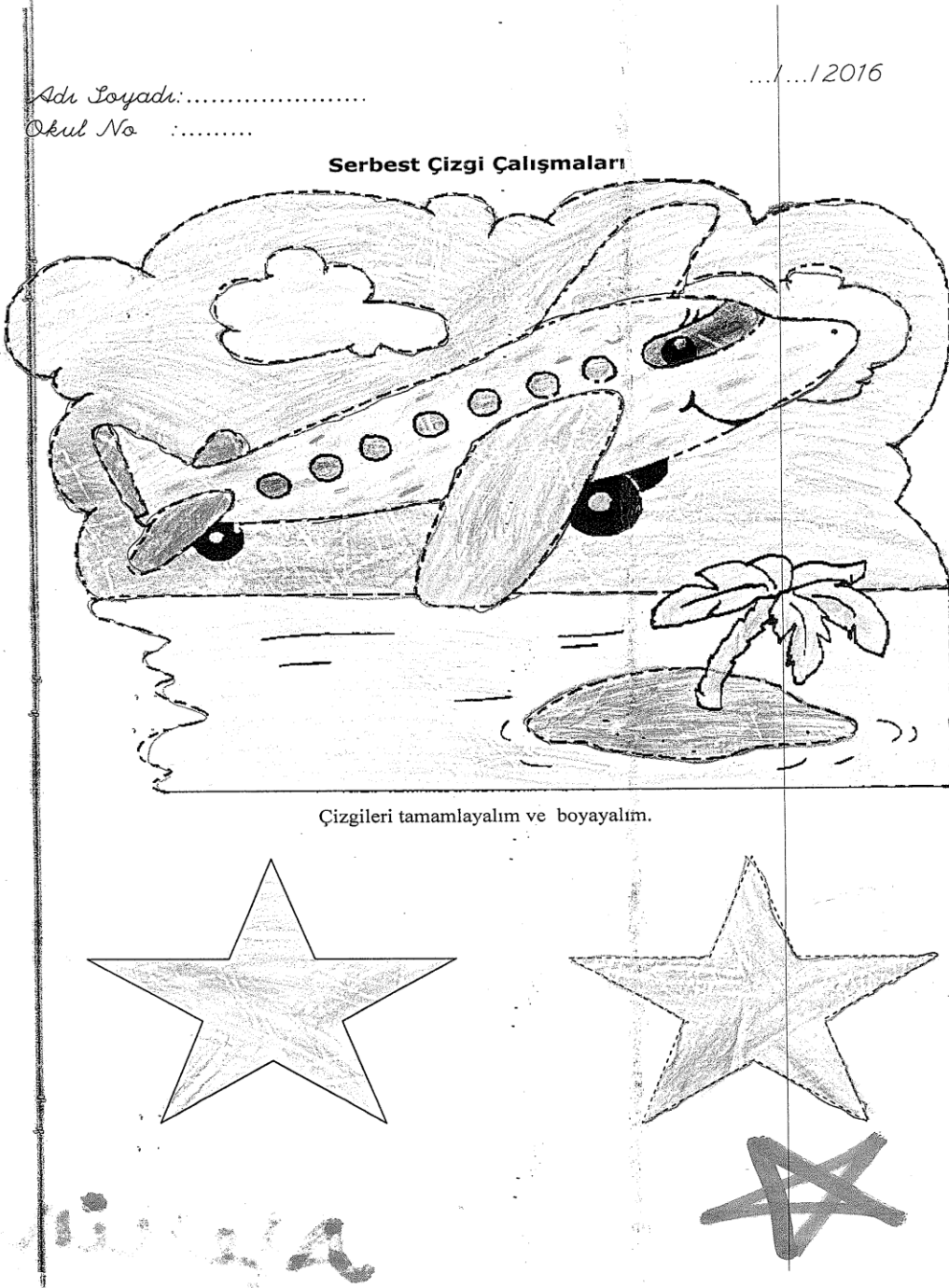
getirmiştir. Sınıf 2'in öğretmeni, öğrencilerin sesin geçtiği görselle ilgili masallar oluşturma ve anlatma çalışmasını çok sevdiklerini, evde oluşturdukları masalları sınıfta arkadaşları ile paylaşmak için can attıklarını ifade etmiştir.

Sınıf 1'in öğretmeni sesi hissetme ve tanıma kazanımlarını gerçekleştirmek için sesin sembolünü bulma ve boyama ev ödevi verdiğini, öğrencilerin genelinin bu ödevi başarılı bir şekilde yaptığını ifade etmiştir. Sınıf 2'nin öğretmeni ise öğrencilerin boyama etkinliğini çok sevdiklerini, sembolü bulup boyama ile ilgili ev ödevlerini severek ve başarılı bir şekilde yaptıklarını söylemiştir.

Sınıf 1'in öğretmeni, öğrencilerin sesi tanıma ve hissetme kazanımlarını sesler ilerledikçe daha başarılı bir şekilde yaptıklarını, ev ödevlerinin bazı öğrenciler dışında özenli ve başarılı yapıldığını, yapmayan velilerin de oldukça ilgisiz olduklarını ifade etmiştir. Sınıf 2'nin öğretmeni ise dönem boyunca bu aşamadaki kazanımların öğrenciler tarafından başarılı bir şekilde gerçekleştirildiğini söylemiştir. Bazı öğrencilerin ödevlerini düzenli yapmalarına rağmen kendilerini çok iyi ifade edemediklerini, ailelerin ilgili olmasına rağmen bireysel farklılıklardan kaynaklı öğrenciler arasında başarı farklılıklarının oluşabildiğini belirtmiştir. Ancak velilerle bu konuda yapılan görüşmeler sonrasında zaman zaman bu farklılıkların da en aza indirildiğini söylemiştir.

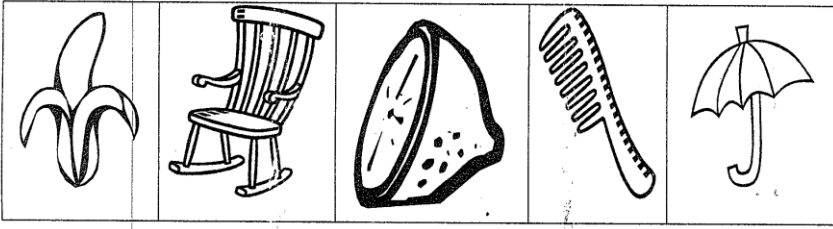
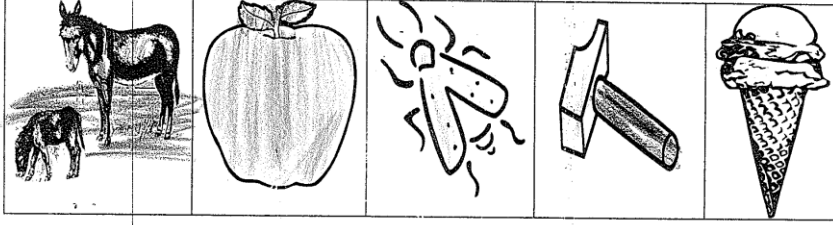
Aşağıda Resim 3 ve Resim 4'te Sınıf 1 ve Sınıf 2'nin öğretmenin sesi hissetme tanıma kazanımlarını pekiştirmek için verdiği ev ödevi örneklerine yer verilmiştir. Çalışmalar incelendiğinde öğrencilerin çiz boya çalışmasını başarılı bir şekilde yaptığı, taşırmadan boyama yapabildiği, kalemi doğru kullanabildiği, sesi hissetme aşamasında "e" sesinin geçtiği görseli bulmada başarılı olduğu, sesi diğer seslerden ayırabildiği sonucuna ulaşılmıştır.

Sınıf 1 ve Sınıf 2' nin sesi hissetme ve tanıma kazanımlarına yönelik verilen ev ödevlerinden örneklere aşağıda yer verilmiştir.

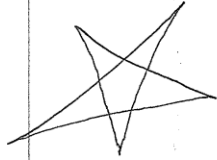
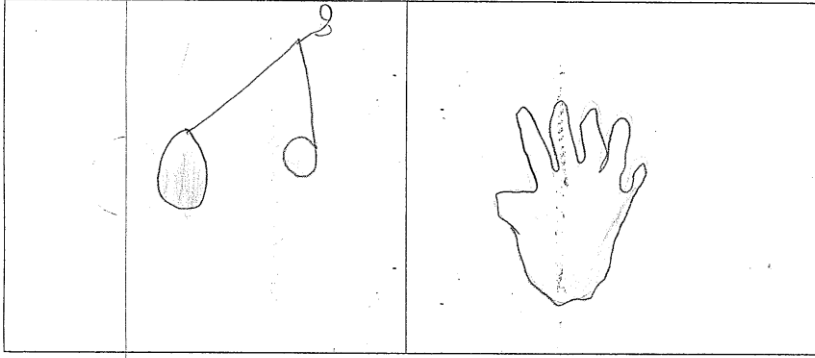

Resim 3. Sınıf 1'in sesi hissetme ve tanıma kazanımlarıyla ilgili ev ödevi etkinlik örneği

İçinde "e" sesinin geçtiği kelimelerin görsellerini boyayınız.

Siz de içinde "e" sesinin geçtiği 2 varlık bularak aşağıya resmini çiziniz.

Resim 4. Sınıf 2'nin sesi hissetme ve tanıma kazanımlarıyla ilgili ev ödevi etkinlik örneği

4.2.3. Öğretmenlerin “SESİ OKUMA VE YAZMA” Kazanımlarıyla İlgili Velilerden Aldığı Dönütlere ve Öğrenci Başarılarına Yönelik Görüşleri

SESİ OKUMA VE YAZMA KAZANIMLARI:

- Ön bilgilerini kullanarak okuduğunu anlamlandırır.
- Okuduğunu anlamlandırmada görsellerden yararlanır.
- Yankılayıcı okur.
- Rehber yardımıyla okur.
- Bitişik eğik yazı harflerini kurallarına uygun yazar (MEB, 2009: 34).

Sınıf 1’in öğretmeni “*e sesi öğrencilere öğretildiğinde 26 öğrenciden 20’si sesi istenilen şekilde yazamıyordu. Sesle ilgili verilen ev ödevini öğrencilerin 20’si yaparken diğerleri de yanlış şekilde yanlış satır aralıklarına yapıyordu. Özellikle bazı öğrenciler sesi okulda hiç yapamazken verilen ev ödevinden sonra sesi doğru şekilde yazabiliyordu. Velilerin bu şekilde destek olması öğrenme süresini de kısaltıyor.*” ifadelerini kullanmıştır.

Sınıf 2’nin öğretmeni ise “*Öğrenciler sesi yazamadıklarında derse karşı daha isteksiz oluyordu. Yorulduğunu, yapmak istemediğini belirten öğrenciler oluyordu. Yapmamak için benimle inatlaşanlar, ağlayanlar oluyordu. Ev ödevi ve pekiştirici çalışmalar verdikten sonra sınıfta yapamayan öğrencilerden bazılarının ev ödevini başarılı bir şekilde yaptığını, sınıfa girdiğinde ödevini yapmış olmanın, başarmış olmanın mutluluğunu yüzlerinden anlayabiliyordum. Özellikle sınıfta ilk etapta çok başarılı yazamayan okuyamayan öğrenciler için ev ödevleri eğer başarılı bir şekilde yapılırsa çok fayda sağlıyordu. Bu anlamda velilerin gereken önemi gösterdiğini, harfleri doğru satır aralığına doğru şekilde yazdırmak için çaba sarf ettiklerini öğrenci ödevlerinden gözlemledim.*” şeklinde ifade etmiştir.

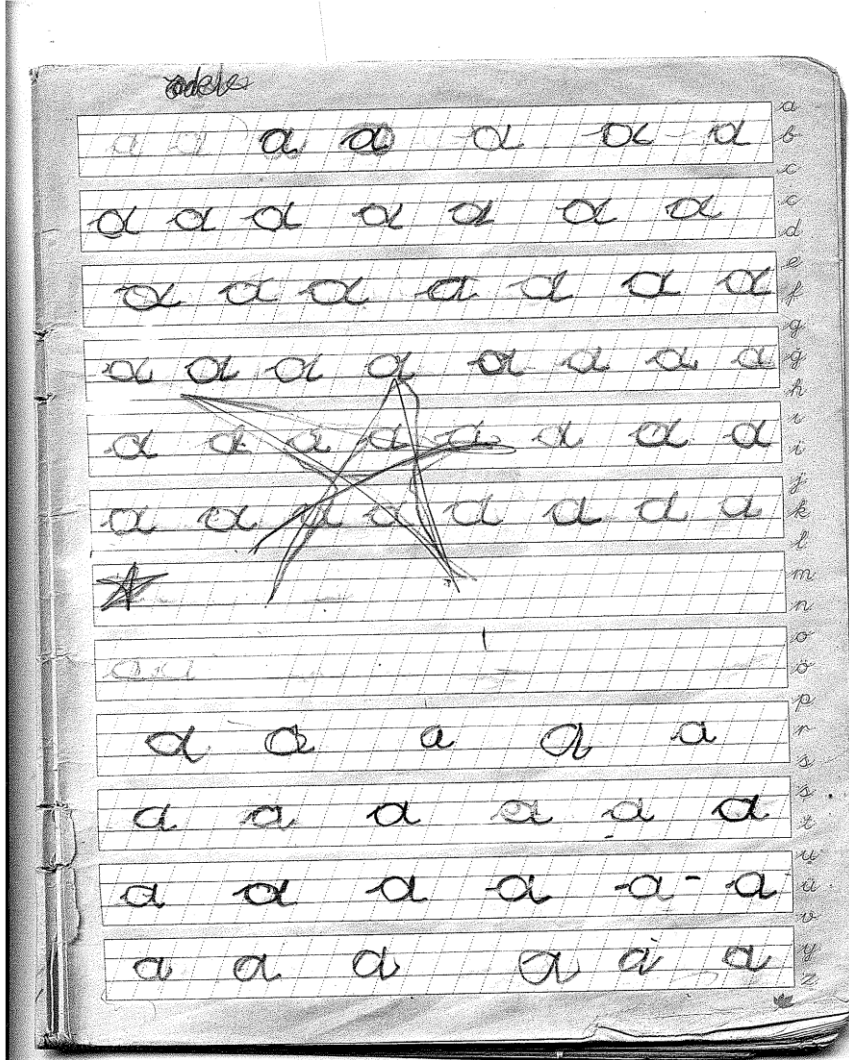
Sınıf 1’in öğretmeni sesler ilerledikçe öğrencilerin sesleri doğru şekilde doğru satır aralıklarına yazmakta eskisi kadar güçlük çekmediklerini, özellikle “b” sesinden sonra verilen her sesi rahat bir şekilde yazabildiklerini ifade etmiştir. Ancak sesler ilerledikçe okuma yaparken sesleri bazen birbirleri ile karıştırabildiklerini ifade etmiştir. Sınıf 2’nin öğretmeni, seslerin okunması ve

yazılması aşamasında velilerin gereken ilgi ve alakayı çocuklarına (belirli birkaç veli dışında) gösterdiklerini, bu süreçte velilerin desteğini fazlasıyla gördüğünü söylemiştir. Özellikle yazmakta güçlük çeken öğrencilere velilerin destek vermesinin, ödevlerini düzenli yaptırmasının hem süreci kolaylaştırdığını hem de öğrenci başarısını artırdığını söylemiştir.

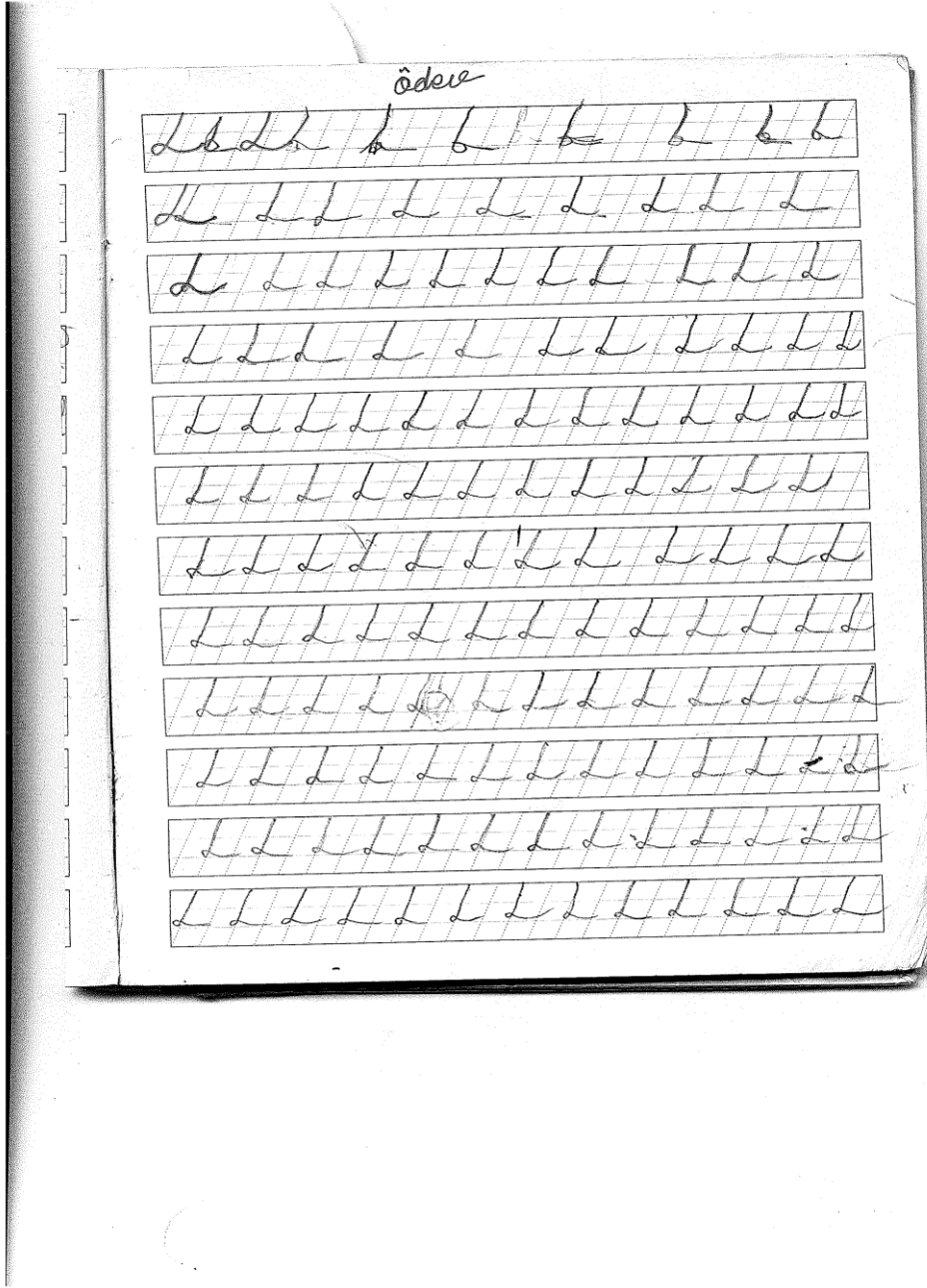
Sınıf 1'in öğretmeni "*Seslerin pekiştirilmesinde velilerin çoğu sesi STCY'ne göre pekiştirmiş, önceden seslerin eski sisteme göre pekiştirilmesi sorunu yaşanmamıştır.*" şeklinde ifade etmiştir. Sınıf 2'nin öğretmeni de bu sorunu yaşamadığını ifade etmiştir.

Aşağıda Resim 5 ve Resim 6'da Sınıf 1 ve Sınıf 2'nin öğretmenin harfi okuma ve yazma kazanımlarını pekiştirmek için verdiği ev ödevi örneklerine yer verilmiştir. Örnekler incelendiğinde ödev verilen öğrencilerin, harfi doğru satır aralığına yazdığı, harfler arasında uygun boşlukları bıraktığı, harfin başlangıç ve bitiş noktasına dikkat edildiği görülmüştür.

Sınıf 1 ve Sınıf 2'nin Sesi Okuma ve Yazma kazanımlarına yönelik verilen ev ödevlerinden örneklere aşağıda yer verilmiştir

Resim 5. Sınıf 1'in sesi okuma ve yazma kazanımlarıyla ilgili ev ödevi etkinlik örneği

Resim 6. Sınıf 2'nin sesi okuma ve yazma kazanımlarıyla ilgili ev ödevi etkinlik örneği

4.2.4. Öğretmenlerin “SESLERDEN HECELER, KELİMELER VE CÜMLELER OLUŞTURMA” Kazanımlarıyla İlgili Velilerden Aldığı Dönütlere ve Öğrenci Başarılarına Yönelik Görüşleri

SESLERDEN HECELER, KELİMELER VE CÜMLELER OLUŞTURMA KAZANIMLARI:

- Seslerden heceler, hecelerden kelimeler, kelimelerden cümleler oluşturarak okur.
- Seslerden heceler, hecelerden kelimeler, kelimelerden cümleler oluşturarak yazar.
- Yankılayıcı okur.
- Rehber yardımıyla okur.
- Bütün yazılarını bitişik eğik yazı ile yazar.
- İşitilebilir bir ses tonuyla okur.
- Kelimeler, cümleler ve satırlar arasında uygun boşluk bırakır.
- Yazılarında noktalama işaretlerini doğru ve yerinde kullanır.
- Anlamli ve kurallı cümleler yazar.
- Hikâye yazar.
- Dikte çalışmalarına katılır.
- Sayfa düzenine ve temizliğine dikkat eder (MEB, 2009: 36).

Sınıf 1'in öğretmeni seslerden heceler, kelimeler ve cümleler oluşturma kazanımlarını evde pekiştirmek ve eksiklikleri gidermek için şu etkinlikleri verdiğini söylemiştir: Seslerden heceler, kelimeler, cümleler oluşturma etkinliği, karışık verilen kelimelerden kurallı cümle yapma etkinliği, bulmaca, resimli dikte çalışması etkinliği, noktala işaretlerini yerleştirme etkinliği, cümleleri kelime ve hecelere ayırma etkinliği... Sınıf 2'nin öğretmeni de benzer etkinlikleri ev ödevi olarak verdiğini söylemiştir. Her gün mutlaka ödev verdiğini, ödevlerin kontrolünü düzenli bir şekilde yaptığını ifade etmiştir.

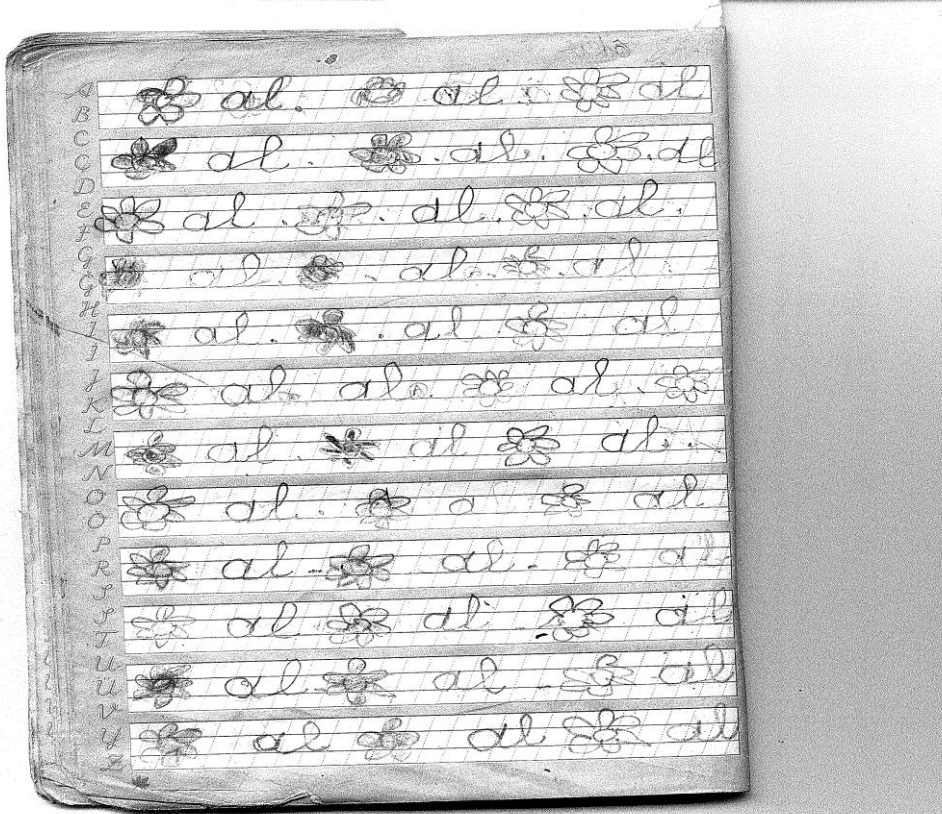
Sınıf 1'in öğretmeni, verdiği ev ödevlerini genel olarak değerlendirdiğinde, birkaç veli dışında çocuğunun ödevini hiçbir velinin

yapmadığını, öğrencilerin sayfa düzeni ve temizliğine dikkat ettiklerini, noktalama işaretlerini, kesme işaret dışında, yerinde kullandıklarını, dikte çalışmalarını velilerin doğru bir şekilde yaptırdığını, bu yüzden sınıfın genelini bakmadan yazma çalışmalarında başarılı olduklarını, cümleler yazarken kelimeler arasında parmakla boşluk bıraktığını, velilerin de bunu evde uygulattıklarını söylemiştir.

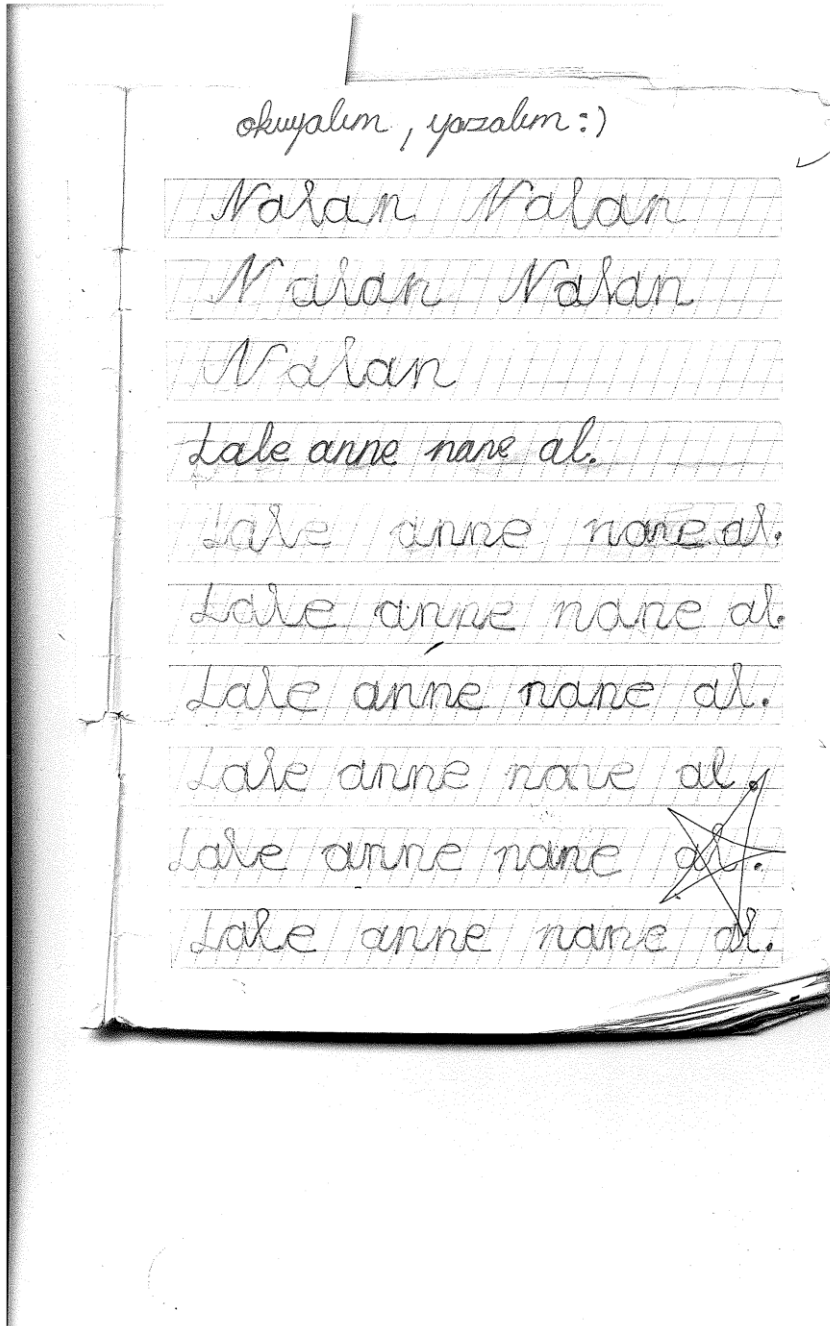
Sınıf 2'nin öğretmeni verdiği ev ödevlerinden aldığı dönütleri şu şekilde ifade etmiştir: “ *Verdiğim ödevleri bazı ilgisiz veliler dışında tüm veliler yaptırmaya çalıştı. Bazı veliler çok çabalasa da öğrenciden kaynaklanan bazı sebeplerden ötürü ödevler eksik yapıldı. Dikte çalışmalarının çok önemli olduğunu ödev kâğıtlarında ayrıca belirttim. Genel olarak dikte çalışmalarını veliler doğru şekilde yaptırmaya çalıştı. Hecelerden kelimeler, cümleler oluşturma etkinliğinde veliler hece hece okuttular. Genel olarak öğrenciler, ev ödevlerinde kelimeler, cümleler arasında boşluk bıraktılar. Okulda verilen kazanımların genel olarak evde doğru şekilde pekiştirilmesi öğrencilerin okul başarısını da olumlu etkiledi.*”

Aşağıda Resim 7-8 ve Resim 9-10'da Sınıf 1 ve Sınıf 2'nin öğretmenin seslerden hece, kelime ve cümleler oluşturma kazanımlarını pekiştirmek için verdiği ev ödevi örneklerine yer verilmiştir. Ödev verilen öğrencilerin çalışmaları incelendiğinde hece oluştururken harflerin birbirine doğru bağlantılarla bağlandığı, hece ve kelimeler arasında uygun boşlukların bırakıldığı, özel isimlerin yazımında büyük harfle başlamaya dikkat edildiği, cümle oluştururken büyük harfle başlamaya ve gerekli noktalama işaretlerini kullanmaya özen gösterildiği, kurallı ve anlamlı cümleler yapıldığı görülmüştür.

Sınıf 1 ve Sınıf 2'nin Seslerden heceler, kelimeler ve cümleler oluşturma kazanımlarıyla ilgili verilen ev ödevi etkinliklerinden örneklere aşağıda yer verilmiştir.

Resim 7. Sınıf 1'in seslerden heceler, kelimeler ve cümleler oluşturma kazanımlarıyla ilgili ev ödevi etkinlik örneği - 1

Resim 8. Sınıf 1'in seslerden heceler, kelimeler ve cümleler oluşturma kazanımlarıyla ilgili ev ödevi etkinlik örneği - 2

oku ve yaz.

na na na na
na na na na na na
na na na na na
na na na na na
ne ne ne ne ne ne
ne ne ne ne ne
ne ne ne ne ne
nane nane nane nane
nane nane nane
nane nane nane
nane nane nane nane
nane nane nane nane

Resim 10. Sınıf 2'nin seslerden heceler, kelimeler ve cümleler oluşturma kazanımlarıyla ilgili ev ödevi etkinlik örneği - 2

4.2.5. Öğretmenlerin “METİN OLUŞTURMA” Kazanımlarıyla İlgili Velilerden Aldığı Dönütlere ve Öğrenci Başarısına Yönelik Görüşleri

METİN OLUŞTURMA KAZANIMLARI:

- Kelimeleri doğru telaffuz eder.
- Akıcı okur.
- Sesine duygu tonu katar.
- Bütün yazılarını bitişik eğik yazı ile yazar.
- Noktalama işaretlerine dikkat ederek okur.
- Matematiksel ifadeleri doğru yazar.
- Verilen cümle ya da metne bakarak yazar.
- Oluşturulan metinleri okur ve yazar.
- Anlamli ve kurallı cümleler yazar.
- İstedığı bir konuda yazılar yazar.
- Görsellerden hareketle cümleler ve metinler yazar (MEB, 2009: 36).

Sınıf 1'in öğretmeninin metin oluşturma kazanımlarını pekiştirmek için verdiği ev ödevleri hakkındaki görüşleri şöyledir: *“Verilen görseli yorumlayıp altına birkaç cümle ile ne anlatmak istediğini yazma çalışmasında öğrencilerin cümlelerinde eksikler olmakla birlikte başarılıydılar. Bakarak yazma çalışmalarında öğrencilerin yazıları oldukça özenli ve eksiksizdi. Eve verilen okuma çalışmalarında öğrenciler oldukça başarılıydılar. Hatta söylenenden daha fazla okutulduğu için öğrencilerin çoğu okuma metnini ezberleyerek geliyordu.”*

Sınıf 2'nin öğretmeni ise verdiği ev ödevlerinin bazı veliler dışında özenerek yaptırıldığını, özellikle hafta sonu ödevlerinin yapılmasıyla öğrencilerin yeni seslere ve yeni etkinliklere daha istekli başladıklarını, öğrencilerin bakarak yazma çalışmalarında çok başarılı olduklarını, yazılarının düzgün ve ödev kâğıtlarının düzenli olduğunu belirtmiştir.

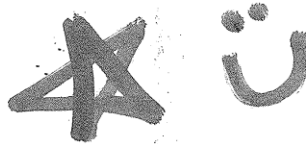
Sınıf 1 ve Sınıf 2'nin metin oluşturma kazanımlarına yönelik verilen ev ödevi etkinliklerinden örneklere aşağıda yer verilmiştir.

Aşağıdaki cümlelerin sonuna uygun noktalama işaretlerini koyunuz.

- Eyvah. yağmura yakalandım.
- Evde temizlik var.
- Saçlarımı taramalıyım.
- Neden okumuyorsun?
- Hangi şarkıları öğrendiniz?
- Bütün soruları Ayşe cevapladı.
- Eski ayakkabımı kim aldı?
- Hey, oradaki buraya bak.
- Kış mevsimini hiç sevmiyorum.

Aşağıdaki cümlelerin kaç sözcükten oluştuğunu karşısına yazınız.

- En güzel resmi ben yaptım. (5.....sözcük)
- Ela benim en iyi arkadaşımdır. (5.....sözcük)
- Gazetede bir haber gördüm. (4.....sözcük)
- Kemal eve ekme aldı. (4.....sözcük)
- Sina olduk. (2.....sözcük)
- Alacağım. (1.....sözcük)
- Kimi arıyorsun? (2.....sözcük)
- Gel. (1.....sözcük)
- Leylekler sıcak ülkelere gittiler. (4.....sözcük)

Resim 11. Sınıf 1'in metin oluşturma kazanımlarıyla ilgili ev ödevi etkinlik örneği

en beş - en altı -

on dokuz - yirmi

Teyzem kızak ördü.

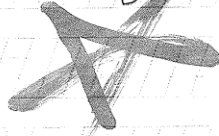
Kardeşim bana benzer.

Orlem zeytin tuzladı.

Annem dişi izliyor.

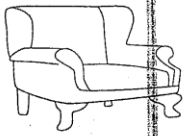

Dedem bizi izlemiş.

Fiya taze muz ya.

Resim 12. Sınıf 1'in metin oluşturma kazanımlarıyla ilgili ev ödevi etkinlik örneği

Adı Soyadı: Berat Güneş Sınıfı: 11.B Aldığı Puan:

				
aslan	televizyon	kaşık	elbise	teker
				
Atatürk	tank	atkı	korsan	koltuk
				
ceviz	su	börek	kulak	käpe
				
otobüs	bina	burun	süt	salata
				
asker	tost	motor	kürsü	saat

AŞKUN

Resim 13. Sınıf 2'nin metin oluşturma kazanımlarıyla ilgili ev ödevi etkinlik örneği

Yukarıda Resim 11, Resim 12 ve Resim 13'te Sınıf 1 ve Sınıf 2'nin öğretmeninin metin oluşturma kazanımlarını pekiştirmek için verdiği ev ödevi örneklerine yer verilmiştir. Öğrencilerin ödevleri incelendiğinde resimli dikte çalışmasının başarılı bir şekilde yapıldığı, özel isimlerde büyük harfle başlama kuralına dikkat edildiği, noktalama işaretlerine dikkat edildiği, anlamlı ve kurallı cümleler oluşturulduğu görülmüştür.

4.2.6.Öğretmenlerin “VELİLERİN İLETİŞİMİ” Sorusu ile İlgili Velilerden Aldığı Dönütlere Yönelik Görüşleri

Sınıf 1'in öğretmeni, dönem boyunca 3 veli toplantısı yaptığını, 26 veliden 22'sinin toplantılara katıldığını söylemiştir. Toplantılar dışında velilerin çocuklarıyla ilgili sorunlarını paylaşmak için gerek telefonla gerek toplantı dışında okula gelerek iletişimi dönem boyunca kesmediğini, çocukların ödevlerinden anlamadıkları olduğunda mutlaka iletişime geçtiklerini, sınıfça yapılan etkinliklere katılmaya istekli olduklarını, çocuklarının eksiklerini tamamlamaya çalıştıklarını, velilerin de azimli ve istekli olduklarını söylemiştir.

Sınıf 2'nin öğretmeni ise dönem boyunca 2 toplantı yaptığını, toplantıya 24 veliden 20 velinin katıldığını söylemiştir. Toplantının verimli geçtiğini, öğrencilerin eksik oldukları noktaları dile getirdiğini, velilerin ilgiyle dinlediğini ve eksikleri gidermek adına ellerinden geleni yaptıklarını, bazı velilerin çocuklarıyla ilgili bazı sağlık sorunlarını özel olarak paylaştıklarını, eğitim-öğretimin gidişatından memnun kaldıklarını ifade etmiştir. Velilerin dönem boyunca iletişimi koparmadıklarını, telefonla, okula gelerek iletişimi sürdürdüklerini, sınıf içi sosyal faaliyetlere katılmakta istekli olduklarını ifade etmiştir.

4.2.7. Daha Önce Okutulan 1. Sınıf ile Bu yıl Okutulan 1. Sınıf Veli Katılımının ve Öğrenci Başarılarının Karşılaştırılmasına Yönelik Veli Görüşleri

Bu bölümde doğrudan alıntılara yer verilmiştir.

Sınıf 1'in Öğretmeni: *“Daha önce okuttuğum birinci sınıfta bu okuldaydı. Öğrenci profilleri hemen hemen aynıydı. Bu yıl ki velileri gerçekten tebrik ettim. Çünkü çocuklarına çok güzel yaklaştılar, ödevlerini düzenli yaptırıldılar. Ödevleri*

verdiğim yönergelere göre yaptırmaya çalıştılar. Diğer sınıfla karşılaştırdığımda bu yıl ki veliler beni çok yormadılar. Öğrencilere ödevler düzenli yaptırıldığı için çocuklar arasında da çok fazla farklılıklar olmadı, bireysel farklılıklar dışında. Velilerin yönetime ve sürece bilgili başlaması ve süreci bu şekilde devam ettirmesi beni de rahatlattı, öğrencilerin başarısını da artırdı.”

Sınıf 2'nin Öğretmeni: *“Daha önce iki kere birinci sınıf okuttum. Bu yıl gerçekten çok verimli bir yıl geçirdik. Velilerin sürece böyle dâhil olması, istekli olması, çocuklarını takip etmesi, süreçte çocuğuna doğru yardımlar da bulunulması öğretim sürecini de daha verimli hale getirdi. Dönem sonuna gelindiğinde 24 öğrenciden genel olarak hepsi okuma yazmaya geçti. Hiç hecelemeden okuyan 13 öğrenci var, diğer öğrencilerden 11 tanesi az ya da çok heceleyen olmak üzere heceleyerek okuyor. Veliler bilinçli olduğu için öğrenciler bu süreci daha az zorlanarak atlattı ve sınıfım gerek davranışları gerek başarılarıyla şuan okulun gözdesi. Bu başarıda velilerin katkısını da göz ardı etmemek gerekir.”*

4.Velilere göre “Aldıkları ilk okuma ve yazma eğitim programının öğrenci başarısına etkisi nelerdir?” Alt Problemine İlişkin Bulgular

VELİLERLE YAPILAN GÖRÜŞME BULGULARI VE SONUÇLARI

4.2.8. “ Dönem başında aldığınız eğitimden faydalanarak dönem boyunca ne tür etkinlikler yaptınız?” Sorusuna İlişkin Veli Görüşleri

Dönem başında eğitime katılan sınıf 1 ve sınıf 2 velileri arasından seçkisiz seçilen 5'er veli ile dönem sonunda karne günü okul müdürü ve sınıf öğretmeninin bilgisi dâhilinde görüşme yapılmıştır. Görüşmeler karneler dağıtıldıktan sonra sınıfta toplu olarak yapılmıştır. Sorular 5 veliye sorulmuş, cevaplar not edilmiştir. Aynı işlem ikinci çalışma grubu velileri ile de yürütülmüştür. Ayrıca görüşmeler kayıt altına alınmıştır. Görüşmede velilerin verdiği cevaplar maddelere dönüştürülmüş ve aşağıda tablo halinde sunulmuştur.

Tablo 9. Velilere Sorulan “ Dönem başında aldığınız eğitimden faydalanarak ne tür etkinlikler yaptınız?” Sorusuna Verdikleri Cevaplar ve Yorumları

VELİLER	SINIF 1					SINIF 2					Toplam
	Veli 1	Veli 2	Veli 3	Veli 4	Veli 5	Veli 1	Veli 2	Veli 3	Veli 4	Veli 5	
KODLAR											
Dikte çalışması yaptırma	X	X	X		X	X	X		X	X	8
Doğru satır aralığına yazdırma	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	10
Öğrenilen sesleri tekrar ettirme	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	10
Ödevleri kontrol etme	X	X		X	X	X		X	X	X	8
Okul çantasını kontrol etme	X			X	X	X	X	X	X	X	8
Ödevleri anlama	X	X		X	X		X		X	X	7
Ödev dışında etkinlik yaptırma	X		X	X	X	X	X	X		X	8
Öğrencinin ödevini yapmama	X	X		X	X	X	X	X	X	X	9
Öğretmenle iyi iletişim kurma	X	X		X	X	X	X	X	X	X	9
Öğretmenden memnun kalma	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	10

Tablo 9'a bakıldığında görüşme yapılan 10 veliden 8'i dikte çalışmasını yaptırabildiklerini söylemiştir. İki veliye "Siz dikte çalışması yaptıramadınız mı?" ek sorusu sorulduğunda, dikte çalışmasını bildiklerini ancak çocuklarının bu çalışmayı yaparken çok zorlandıklarını, yapmak istemediklerini, birazını yapabildiklerini ancak uzun bir zaman geçtikten sonra yavaş yavaş yapabildiklerini söylemişlerdir.

Tablo 9'a bakıldığında görüşme yapılan 10 veliden hepsi ev ödevlerinde sesleri doğru satır aralığına yazdırabildiklerini söylemişlerdir. Veliler ayrıca zorlandıkları zaman dönem başında verilen "Çocuğuma Nasıl Yardımcı Olabilirim?" broşürüne baktıklarını ifade etmişlerdir.

Tablo 9'a bakıldığında görüşme yapılan 10 veliden hepsi öğrenilen sesler arttıkça eski sesleri tekrar ettirdiklerini, böylece çocuklarının sesleri iyece kavradıklarını ifade etmişlerdir.

Tablo 9'a bakıldığında görüşme yapılan 10 veliden 8'i çocuklarının ödevlerini mutlaka kontrol ettiklerini söylemişlerdir. Diğer iki veliye "Siz çocuklarınızın ödevlerini kontrol ettiniz mi?" ek sorusu yöneltildiğinde, çocuklarının ödevlerini kontrol etmeye çalıştıklarını ama bazen işe dalıp çocuklarının ödevlerini kontrol edemediklerini ifade etmişlerdir.

Tablo 7'ye bakıldığında görüşme yapılan 10 veliden 8'i çocuklarının okul çantalarını mutlaka kontrol ettiklerini söylemişlerdir. Diğer iki veliye "Siz çocuklarınızın okul çantalarını kontrol ettiniz mi?" ek sorusu yöneltildiğinde, çocuklarının çantalarını kontrol etmeye çoğu zaman unuttuklarını ifade etmişlerdir.

Tablo 9'a bakıldığında görüşme yapılan 10 veliden 7'si çocuklarına verilen ev ödevlerini anladıklarını ifade etmişlerdir. Diğer 3 veliye "Siz verilen ödevleri anlamadınız mı?" ek sorusu yöneltildiğinde bazı ödevleri anlamakta güçlük çektiklerini, o yüzden ödevi kendi anladıkları şekilde yaptırdıklarını söylemişlerdir.

Tablo 9'a bakıldığında görüşme yapılan 10 veliden 9'u öğretmenin verdiği ödevler dışında da etkinlikler yaptırdıklarını söylemişlerdir. Veliler, "Bu etkinlikler nelerdir?" sorusuna harfleri yazdırma, okuma yaptırma, cümle oluşturma şeklinde cevaplar vermiştir. Diğer 1 veliye "Siz çocuğunuza ödev

dışında neler yaptırdınız?” sorusu sorulduğunda ek çalışma yaptırmaya gerek olup olmadığını bilmediği için öğretmenin verdiği ödevlerle yetindiğini ifade etmişlerdir.

Tablo 9’a bakıldığında görüşme yapılan 10 veliden 9’u çocuğunun ödevini kendisi yapmadığını, bu açıklamaya ek olarak dönem başında aldığı eğitimde bunu yapmasının çocuğuna zararı olacağını öğrendiğini belirtmiştir. Diğer 1 veliye “Siz çocuğunuzun ödevini yaptınız mı?” ek sorusu yöneltildiğinde zaman zaman çocuğunun ödev yapmak istemediğini, o zamanlarda kendisinin ödevi yaptığını ifade etmiştir.

Tablo 9’a bakıldığında görüşme yapılan 10 veliden 9’u öğretmenle iyi iletişim kurduğunu düşündüğünü söylemiştir. Ayrıca çocuklarının yaşadığı sıkıntıları öğretmenleriyle paylaşmaktan çekinmediklerini, sorun yaşadıkları anda öğretmenlerden yardım aldıklarını ifade etmiştir. Diğer veliye “Siz öğretmenle nasıl iletişim kurdunuz?” sorusu yöneltildiğinde öğretmenle pek anlaşamadığını söylemiştir.

Tablo 9’a bakıldığında görüşme yapılan 10 veliden hepsi öğretmenlerden memnun kaldığını, ev ödevlerini açıklayıcı bir şekilde verdiğini, çocuklarının geldikleri durumdan memnun kaldıklarını söylemişlerdir.

BÖLÜM 5

5.TARTIŞMA- SONUÇ- ÖNERİLER

Bu bölümde araştırmaya katkı sağlayacağı düşünülen tartışmaya, araştırmanın doğrultusunda ulaşılan sonuçlara ve sonuçlara dayalı önerilere yer verilmiştir.

5.1. Tartışma

Çelenk (2005)'in yapmış olduğu araştırmanın sonucuna göre; destekleyici tutum içerisinde bulunan anne babaların, çocuklarının okul başarılarının yükselmesinde önemli bir faktör olduğu gözlenmiştir. Çelenk (2003), Güneş (2005), Ünüvar (2002), Tosunoğlu, Katrancı ve Akyüz (2009), yaptıkları araştırmaların sonuçları bu çalışmayı desteklemektedir. Yapılan araştırmada, velilerin sürece dâhil edilmesi ve süreç hakkında bilgilendirilmesi öğrenci başarısını olumlu yönde etkilediği görülmüştür. Yukarıdaki araştırmalardan elde edilen sonuçlar bu çalışmayı desteklemektedir.

Kırmızı ve Bıçak (2013), ilk okuma yazma sürecinde öğrenci ve velileri öğretmen görüşlerine dayalı değerlendirmiş ve velilerin “Ses Temelli Cümle Yöntemini” yeterince tanımadıkları, eksik ve yanlış bilgilerinin olduğu, çocukları da yanlış yönlendirdikleri sonuçlarına ulaşmışlardır. Araştırma sonucunda öneri olarak velilere broşür, eğitici cdler dağıtılabileceği üzerinde durulmuştur. Belet ve Karadağ (2012), Adıgüzel ve Karacabey (2010), Keskinılıç (2005), Köksal (2010) yaptıkları araştırmaların sonuçları bu araştırma sonucunu desteklemektedir.

Dönmez'e (2006) göre, veliler öğrenciler bir an önce okuma yazmaya geçsin diye çocuğunu yanlış yönlendirmektedir. Bu sorunu ortadan kaldırmak için ev ödevi verilmemesi önerisini sunmaktadır. Ancak yapılan araştırma sonucunda velilerin eksik ya da yanlış bilgileri düzeltilirse velilerin birinci sınıf öğrenci başarısına katkı sağladığı sonucuna ulaşılmıştır.

Özbaş'ın (2013) yaptığı araştırmada, birinci sınıf velilerinin eğitime gereksinimleri olduğu, veli eğitiminin veli ile çocuk arasında olumlu bağlar kurmasına katkı sağladığı sonucuna ulaşılmıştır. Öneri olarak da okul başlamadan velilerin mutlaka “Aile Eğitimi” almaları gerektiği üzerinde durulmuştur. Bu yönüyle tez araştırmasında ulaşılan, “Ailelere verilen eğitimin öğrenci başarısını olumlu yönde etkilemekte; aile-öğretmen-öğrenci arasındaki iletişimi kuvvetlendirmektedir.” sonucunu desteklemektedir.

Argon ve Kıyıcı (2012), ilköğretim kurumlarında ailelerin eğitim sürecine katılmasına yönelik öğretmen görüşlerini incelemiş ve şu sonuçlara ulaşmıştır: Ailenin eğitime katılımı öğrencinin gelişimi ve akademik başarısını artırırken, katılım düzeyi istenen düzeyde değildir. Bu durum öğretmenin performansını ve motivasyonunu olumsuz etkileyip öğrencilerde davranış bozuklukları, disiplin sorunları, akademik başarısızlık, isteksizlik, yalnızlık ve güvensizlik gibi sorunlar ortaya çıkarmaktadır. Yapılan araştırma, tez sonuçlarını desteklemektedir. İlk okuma yazma sürecinde velilerin eğitim sürecine katılması, farkındalıklarının artırılması, çocuklarına daha fazla destek olmalarını sağlamakta, bu durum öğrenci başarısına olumlu olarak yansımaktadır.

5.2.Sonuç

İlk okuma ve yazma öğretimi çocuğun başarılı bir akademik benlik algısı geliştirebilmesi için son derece önemli bir öğretim basamağıdır. Okul ile birlikte disiplinli bir öğretimin başladığı birinci sınıfta, öğrenciler okula büyük bir heves ve istekle başlarlar. Öğretim süreci içerisinde çocuktaki bu istek ve arzuyu gerek öğretmenin yaklaşımı, gerek ailenin tutumu gerekse öğrencinin özellikleri etkiler.

Aile, eğitim ve öğretimin temellerini atarken disiplinli öğretimin başladığı birinci sınıfta da çocuğuna gereken desteği göstermeli, çocuğunun başarılı bir akademik benlik algısı geliştirmesine doğru adımlar atarak katkı sağlamalıdır. İlk okuma ve yazma öğretim süreci öğretmen, veli, öğrenci üçlüsünün işbirliği ile başarıya ulaşabilecek bir süreçtir. Bu süreçte veliler her ne kadar çocuğuna yardımcı olmaya çalışsa da ilk okuma yazma öğretiminin nasıl gerçekleştiğini bilmediğinde çocuğuna gereken yardımı gösteremeyebilir ya da yanlış yönlendirmelerde bulunabilir. Bu durum öğrencinin öğrenme sürecini sekteye

uğratar ve öğrencinin başarılı akademik benlik algısı geliştirmesini olumsuz etkiler.

Öğrencilerinin velileri ilk okuma yazma eğitim programı alan öğretmenlerle yapılan görüşmeden şu sonuçlar elde edilmiştir. Hazırlık aşamasında verilen ev ödevlerinin genel olarak öğrenciler yapmıştır. Öğrencilerin defter ve kalem tutma davranışını evde de pekiştirilmiştir. Velilerin tamamına yakını çiz boya ve çizgi çalışmalarıyla ilgili ödevlere gereken özeni göstermiş, çizgi çalışmalarının doğru satır aralığına yapılmasına dikkat etmiştir. Okulda çizgi çalışmalarında başarılı olamayan bazı öğrencilerin ev ödevi ile birlikte bu etkinlikte daha başarılı oldukları belirtilmiştir. Sesi hissetme ve tanıma ile ilgili verilen ev ödevlerinin öğrenciler tarafından yapıldığı belirtilmiştir.

Öğretmenler, sesi okuma ve yazma aşamasında ev ödevlerinin çok işe yaradığını, ilk ses öğrenildiğinde sınıfın çoğunun bu sesi doğru şekilde doğru satır aralığına yazmadığını, ev ödevi verildikten sonra öğrencilerin çoğunun sesi daha başarılı yazdıklarını, bu durumun öğrencileri sınıfta motive ettiğini ve başarılarını artırdığını ifade etmiştir. Öğretmenler, velilerden tamamına yakınının çocuklara eski sisteme göre harf öğretmeye çalışmadığını, çocukların hiçbirinin sesleri eski sisteme göre okumadığını ifade etmiştir. Öğretmenler, bazı velilerin çocuklarına gereken önemi gösterdiği halde istenilen başarının elde edilemediğini, bu durumun öğrencinin bireysel farklılıklarından kaynaklandığını vurgulamıştır. Öğretmenler, sınıfın tamamına yakınının verilen ev ödevlerinde hece, kelime ve cümleler arasına boşluk bıraktığını, noktalama işaretlerini yerinde kullanmaya özen gösterdiğini, özellikle hafta sonu çalışmalarının, öğrenciler yeni sese geçtiğinde, katkı sağladığını vurgulamıştır. Öğretmenler, velilerin tamamına yakınının dikte çalışmalarına özen gösterdiklerini ancak öğrencilerin bu etkinlikte biraz yavaş ilerlediklerini ancak bakarak yazma ile ilgili ev ödevlerini severek ve isteyerek yaptıklarını, sayfa süslemeleri yaptıklarını ifade etmiştir.

Öğretmenler, velilerin tamamına yakınının dönem boyunca öğretmenle iletişim halinde olduklarını, anlamadıkları yerleri hemen telefonla bildirdiklerini, sınıf etkinliklerine katılmaya istekli olduklarını vurgulamıştır.

Öğretmenler, daha önce aynı okulda okuttukları birinci sınıf ile bu yıl okuttukları birinci sınıf öğrenci başarıları arasında farklar olduğunu, bu

öğrencilerin daha istekli olduğunu, okuma yazmaya daha erken geçtiklerini, velinin sürece daha aktif katıldığını, dönem sonunda çocukların tamamına yakınının okuma yazmaya geçtiğini ifade etmiştir. Ayrıca velinin öğrencileri doğru yönlendirmesi ile okul kaygılarının azaldığı, başarılarının arttığı öğretmenler tarafından vurgulanmıştır.

Araştırma sonuçları birinci sınıf velilerinin süreç hakkındaki farkındalıklarının okuma yazma öğretiminde öğrenci başarısını etkilediğini, velilerin çocuklarını doğru yönlendirmeleri öğrencileri psikolojik olarak da olumlu etkilediğini, yapabiliyorum algısı geliştirmelerine katkı sağladığını göstermektedir.

İlk okuma yazma eğitim programı alan velilerle yapılan görüşmede elde edilen sonuçlar şu şekildedir. Velilerin çoğu çizgi çalışmalarını ve ses çalışmalarını doğru satır aralığına yazdırdıklarını, öğrenilen sesleri tekrar ettirdiklerini, ödevleri genel olarak anlayabildiklerini, ödev dışında da etkinlik yaptırdıklarını, çocukların ödevlerini kendilerinin yapmadıklarını belirtmişlerdir. Ayrıca çocuklarının ödevlerini kontrol ettiklerini, akşamdan okul çantalarını kontrol ettiklerini ifade etmişlerdir. Öğretmenle dönem boyunca iyi bir iletişim kurduklarını, öğretmenden memnun kaldıklarını vurgulamışlardır. Aldıkları eğitimin onlara süreçte kolaylık sağladığını belirtmişlerdir. Araştırmaya katılan velilerin aldıkları eğitim, velileri sürece daha aktif katmış, farkındalıklarını artırmıştır.

5.3. Öneriler

Velilere Öneriler

Çocuğunuz okuma yazma öğrenirken, çocuğunuzun sorumluluğunu başkalarına devretmemeli, çocuğunuzun sorumluluğunu bizzat üstlenmelisiniz. Bu durum çocuğunuzun eğitim öğretim yaşantısında göstereceği başarıyı artırabilir.

Aile içinde çocuğunuza karşı ortak bir tutum sergilemeniz, çocuğunuzun daha tutarlı davranıp daha sorumluluk sahibi olmasına katkı sağlayabilir.

Çocuğunuzun aile içinde edindiği statü, kazandığı değer ve geliştirdiği kimlik okul yaşantısında kazanacağı statünün, kimliğin ve değerlerin belirleyicisi olacaktır. Çocuğunuza aile içinde değer vermeniz, çocuğunuzun fikirlerini

önemsememiz, çocuğunuzun üzerinde baskı kurmamanız çocuğunuzun olumlu kimlik algısı geliştirmesine katkı sağlayabilir.

Öğretmenlere Öneriler

Her ünitenin tamamlanmasının ardından, çocuklarının eriştikleri düzey hakkında velileri aydınlatmak amacıyla kendi el yazıları ile hazırladıkları mektupları velilere gönderme çalışması yapılabilir.

Velilerin okula olan güven ve işbirliğini geliştirmek amacıyla, düzenli aralıklarla öğrenci etkinlikleri velilere sergilenebilir.

Veli toplantıları daha dikkatle yürütülmeli, öğretim süresince okulda yapılacak çalışmalar, etkinlikler konusunda veliler detaylı bir şekilde bilgilendirilmelidir.

Araştırmacılara Öneriler

Tez çalışmasından elde edilen sonuçlar Erzurum ili Aşkale İlçesi'nde uygulama yapılan sınıf-veli-öğrenci ve öğretmenlerini kapsamaktadır. "İlk Okuma Yazma Veli Bilgilendirme Programı" daha geniş kapsamlarda dönem başında velilere uygulanabilir. Ayrıca Milli Eğitim Bakanlığı ile bağlantı kurularak bu eğitime katılmak velilere zorunlu tutulabilir.

Veliler için hazırlanan ilk okuma ve yazma eğitim programı detaylandırılarak, daha geniş zamanda, rehber öğretmenin de katılımı ile geliştirilebilir. Bu programa matematik dersi kazanımları da eklenerek velilerin ilk okuma ve yazma sürecine yönelik farkındalıkları artırılabilir.

Nasıl ki MEB tarafından dönem başında birinci sınıf öğrencilerine uyum kitapları hazırlanıp dağıtılıyorsa veliler için de uyum kitabı ve CD'si hazırlanıp; tüm birinci sınıf velilerine dağıtılabilir.

Ailelerinde haftanın belirli günlerinde çocuğu ile ilk okuma ve yazma derslerine katılması velileri sürece daha aktif katabilir. Velilerin derslere katılımı, öğrenci- öğretmen- veli iletişimini nasıl etkileyeceği araştırılabilir. Böyle bir uygulamanın öğrencilere nasıl bir geri dönüt sağlayacağı araştırılabilir.

KAYNAKLAR

- Adıgüzel, A. & Karacabey, F. (2010). Sınıf öğretmenlerinin ilk okuma yazma öğretiminde karşılaştıkları sorunlar. *E- Journal of New World Sciences*, 4(3).
- Ahioğlu, Ş. (2006). *Öğretmen ve veli görüşlerine göre farklı sosyoekonomik düzeydeki ailelerin ilköğretim birinci sınıf öğrencilerinin okuma yazma sürecini etkileme biçiminin değerlendirilmesi* (Yüksek Lisans tezi). <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi> adresinden edinilmiştir.
- Akyol, H. (2006). *Türkçe öğretim yöntemleri*. Ankara: Kök Yayıncılık.
- Akyol, H. (2007). Türkçe öğretim programı: yenilikler ve sorunlar. *İlköğretmen Eğitimci Dergisi*.
- Akyol, H. & Temur, T. (2008). Ses temelli cümle yöntemi ve cümle yöntemi ile okuma yazma öğrenen öğrencilerin okuma becerilerinin öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5, 78-95.
- Akyol, H. (2012). *Türkçe ilk okuma yazma öğretimi*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Argon, T. & Kıyıcı, C. (2012). İlköğretim kurumlarında ailelerin eğitim sürecine katılımlarına yönelik öğretmen görüşleri. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19, 80-95.
- Arslan, D. & Ilgın, H. (2010). Öğretmen ve öğrencilerin bitişik eğik yazı ile ilgili görüşleri. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(2), 19-92.
- Balcı, A. (2005). *Sosyal bilimlerde araştırma*. Ankara: Pegem A Yayıncılık

- Bay, Y. (2010). Ses temelli cümle yöntemiyle ilk okuma yazma öğrenen ilköğretim birinci sınıf öğrencilerinin okuma yazma hızları ve okuduğunu anlama. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11 (1), 257-277.
- Başaran, M. & Karatay, H. (2005). Eğik el yazısı öğretimi. *Millî Eğitim Dergisi*, 33 (168), 27-34.
- Bektaş, E. (2013). *İlkokuma yazma öğretiminde karşılaşılan sorunlar ve çözüm yollarının karma yöntem aracılığıyla incelenmesi* (Yüksek Lisans tezi). <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi> adresinden edinilmiştir.
- Binbaşıoğlu, C. (2004). *İlkokuma ve yazma öğretimi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Bıçak, E. & Kırmızı, F. (2012, Eylül). *Öğretmen görüşlerine göre ses temelli cümle yöntemine ilişkin uygulamalarda öğrenci ve velilerin değerlendirilmesi*. 21. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi'nde Sunulan Tebliğ, Marmara Üniversitesi, Atatürk Eğitim Fakültesi, İstanbul.
- Büyüköztürk, Ş. (2012). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Calp, M. (2003). *İlkokuma yazma öğretimi*. Konya: Eğitim Kitabevi.
- Cemaloğlu, N. (2000). *İlk okuma yazma öğretimi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Coşkun, E. & Coşkun, H. (2014). İlkokul ve ortaokullardaki bitişik eğik yazı uygulamalarına ilişkin öğretmen, öğrenci ve veli görüşleri. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(26), 209-223.
- Çelenk, S. (2003). Okul başarısının ön koşulu: okul aile dayanışması. *İlköğretim-Online*, 2 (2), 28-34.

- Çelenk, S. (2005). *İlkokuma- yazma programı ve öğretimi*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Çelenk, S. (2006). *Etkinlik temelli ilkokuma ve yazma öğretimi*. İstanbul: Morpa.
- Demirel, Ö. (2013). *Eğitimde program geliştirme kuramdan uygulamaya*. Ankara: Pegem A Yayıncılık
- Doğanay, A. (2006). *Değerler eğitimi hayat bilgisi ve sosyal bilgiler öğretimi*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Emeç, Hamit. (2011). *Türkçenin yeterince etkin ve güzel konuşulmadığı yerlerde ilk okuma yazma öğretiminde öğretmenlerin karşılaştığı sorunlar (Erzurum ili örneği) (Yüksek Lisans tezi)*.
<https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi> adresinden edinilmiştir.
- Güleryüz, H. (2004). *Türkçe ilk okuma yazma öğretimi kuram ve uygulamaları*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Gündüz, F. & Çalışkan, M. (2013). 60-66, 66-72, 72-84 aylık çocukların okul olgunluk ve okuma yazma becerilerini kazanma düzeylerinin incelenmesi. *International Periodical ForThe Languages, Literatureand History of Turkish orTurkic*,8(8), 379-398.
- Güneş, F. (1997). *Okuma yazma öğretimi ve beyin teknolojisi*. Ankara: Ocak Yayınları.
- Güneş, F. (2000). *Okuma-yazma öğretimi ve beyin teknolojisi*. Ankara: Ocak Yayınları.
- Güneş, F. (2005). *Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim Dergisi*, sayı 69, 52-55.
- Güneş, F. (2007). *Ses temelli cümle yöntemi ve zihinsel yapılandırma*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

- Güteryüz, H. (2000). *Programlanmış ilkokuma yazma öğretimi kuram ve uygulamaları*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Güteryüz, H. (2002). *Türkçe ilkokuma ve yazma öğretimi*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Kağıtçıbaşı, Ç. (2006). *Yeni insan ve insanlar*. İstanbul: Evrim.
- Karacaoğlu, Ö. C. (2008). Öğretmenlerin yeterlilik algıları. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1, 70-97.
- Karasar, N. (2004). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Kavcar, C. , Oğuzkan, F. & Sever, S. (2005). *Türkçe öğretimi* (7.baskı). Ankara: Engin Yayınevi.
- Keskinkılıç, K. (2005). *İlk okuma yazma öğretimi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Kırkkılıç, A. & diğerleri. (1999). *İlk okuma- yazma ve Türkçe öğretimi*. Erzurum: Bakanlar Matbaacılık.
- Köksal, K. (1999). *Okuma yazmanın öğretimi*. (Birinci Baskı). Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Köksal, K. (2001). *Okuma yazmanın öğretimi*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Kuş, E. (2003). *Nitel nitel araştırma teknikleri*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- M.E.B. (2004). *İlköğretim Türkçe Dersi Öğretim Programı*. Ankara: T.C. Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı.
- M.E.B. (2005). *İlköğretim Türkçe Dersi Öğretim Programı*. Ankara: T.C. Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı.
- M.E.B. (2009). *İlköğretim Türkçe Dersi Öğretim Programı*, Ankara: T.C. Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı.

- M.E.B. (2017). Dik temel harflerle eğitim-öğretimin detayları belli oldu. www.meb.gov.tr/dik-temel-harflerle-egitim-ogretimin-detaylari-belli-oldu/haber/13311/tr.html adresinden 22.04.2017 tarihinde edinilmiştir.
- Nas, R. (2004). *Metinlerle ilkokuma yazma öğretimi*. Bursa: Ezgi Kitabevi Yayınları.
- Oktay, A. & Unutkan, Ö. P. (2003). *İlköğretime hazır oluş ve okul öncesi eğitimle ilköğretimin karşılaştırılması* (Ed. M. Sevinç). *Erken Çocuklukta Gelişim ve Eğitimde Yeni Yaklaşımlar*. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.
- Ortabağ Çevik, S. (2006). *Birinci sınıf öğretmenlerinin ilk okuma yazma öğretiminde ses temelli cümle yöntemine ilişkin görüşleri (Bursa ili örneği)*. (Yüksek Lisans tezi). <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi> adresinden edinilmiştir.
- Öz, F. (2001). *Uygulamalı Türkçe öğretimi*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Öz, F. (2005). *Uygulamalı ilkokuma yazma öğretimi* (5.baskı). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Özbaş, M. (2013). İlköğretim okulu yöneticilerinin ilköğretim birinci sınıf ailelerinin okul yaşamına katılım eğitimi konusundaki görevlerine ilişkin veli algıları. *Eğitim ve Bilim*, 38(170), 62-78.
- Pehlivan, D. (2006). *Okul öncesi eğitim alan ve almayan öğrencilerin ilk okuma yazmaya geçiş sürecinin, öğretmen ve öğrenci görüşleri doğrultusunda değerlendirilmesi* (Yüksek Lisans tezi). <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi> adresinden edinilmiştir.
- Sarı, H. (2008). *Sınıf öğretmenlerinin ilkokuma ve yazma öğretiminde karşılaştıkları sorunlar* (Yüksek Lisans tezi). <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi> adresinden edinilmiştir.

- Senemoğlu, N. (2007). *Gelişim öğrenme ve öğretmen kuramdan uygulamaya*. Ankara: Gönül Yayıncılık.
- Sönmez, M. (2006). *Ses temelli cümle yönteminin uygulanmasında karşılaşılan güçlükler ve çözüm önerileri* (Yüksek Lisans tezi). <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi> adresinden edinilmiştir.
- Şahin, N. (2008). *Ses temelli cümle yöntemine yönelik öğretmen görüşleri ve uygulamalarına ilişkin bir inceleme* (Yüksek Lisans tezi). <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi> adresinden edinilmiştir.
- Şahin, A. (2012). Bitişik eğik yazı öğretiminde karşılaşılan problemler. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 37 (165).
- Şimşek, H. & Tanaydın, D. (2002). İlköğretimde veli katılımı: öğretmen-veli-psikolojik danışman üçgeni. *İlköğretim-Online E-Dergi*, 1 (1), 12-16.
- Tazebay, A. & Çelenk, S. (Editörler). (2008). *Türkçe öğretimi*. Ankara: Akademi.
- Tosunoğlu, M., Aköz, Y. & Katrancı, M. (2009). Sınıf öğretmenlerinin görüşlerine göre ilk okuma yazma öğretiminde başarıyı etkileyen faktörler. *Millî Eğitim Dergisi*, 183, 68-79.
- Turan, M., Güher, Ö. & Şahin, Ç. (2008, Mayıs). *Sınıf öğretmenlerinin yazı türlerine ilişkin görüşleri*. VII. Ulusal Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyum'unda sunulan bildiri, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Çanakkale.
- Uysal, S. (2008). İlköğretim yazı dersi programının tarihsel değişim süreci içerisinde bitişik yazı eğitimi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*. 16(1), 303-314.
- Ünüvar, P. (2002). *Burdur ili ilköğretim okullarında ilk okuma ve yazma öğretiminde karşılaşılan sorunlar* (Yüksek Lisans tezi). <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi> adresinden edinilmiştir.

Wentzel, K. R. (1998). Social relationships and motivation in middle school: the role of parents, teachers and peers. *Journal of Educational Psychology*, 90 (2), 202-209.

Yazıcı, Z. (2002). Okul öncesi eğitiminin okul olgunluğu üzerine etkisinin incelenmesi, *Milli Eğitim Dergisi*, 155.

Ek 1. Veli Anket Formu

RTEÜ Sınıf Öğretmenliği Programında yüksek lisans öğrencisiyim. “İLK OKUMA YAZMA SÜRECİNDE VELİLERİN KARŞILAŞTIĞI SIKINTILARI” detaylı bir şekilde tespit ederek tespit edilen sorunların giderilmesi adına anket çalışması yaparak bir takım sonuçlar elde etmeyi düşünüyorum.

Siz değerli velilerimizin anket sorularına samimi ve objektif cevaplar vereceğinize inanıyor, katılımınız için şimdiden teşekkür ederim.

NURCAN ÖLMEZ
RTEÜ Sınıf Öğretmenliği Programı
Yüksek Lisans Öğrencisi

A. Aşağıda verilen kişisel bilgilerden size uygun olanı (x) işaretleyiniz. Boş bırakmayınız.			
Cinsiyet	Kadın () Erkek ()		
Yaş	20-24 yaş () 35- 44 yaş ()	25- 34 yaş () 45-... yaş ()	
Eğitim Durumu	Okuryazar değil () İlkokul Mezunu () Ortaokul Mezunu () Lise Mezunu ()		
B. B. Okuma yazmaya hazırlık sürecinde “Okumaya Hazırlık” ile ilgili aşağıda verilen davranışlardan çocuğunuza uyguladığınıza (evet), uygulamadığınıza (hayır) ,ara sıra uyguladıklarınıza (bazen) cevabını (x) işaretleyiniz.			
Davranışlar	Evet	Hayır	Bazen
1.Çocuğuma adını soyadını öğrettim.			
2.Anne, baba ve kardeşlerinin adını soyadını öğrettim.			
3.Çocuğuma kısa masal, öykü, tekerleme okudum.			
4.Çocuğuma okuduğum masalın görseli hakkında sorular sordum.			
5.Çocuğuma okuduğum masalları anlattırdım.			
C. Okuma yazmaya hazırlık sürecinde “Yazmaya Hazırlık” ile ilgili aşağıda verilen davranışlardan çocuğunuza uyguladığınıza (evet), uygulamadığınıza (hayır), ara sıra uyguladığınızı (bazen) cevabını (x) işaretleyiniz.			
Davranışlar	Evet	Hayır	Bazen
1.Küçük kaslarını geliştirmek için(elma toplama, direksiyon çevirme, parmaklarla at koşturma vb.) etkinlikler yaptırđım.			
2.Boş kâğıtlara yuvarlaklar çizdirdim.			
3.Yaptığı etkinliklerde kalın uçlu kalemler kullandırdım.			
4.Etkinlik sırasında kalem tutuşuna dikkat ettim.			
D. Okuma yazmaya hazırlık sürecinde “Okula Hazırlık” ile ilgili aşağıda verilen davranışlardan çocuğunuza uyguladığınıza (evet), uygulamadığınıza (hayır), ara sıra uyguladığınızı (bazen) cevabını (x) işaretleyiniz.			
Davranışlar	Evet	Hayır	Bazen
1.Çocuğuma okula başlayacağı zaman hediye aldım.			
2.Çocuğumu okula hakkında açıklamalar yaptım.			
3.Okul ihtiyaçlarını eksiksiz karşıladım.			
4.Okul dönüşte okulda neler yaptığını sordum.			
5.Çocuğumun kişisel bilgileri hakkında öğretmeniyle yüz yüze görüşmeler yaptım.			

Ek 1. Devamı

RTEÜ Sınıf Öğretmenliği Programında yüksek lisans öğrencisiyim. “İLK OKUMA YAZMA SÜRECİNDE VELİLERİN KARŞILAŞTIĞI SIKINTILARI” detaylı bir şekilde tespit ederek tespit edilen sorunların giderilmesi adına anket çalışması yaparak bir takım sonuçlar elde etmeyi düşünüyorum.

Siz değerli velilerimizin anket sorularına samimi ve objektif cevaplar vereceğinize inanıyor, katılımınız için şimdiden teşekkür ederim.

NURCAN ÖLMEZ
RTEÜ Sınıf Öğretmenliği Programı
Yüksek Lisans Öğrencisi

E. Okuma yazmaya sürecinde “Sesi Okuma ve Yazma” ile ilgili aşağıda verilen davranışlardan çocuğunuza uyguladığınıza (evet), uygulamadığınıza (hayır) , ara sıra uyguladığınıza (bazen) cevabını (x) işaretleyiniz.			
Davranışlar	Evet	Hayır	Bazen
1.Çocuğumun sesleri hangi sırada öğreneceğini biliyordum.			
2.Ses temelli cümle yönteminde seslerin nasıl okunduğunu biliyordum.			
3.Ses temelli cümle yönteminde seslerin nasıl yazıldığını bilirim.			
4.Güzel yazı defterinde seslerin nasıl yazıldığını biliyordum.			
5.Okuma yazma sürecinde güzel yazı defterine seslerin hangi satır aralığına yazılması gerektiğini biliyordum.			
F. Okuma yazmaya sürecinde “Hece, Kelime, Cümle ve Metin Oluşturma” ile ilgili aşağıda verilen davranışlardan çocuğunuza uyguladığınıza (evet), uygulamadığınıza (hayır) , ara sıra uyguladığınıza (bazen) cevabını (x) işaretleyiniz			
Davranışlar	Evet	Hayır	Bazen
1.Çocuğuma öğrendiği heceleri sık sık tekrar ettirdim.			
2.Çocuğuma öğrendiği hece ve kelimeleri bakmadan yazdırdım.			
3.Çocuğuma öğrendiği kelimeleri cümle içinde kullandırdım.			
4. Çocuğumun nasıl okuma yapacağını biliyordum, bu şekilde okumasına yardımcı oldum.			
G. İlk okuma yazma öğretimi sürecinde aşağıda verilen davranışlardan karşılaştıklarınızı (evet) karşılaşmadıklarınızı (hayır), ara sıra karşılaştıklarınızı (bazen) olarak (X) işaretleyiniz.			
Davranışlar	Evet	Hayır	Bazen
1.Okuma yazma öğrenirken çocuğuma yardımcı olmak istedim ancak ses temelli cümle yöntemiyle okuma yazma sürecinin nasıl yapıldığını bilmediğim için istediğim yardımı yapamadım.			
2.Çocuğum ödevini yapmakta zorlandığında ona nasıl yardımcı olabileceğimi bilmiyordum.			
3.Okuma yazma sürecinde öğretmen-veli etkileşiminin zayıf olduğunu düşünüyorum.			
4.Öğretmenlerin çocuklara çok ödev verdiğini düşünüyorum.			
5.Çocuğumla ilgili her konuyu öğretmenle rahatlıkla paylaşabildim.			
H. Yukarıda belirtilen davranışlar dışında çocuğunuz okuma yazma öğrenirken velisi olarak karşılaştığınız diğer sıkıntıları aşağıdaki boşluğa yazınız.			
.....			

Ek 2. Öğretmen Anket Formu

RTEÜ Sınıf Öğretmenliği Programında yüksek lisans öğrencisiyim. “İLK OKUMA YAZMA SÜRECİNDE VELİLERİN KARŞILAŞTIĞI SIKINTILARI” detaylı bir şekilde tespit ederek tespit edilen sorunların giderilmesi adına anket çalışması yaparak bir takım sonuçlar elde etmeyi düşünüyorum.

Siz değerli öğretmenlerimizin anket sorularına samimi ve objektif cevaplar vereceğinize inanıyor, katılımınız için şimdiden teşekkür ediyorum.

NURCAN ÖLMEZ
RTEÜ Sınıf Öğretmenliği Programı
Yüksek Lisans Öğrencisi

A. Aşağıda verilen kişisel bilgilerden size uygun olanı (x) işaretleyiniz. Boş bırakmayınız.			
Cinsiyet	Kadın () Erkek ()		
Yaş	20-24 yaş () 35- 44 yaş ()	25- 34 yaş () 45-... yaş ()	
Mesleki Yıl	1-5 yıllık () 6-10 yıllık () 11-15 yıllık () 16-20 yıllık () 20-... yıllık ()		
B. Okuma yazmaya hazırlık sürecinde “Okumaya Hazırlık” ile ilgili aşağıda verilen davranışlardan öğrencilerinizde gözlemlediklerinize (evet), gözlemediklerinize (hayır), bazı öğrencilerde gözlemlediklerinize (bazen) cevabını (x) işaretleyiniz.			
Davranışlar	Evet	Hayır	Bazen
1.Öğrenciler okula başladığında adını soyadını bilir.			
2.Öğrenciler okula başladığında anne, baba ve kardeşlerinin adını soyadını bilir.			
3.Öğrenciler, kısa masal, öykü, tekerleme dinlemekten hoşlanır.			
4.Öğrenci, okuduğum masalların görsellerini yorumlayabilir.			
5.Öğrenciler okuduğum masalları anlatabilir.			
C. Okuma yazmaya hazırlık sürecinde “Yazmaya Hazırlık” ile ilgili aşağıda verilen davranışlardan öğrencilerinizde gözlemlediklerinize (evet), gözlemediklerinize (hayır), ara sıra gözlemlediklerinize (kısmen) cevabını (x) işaretleyiniz.			
Davranışlar	Evet	Hayır	Bazen
1.Küçük kaslarını geliştirmek için(elma toplama, direksiyon çevirme, parmaklarla at koşturma vb.) etkinlikler yapabilir.			
2.Boş kâğıtlara yuvarlaklar çizer.			
4.Etkinlik sırasında kalem tutuşuna dikkat eder.			
5.Veli, ödev olarak verilen çizgi çalışmalarında ödevleri doğru şekilde yaptırır.			
D. Okuma yazmaya hazırlık sürecinde “Okula Hazırlık” ile ilgili aşağıda verilen davranışlardan velilerde gözlemlediklerinize (evet), gözlemediklerinize (hayır), ara sıra gözlemlediklerinize (bazen) cevabını (x) işaretleyiniz.			
Davranışlar	Evet	Hayır	Bazen
1.Öğrenci okula gelmekten zevk alır.			
2.Veli dönem başında öğretmenle tanışır.			
3.Veli, okul ihtiyaçları karşılar.			
4.Veli öğrencinin günlük çalışmalarını takip eder.			
5.Veli, çocuğun kişisel bilgileri hakkında öğretmeniyle yüz yüze görüşür, öğretmeni bilgilendirir.			

Ek 2. Devamı

RTEÜ Sınıf Öğretmenliği Programında yüksek lisans öğrencisiyim. “İLK OKUMA YAZMA SÜRECİNDE VELİLERİN KARŞILAŞTIĞI SIKINTILARI” detaylı bir şekilde tespit ederek tespit edilen sorunların giderilmesi adına anket çalışması yaparak bir takım sonuçlar elde etmeyi düşünüyorum.

Siz değerli öğretmenlerimizin anket sorularına samimi ve objektif cevaplar vereceğinize inanıyor, katılımınız için şimdiden teşekkür ediyorum.

NURCAN ÖLMEZ
RTEÜ Sınıf Öğretmenliği Programı
Yüksek Lisans Öğrencisi

E.Okuma yazma sürecinde “Sesi Okuma ve Yazma” ile ilgili aşağıda verilen davranışlardan velilerde gözlemediklerinizi (evet), gözlemediklerinizi (hayır), ara sıra gözlemediklerinizi (bazen) cevabını (x) işaretleyiniz.			
Davranışlar	Evet	Hayır	Bazen
1.Veli sesleri evde öğretmeye çalışır.			
2.Veli her öğrenilen sestten sonra evde alıştırma yaptırır.			
3.Harflerin birleştirilmesinde çocuğuna doğru şekilde yardım eder.			
4.Veli, öğrencinin sesleri hangi satır aralığına yazması gerektiğini bilir.			
5.Veli çocuğuna ödevini mutlaka yaptırır.			
F. Okuma yazmaya sürecinde “Hece, Kelime, Cümle ve Metin Oluşturma” ile ilgili aşağıda verilen davranışlardan velilerde gözlemediğinizi (evet), gözlemediğinizi (hayır) , bazı velilerde gözlemediğinizi (bazen) olarak (x) işaretleyiniz.			
Davranışlar	Evet	Hayır	Bazen
1.Veli, çocuğuna öğrendiği hecelerle ilgili evde alıştırma yaptırır.			
2.Veli, seslerin nasıl okunması gerektiğini ve yazılış yönlerini bilir, öğrenciyi doğru yönlendirir.			
3.Veli, çocuğunun öğrendiği kelimeleri evde okutur ve yazdırır.			
4.Veli, çocuğunun öğrendiği kelimelerle cümle yaptırır.			
5.Öğrenilen sesler çoğaldıkça önceki sesleri tekrar ettirir.			
6.Çocuğunun nasıl okuma yapacağını bilir, bu şekilde okumasına yardımcı olur.			
7. Veli çocuğunun ödevini kendi yapar.			
G.İlk okuma yazma öğretimi sürecinde aşağıda verilen davranışlardan karşılaştıklarınızı (evet) karşılaşmadıklarınızı (hayır), ara sıra karşılaştıklarınızı (bazen) olarak (X) işaretleyiniz.			
Davranışlar	Evet	Hayır	Bazen
1.Evde veli desteği olmayan öğrencilerin okuma yazmaya geçişi zor olmaktadır.			
2.Veliler öğrencilerin evdeki çalışma ve dinlenme saatlerini istenilen şekilde ayarlayamamaktadır.			
3.Veliler öğrencilere yeteri kadar zaman ayırmamaktadır.			
4.Veli- öğretmen etkileşiminde veli boyutunda aksaklıklar vardır.			
5. Velilerin öğretmenle iletişimi veli toplantılarıyla sınırlıdır.			
H.Yukarıda belirtilen davranışlar dışında ilk okuma yazma sürecinin veli boyutunda karşılaştığınız sorunları aşağıya yazınız.			
.....			
.....			

Ek 3. Veli Görüşme Formu

Araştırma Konusu:

1. Sınıf Velilerinin İlk okuma Yazma Sürecinde Karşılaştığı Problemler

Yer:

Tarih ve Saat:

Görüşmeci:

Giriş:

Merhaba ben RTEÜ yüksek lisans öğrenci NURCAN ÖLMEZ'im. İlk okuma ve yazma eğitimi sürecinde velilerin yaşadığı sorunlar üzerine bir araştırma yapıyorum.

Amaç: 1. Sınıf velilerinin ilk okuma ve yazma sürecinde yaşadığı sorunları tespit ederek bu sorunlara olası çözüm önerileri sunmaktır.

Çalışmanın Önemi: 1. Sınıf öğrencilerinin velileri ile görüşmeler yaparak ilk okuma yazma sürecinde karşılaştıkları problemleri tespit ederek öğrencilerin okuma yazma sürecini en iyi şekilde sürdürmesine katkı sağlamaktır.

Görüşme Soruları:

1.Çocuğunuz 1. Sınıfa başlayacağı zaman onu okula hazırlamak için ne tür etkinliklerde bulundunuz?

2.Çocuğunuz 1. Sınıfa başladığında siz Ses Temelli Cümle Yöntemi hakkında neler biliyordunuz?

3.Çocuğunuz ses temelli cümle yöntemiyle okuma yazma öğrenirken siz velisi olarak en çok hangi konularda zorlandınız?

4. Bu süreçte çocuğunuz ile ilgili öğretmeni ile ne tür etkileşimlerde bulundunuz?

Ek 4. Öğretmen Görüşme Formu

Araştırma Konusu:

İlk Okuma Yazma Veli Bilgilendirme Programı

Yer:

Tarih ve Saat:

Görüşmeci:

Giriş:

Merhaba ben RTEÜ yüksek lisans öğrencisi NURCAN ÖLMEZ'im. İlk okuma ve yazma eğitimi sürecinde velilerin yaşadığı sorunların çözümü üzerine bir araştırma yapıyorum.

Amaç: İlk Okuma Yazma Veli Bilgilendirme Programının, 1. Sınıf velilerinin ilk okuma yazma sürecinde yaşadığı sorunları giderip gidermediğini tespit etmektir.

Çalışmanın Önemi: 1. Sınıf öğrencilerinin öğretmenleri ile görüşmeler yaparak ilk okuma yazma sürecinde velilere uygulanan eğitim programının velilerin süreçte karşılaştıkları problemleri giderip gidermediğini tespit ederek; öğrencilerin okuma yazma sürecini en iyi şekilde sürdürmesine katkı sağlamaktır.

Görüşme Soruları:

1.Öğrencilerinize “HAZIRLIK” kazanımlarıyla ilgili verdiğiniz ev ödevi veya pekiştirme çalışmalarından nasıl dönütler aldınız?

a. Daha önce okuttuğunuz 1. Sınıf ile bu yıl okuttuğunuz 1. Sınıfın hazırlık aşamasındaki başarılarını nasıl değerlendiriyorsunuz?

2.Öğrencilerinize “SESİ HİSSETME VE TANIMA” kazanımlarına yönelik verdiğiniz ev ödevi veya pekiştirme çalışmalarından nasıl dönütler aldınız?

3.Öğrencilerinize “SESİ OKUMA VE YAZMA” kazanımlarıyla ilgili verdiğiniz ev ödevi veya pekiştirme çalışmalarından nasıl dönütler aldınız?

4.Öğrencilerinize “SESLERDEN HECELER, KELİMELELER VE CÜMLELER OLUŞTURMA” kazanımlarıyla ilgili verdiğiniz ev ödevi veya pekiştirme çalışmalarından nasıl dönütler aldınız?

5.Öğrencilerinize “METİN OLUŞTURMA” kazanımlarıyla ilgili verdiğiniz ev ödevi veya pekiştirme çalışmalarından nasıl dönütler aldınız?

6. Bir dönem boyunca velilerinizin sizinle iletişimi nasıldı? Ne tür iletişimler kurdunuz?

a. Daha önce okuttuğunuz 1. Sınıf ile bu yıl okuttuğunuz 1. Sınıf veli katılımını ve öğrenci başarılarını karşılaştırdığınızda neler söylersiniz?

Ek 5.Veli Görüşme Formu

Araştırma Konusu:

İlk Okuma Yazma Veli Bilgilendirme Programı

Yer:

Tarih ve Saat:

Görüşmeci:

Giriş:

Merhaba ben RTEÜ yüksek lisans öğrencisi NURCAN ÖLMEZ'im. İlk okuma ve yazma eğitimi sürecinde velilerin yaşadığı sorunların çözümü üzerine bir araştırma yapıyorum.

Amaç: İlk Okuma Yazma Veli Bilgilendirme Programının, 1. Sınıf velilerinin ilk okuma yazma sürecinde yaşadığı sorunları giderip gidermediğini tespit etmektir.

Çalışmanın Önemi: 1. Sınıf öğrencilerinin velileri ile görüşmeler yaparak ilk okuma yazma sürecinde velilere uygulanan eğitim programının velilerin süreçte karşılaştıkları problemleri giderip gidermediğini tespit ederek; öğrencilerin okuma yazma sürecini en iyi şekilde sürdürmesine katkı sağlamaktır.

Görüşme Soruları:

1. Dönem başında aldığınız eğitimden faydalanarak dönem boyunca ne tür etkinlikler yaptınız?"
 - b. Siz dikte çalışması yaptıramadınız mı?
 - c. Çocuklarınızın ödevlerini kontrol ettiniz mi?
 - d. Çocuklarınızın okul çantalarını günlük kontrol ettiniz mi?
 - e. Verilen ödevleri anlamadınız mı?
 - f. Ödev dışında evde neler yaptırınız?
 - g. Çocuğunuzun ödevini yaptınız mı?
 - h. Öğretmenle ne tür iletişimler kurdunuz?

Ek 6. MEM İzin Belgesi

T.C
AŞKALE KAYMAKAMLIĞI
İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 29254301.200/1508

20 Mayıs 2015

Konu : Proje Çalışması

KAYMAKAMLIK MAKAMINA
AŞKALE

İlgi : Dereköy Ortaokulu Müdürlüğünün 08/05/2015 tarihli ve 28 sayılı yazısı.

2014-2015 eğitim öğretim yılı İlçemiz Dereköy İlk/Ortaokulu Sınıf Öğretmeni Nurcan ÖLMEZ Rize Merkez Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesinde yüksek lisans yapmakta olup, adı geçen öğretmenin görev yeri Aşkale olduğundan dolayı yüksek lisans çalışmasını merkez okullarda yürütmek istediği ile ilgili dilekçesi yazımız ekinde olup, söz konusu lisans çalışması müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görüldüğü takdirde Olurlarınıza arz ederim.

Serhat ERDEM
Müdür

OLUR
.../05/2015
M.Fırat TAŞOLAR
Kaymakam

Yeni Mah. İstanbul Cad. Yeni Hükümet
Binası
Kat.3 Tel: 0442 10 38 / 0442 415 10 96
Fax: 0442 415 12 69
e- posta: askale25@meb.gov.tr
Ayrıntılı bilgi : Musa DELİBAŞI V.H.K.1

EĞİTİMDE REFORM
Daha aydınlık
gelecek!

Ek 7. İlk Okuma Yazma Veli El Kitabı

1.SINIF VELİLERİNE OKUMA YAZMA SÜRECİNİ KOLAYLAŞTIRAN EL KİTABI

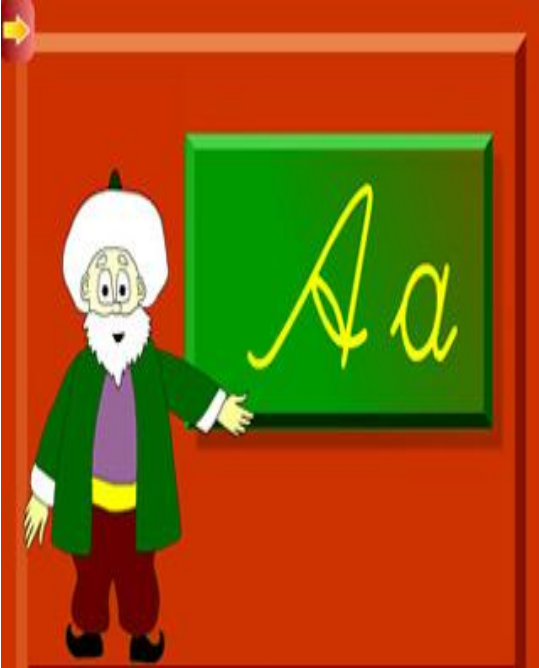
**OKUMA YAZMA
ÖĞRENİYORUM, ÇOCUĞUMA
YARDIMCI OLUYORUM!**

İlk Okuma Yazma Öğretim Yöntemi: SES TEMELLİ CÜMLE YÖNTEMİ

Çocuğunuz okuma yazma öğretimini “Ses Temelli Cümle Yöntemi” ile öğrenecektir. Sizler de ailesi olarak onlara destek olacağınız için bu yöntemi, uygulama adımlarını, püf noktalarını daha yakından tanımanız gerekmektedir.

SES TEMELLİ CÜMLE YÖNTEMİ:

- ❖ Ses Temelli Cümle Yöntemi’nde, ilk okuma-yazma öğretimine seslerle başlanmaktadır.
- ❖ Anlamalı bütün oluşturacak birkaç ses verildikten sonra seslerden, hecelere, kelimelere ve cümlelere ulaşılmaktadır.
- ❖ İlk okuma-yazma öğretimi, cümlelere kısa sürede ulaşılacak şekilde düzenlenmektedir.

❖ Okuma ve yazma, ilk okuma-yazma öğretimi boyunca birlikte sürdürülmektedir.

❖ Okunan her öge yazılmakta; yazılanlar da okunmaktadır. Yazı öğretiminde, öğrencilerin gelişimine uygun olan bitişik eğik yazı harfleri kullanılmaktadır.

Çocuğum okuma yazma öğrenirken ona nasıl yardımcı olabilirim?

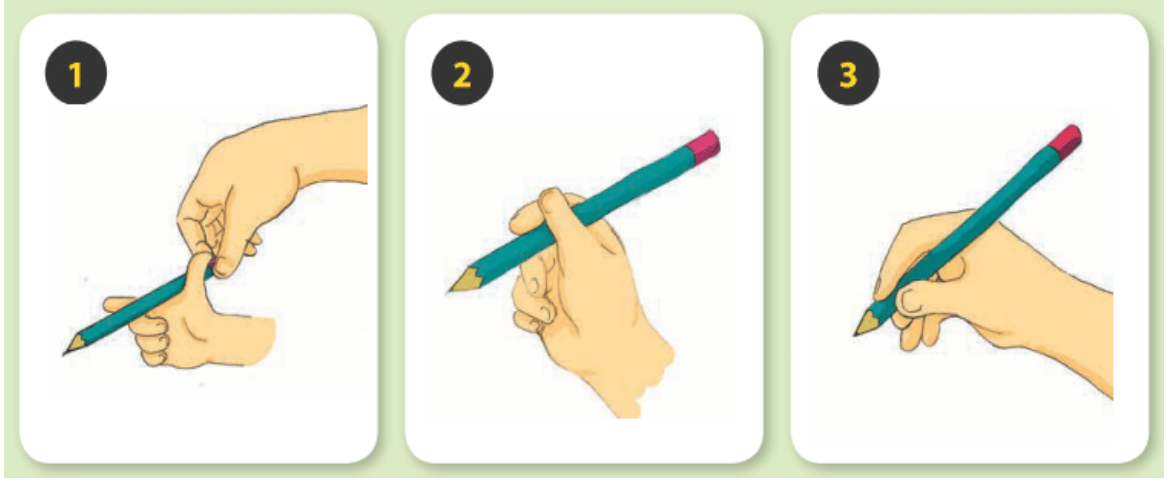
- 1.Okuma Yazmaya Hazırlık Süreci
- 2.Okuma Yazma Süreci

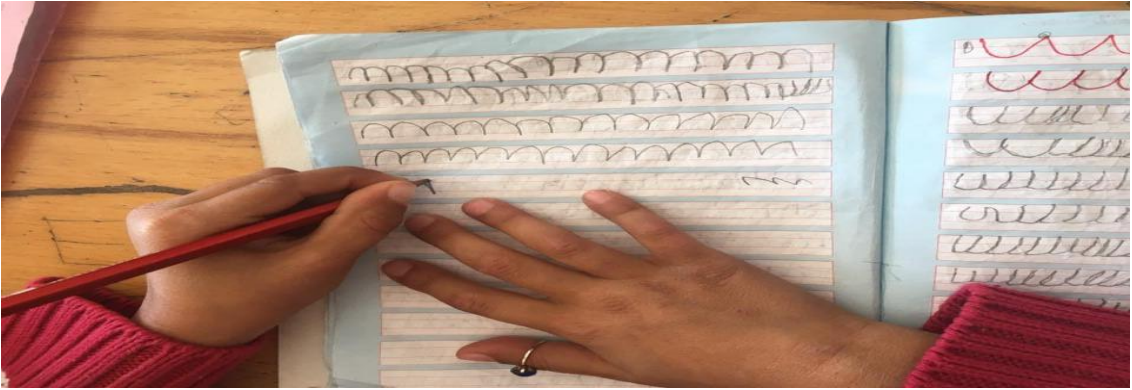
1.Okuma Yazmaya Hazırlık

Sürecinde Bilinmesi Gerekenler

A.Çocuğunuz kalemi sol eli ya da sağ eli ile tutabilir. Bu durum okuma yazmaya engel değildir. Ancak her iki eli de kullanmak yanlıştır.

B. A4 kâğıdı, defter gibi materyallere yapılacak okuma yazma çalışmalarında “SOLDAN SAĞA” ve “YUKARIDAN AŞAĞIYA” yazılmasına dikkat edilmelidir.

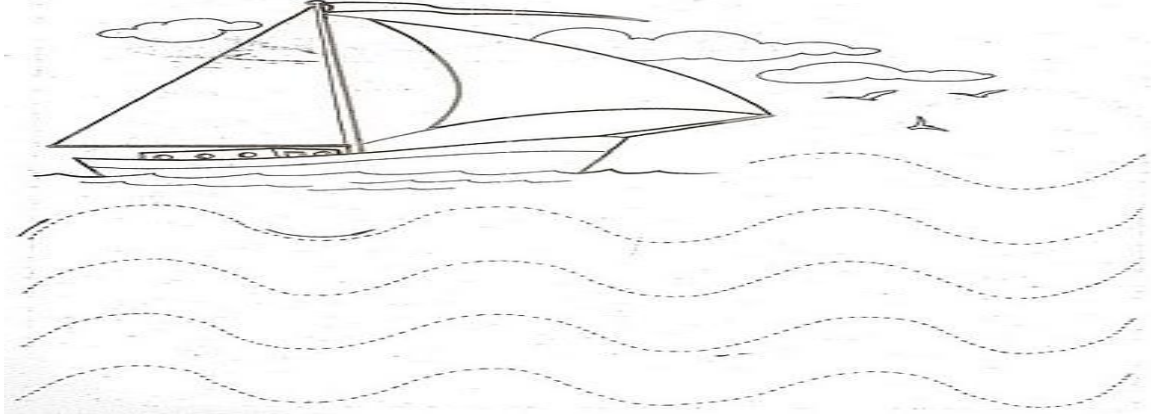

C.Çocuğunuz okuma yazmaya çizgi çalışmaları ile başlayacak. Önce serbest çizgi çalışmaları, sonrasında düzenli çizgi çalışmaları yapacaktır.

SERBEST ÇİZGİ ÇALIŞMALARI:

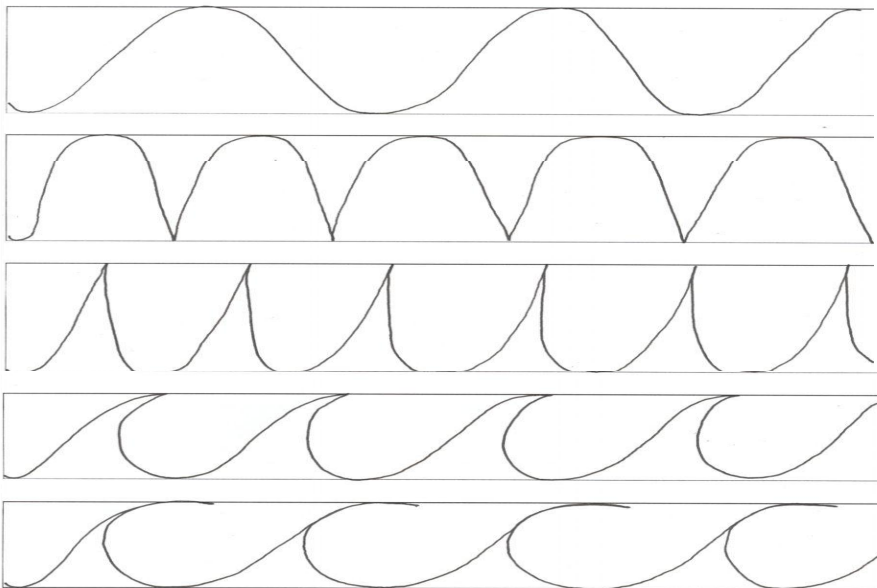
Serbest çizgi çalışmaları bitişik eğik yazıya hazırlayıcı niteliktedir. Öğrencilere çeşitli resimler yaptırılır. Yapılan bu çalışmaların çevrede görülen ve bilinen varlık ve nesnelere örneklenmesi öğrencinin çevresiyle bütünleşmesi ve yaptıklarını anlamlandırması bakımından önemlidir. Serbest çizgi çalışmalarında çizgilerin sürekli ve eğik olmasına dikkat edilmelidir. Bunun için;

- Karalama (kuş yuvası, çember, bulut vb.),
- Sürekli ve eğik çizgiler çizme (dalga, yılan, halat vb.) vb. etkinlikler yaptırılır.

DÜZENLİ ÇİZGİ ÇALIŞMALARI:

b. Düzenli çizgi çalışmaları

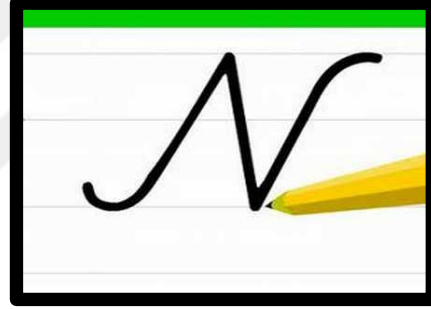
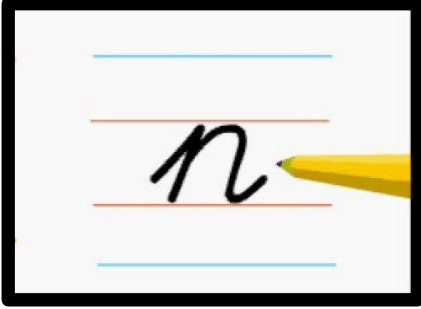
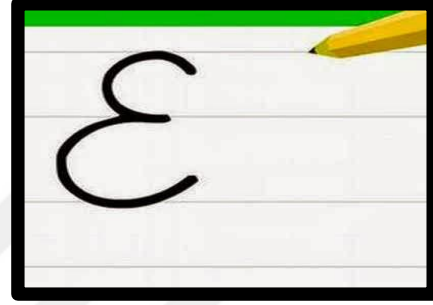
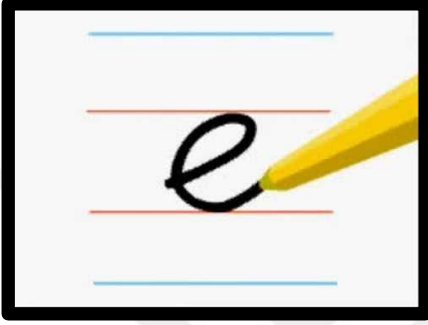

Bu aşamada yapılacak çizgi çalışmaları, harfleri yazmaya hazırlık niteliğindedir.

2.Okuma ve Yazma Sürecinde

Bilinmesi Gerekenler

- Her ses, başlangıç ve bitiş noktalarının olduğu belirli satır aralıklarına yazılır.

- Çocukların öğrenilen sesleri bu satır aralıklarına yazmasına dikkat edilmelidir.

- Harfler, heceler, kelimeler, cümleler yazılırken arada boşluklar bırakılmalıdır.
- Bu boşluk, kalem ya da parmak kullanılarak bırakılabilir. Bu durum okunabilirlik ve estetik açıdan önemlidir.

- Ses temelli cümle yönteminde, çocuğunuz sesleri aşağıdaki sıra ile öğrenecektir. İlk okuma yazma öğretimine “e” sesi ile başlanmaktadır. Seslerin sıralarının değiştirilme sebebi öğrenme kolaylığı ve öğrencileri en kısa sürede hece, kelime, cümleye ulaşma düşüncesidir. Seslerin öğrencilere verilme sırası aşağıdaki gibidir:

Program Grup	ESKİ Program	YENİ Program
1. Grup harf	e - l - a - t	e - l - a - n
2. Grup harf	i - n - o - n - m	i - t - o - b - u
3. Grup harf	u - k - i - y - s - d	k - i - n - o - s - ü
4. Grup harf	ö - b - ü - ş - z - ç	m - d - ş - y - c - z
5. Grup harf	g - c - p - h	ç - g - p - h
6. Grup harf	ğ - v - f - ü	f - u - g - j

- Seslerin okunmasında ise şu hususlara dikkat etmek gerekir: Ünlü harfler (a,e,i,u,ü,o,ö) tek başlarına okunabildikleri için onların okunmasında sorun yoktur. Ancak sessiz harfler (b,c,ç,d,f,g,ğ,h,j,k,l,m,n,p,r,s,ş,t,v,y,z) okunurken zorluk yaşandığı için yanına “e” eklenir. Ancak ses temelli cümle yönteminde bu yanlış bir durumdur.
- Sesler yanına bir ünlü harf eklemeden tek başlarına okunmalıdır. Çocuklar sesleri tekrar ederken sizler buna dikkat etmeli, aynı hataya düşerek çocuklarınızı yanlış yönlendirmemelisiniz.
- Örneğin: “b” sesi “be” değil “b” şeklinde, “m” sesi “me” değil “m” şeklinde okunmalıdır.
- Hece(be, te, al, el), kelime(lale, nane, Ela) ve cümle oluştururken çocuklarınızın doğru telaffuz etmesine özen gösteriniz.

- Seslerin yazımında harflerin doğru bağlantılarla eklenmesine dikkat ediniz.
- En kısa sürede anlamlı kelimeler, cümleler oluşturmak çok önemli.
- Çocuğunuza yazdığı kelimenin anlamını mutlaka sorun.
- Bakmadan deftere yazdırma çalışması yaptırın. Bu çalışmanın adı dikte çalışmasıdır. “**DİKTE ÇALIŞMASI**” çocukların doğru öğrenme yolunda olduğunun bir göstergesidir. Aşağıda dikte çalışmasına bir örnek verilmiştir:

Aşağıda verilen resmi boyayalım. Resimle ilgili küçük bir hikâye yazalım.

.....

.....

.....

.....

Bunlara da dikkat ediniz:

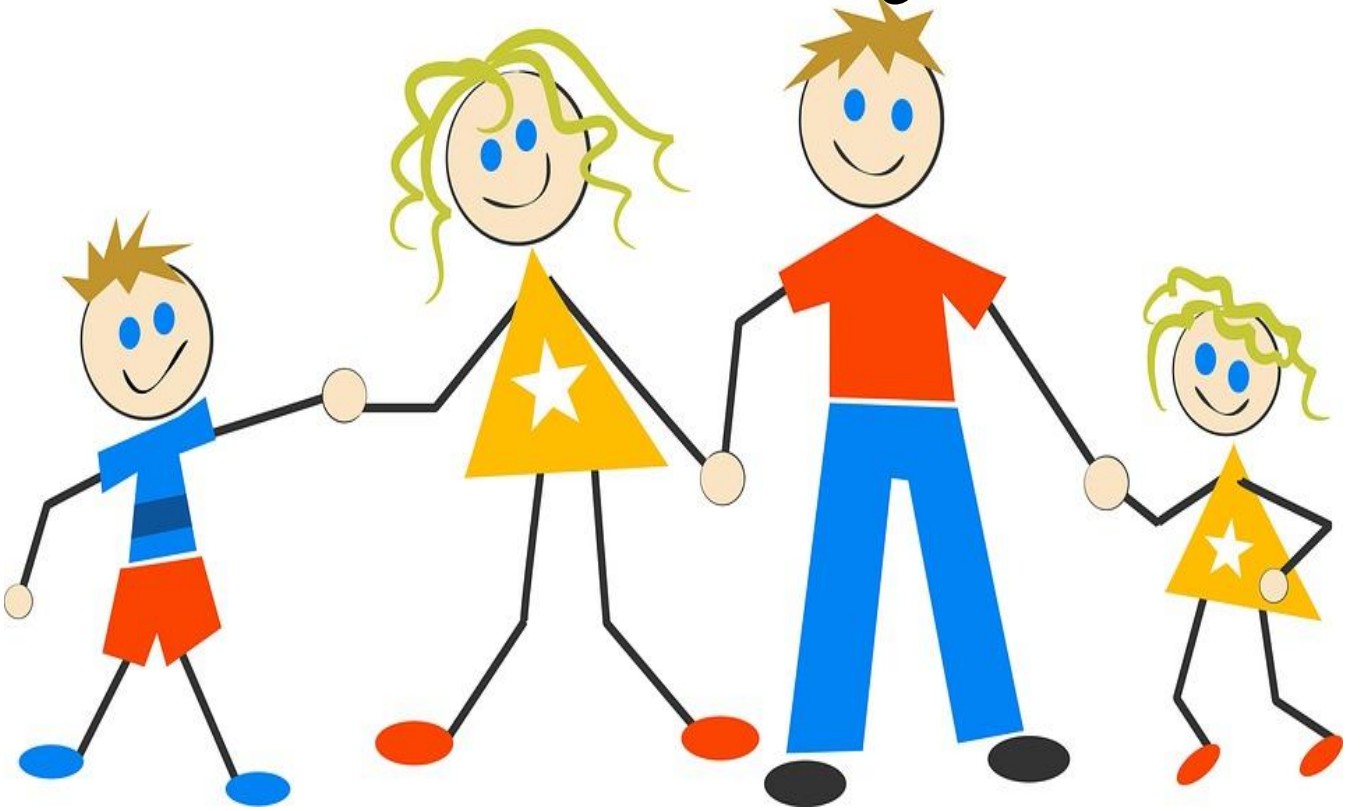
- 1.Çocuğunuza rehberlik edin. Ancak ödevini asla siz yapmayın.
- 2.Çocuğunuz ödev ve pekiştirme çalışmaları yaparken mutlaka kontrol edin.
- 3.Yanlış yapıyorsa anında müdahale edin.
- 4.Çocuğunuzla ilgili aklınıza takılan her şeyi öğretmenle paylaşmaktan kaçınmayın.
- 5.Çocuğunuzun her yerde takipçisi olun.

Cünkü ailesinin ilgisinin farkında olan bir çocuk, davranışlarını kontrol altına alır ve bu kontrol mekanizması başarıyı önemli ölçüde etkiler.

6.Çocuğunuzun evdeki çalışmalarını tek seferde yaptırıp bıktırmayın. Araya sevdiği etkinlikler yerleştirin.

Unutmayın!
Atacağımız her adım,
yapacağımız her çaba
sadece “Biricik
Çocuğumuz” için

ÖZ GEÇMİŞ

Adı, Soyadı	Nurcan ÖLMEZ		
Doğum Yeri ve Yılı	Trabzon /1989		
Medeni Durumu	Bekâr		
Bildiği Yabancı Diller ve Düzeyi			
Öğrenim Durumu	Başlama-Bitirme Yılı		Kurum Adı
Lisans	2008	2012	KTÜ Eğitim Fakültesi
Yüksek Lisans			
Doktora			
	Çalıştığı Kurum (/lar)		Başlama- Ayrılma Yılı
1.Dereköy İlkokulu			2014 -
2.Hakkı Pınar İlkokulu			2015 2016
3.			
Üye Olduğu Bilimsel ve Mesleki Kuruluşlar			
Katıldığı Proje ve Toplantılar	USOS 2014, USOS 2016		
Yayımlar			
Aldığı Ödüller			
Diğer			
İletişim(eposta)	nurcan198992@gmail.com		